

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin **toimentulotuki** vuonna 2014

Hanna Ahlgren-Leinvuo
Kuusikko-työryhmän
julkaisusarja 6/2015

Esipuhe

Kuutoskaupungit, kuutoset tai Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä kuutoskaupunkeihin kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu ja Turku. Kuutostyöryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveystalouksia sekä päivähoito- ja terveyspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuutostyön historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ajan myötä kuutosvertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuutostyöryhmien sihteerit kokoavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystalouksista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutosraporttien tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovituihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2015 toimii seitsemän kuutostyöryhmää, jotka ovat lasten päivähoito-, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispalvelujen sekä vanhuspalvelujen ryhmät. Aikuissosiaalityön työryhmä tuottaa vuoden aikana sekä toimeentulotuen että aikuissosiaalityön raportit. Muut työryhmät tuottavat vuoden aikana kuuden yhden raportin.

Kuuden suurimman kaupungin
toimeentulotuki
vuonna 2014

Kuusikko-työryhmä
Aikuissosiaalityö
Hanna Ahlgren-Leinvuo
18.6.2015

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Hanna Ahlgren-Leinvuo

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2015, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijatyöryhmä, kirjoittanut Hanna Ahlgren-Leinvuo		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin toimeentulotuki vuonna 2014		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	6/2015	36 s. + 24 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	6/2015	
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärä kasvoi Turku lukuun ottamatta edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Kuusikko-kuntien asukkaista 9,5 prosenttia sai toimeentulotukea vuoden 2014 aikana. Lapsiväestöstä 13,5 prosenttia asui toimeentulotukea saaneessa kotitaloudessa, mikä oli 4,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin 18 vuotta täyttäneiden toimeentulotuen saajien väestöosuus.</p> <p>35,1 prosenttia kuutoskaupunkien toimeentulotukea saavista kotitalouksista oli uusia tuensaa- jia. Osuus laski edellisvuodesta 0,5 prosenttiyksikköä. Toimeentulotuen saajista 74,2 prosenttia oli yksinasuvia ja yksinhuoltajia 12,2 prosenttia.</p> <p>Toimeentulotukea saaneista kotitalouksista 93,7 prosenttia sai perustoimeentulotukea ja 44,9 prosenttia täydentävää toimeentulotukea. Ehkäisevää toimeentulotukea sai 11,6 prosenttia kotitalouksista. Perustoimeentulotuki ja osa täydentävästä toimeentulotuesta siirtyvät kunnilta Kelalle vuoden 2017 alusta alkaen. Ehkäisevä toimeentulotuki säilyy Kela-siirron jälkeinkin kuntien tehtävänä.</p> <p>22,3 prosenttia kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista sai vuonna toimeentulotukea vähintään 12 kuukauden ajan. Edellisvuoteen verrattuna vähintään 12 kuukautta tukea saaneiden osuus nousi 1,6 prosenttiyksikköä. Jos pitkäaikaisen toimeentulotuen saajiin lasketaan myös 10-11 kuukautta tukea saaneet, osuus nousee 35,1 prosenttiin. Lyhytaikaista tukea (1-3 kk) saaneita oli 32,7 prosenttia. Osuus pieneni 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.</p> <p>Kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista 57,6 prosenttia oli työttömiä. Työttömien määrä lisääntyi edellisvuodesta 13,2 prosentilla (koko Suomessa osuus kasvoi 10,1 %). Työttömyysaste nousi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa ja on huomattavasti korkeammalla tasolla kuin ennen vuosien 2008–2009 taantumaa.</p> <p>Toimeentulotuen kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Turku lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa. Toimeentulotuen vuosikustannukset kotitaloutta kohti olivat keskimäärin 3 397 euroa ja tuesta osalliseksi tullutta henkilöä kohti 2 239 euroa vuonna 2014. Toimeentulotuen kustannukset ovat pääkaupunkiseudun kunnissa muuta Kuusikkoa korkeammat. Selittäviä tekijöitä ovat toimeentulotuen kesto, tulottomien lukumäärä sekä muuta Kuusikkoa korkeammat asumiskustannukset.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, toimeentulotuki, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 9	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TOIMEENTULOTUEN ASIAKKAAT JA KUSTANNUKSET	2
2.1	Toimeentulotuen taso vuonna 2014.....	2
2.2	Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet ja henkilöt.....	3
2.3	Toimeentulotukiasiakkaiden taustatietoja	5
2.3.1	Kotitalouksien perhetyypit.....	5
2.3.2	Toimeentulotuen saajien ikä.....	6
2.3.3	Kotitalouksille maksetut tukikuukaudet vuoden aikana	6
2.3.4	Koko vuoden toimeentulotukea saaneiden lukumäärän kehitys.....	7
2.3.5	Uusien toimeentulotuen saajien lukumäärä.....	7
2.3.6	Toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta.....	8
2.3.7	Toimeentulotukea saaneiden tulolähteet.....	9
2.4	Toimeentulotuen kustannukset vuosina 2008-2014	10
2.4.1	Vuosikustannukset toimeentulotukea saanutta kotitaloutta ja henkilöä kohden	10
2.4.2	Toimeentulotuen kokonaiskustannukset.....	12
2.4.3	Toimeentulotuen kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä.....	12
2.4.4	Toimeentulotuen kustannukset asukasta kohden	14
2.4.5	Toimeentulotuen kustannusten jakautuminen perustoimeentulotukeen sekä täydentävään että ehkäisevään toimeentulotukeen	14
3	TOIMEENTULOTUKIPÄÄTÖKSET JA MUUTOKSENHAUT	16
3.1	Etuuskäsittelyn haasteita	17
4	AIKUISSOSIAALITYÖ	19
4.1	Aikuissosiaalityön työntekijäresurssit	19
5	TYÖTTÖMYYS TOIMEENTULOTUEN TARPEeseen VAIKUTTAVANA TEKIJÄNÄ	20
5.1	Työttömyysaste ja työttömät työnhakijat.....	20
5.2	Nuorisotyöttömyys.....	22
5.3	Viisikymmentä vuotta täyttäneet	23
5.4	Pitkäaikaistyöttömyys	24
5.4.1	Vähintään 500 päivää työmarkkinatukea saaneet.....	25
5.4.2	Aktivointiaste	26
5.5	Työttömyysturvan estävät lausunnot	27
5.6	Kuntouttava työtoiminta.....	27
5.6.1	Aktivointisuunnitelmat.....	28

5.6.2 Asiakkaat ja toimintapäivät.....	28
5.6.3 Kustannukset.....	29
6 ASIAKASPALAUTE.....	30
7 YHTEENVETO.....	33
LÄHTEET.....	35
LIITTEET.....	36
Liite 1A: Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2013 lukien.....	36
Liite 1B: Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2014 lukien.....	37
Liite 2: Toimeentulotuen määritelmät 2014 ja tilastojen laatu	38
Liite 3A/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2014.....	43
Liite 3A/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2014.....	44
Liite 3B/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita	45
Liite 3B/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita	46
Liite 3B/3: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita	47
Liite 3C: Toimeentulotuen deflatoidut kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita	48
Liite 3D/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 (sisältäen pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat)	49
Liite 3D/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010-2014 (sisältäen pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat)	50
Liite 4A: Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien perhetyypit 2012 - 2014.....	51
Liite 4B: Lapsien määrä toimeentulotukiperheissä 2012 - 2014.....	52
Liite 5: Kotitalouksille maksetut toimeentulotukikuukaudet vuonna 2014 ja 2013	53
Liite 6: Kotitalouksille maksetut toimeentulotukikuukaudet iän mukaan vuonna 2014	54
Liite 7/1: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: kaikki työttömät työnhakijat, pitkäaikaistyöttömät.....	55
Liite 7/2: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: nuoret ja työvoima.....	56
Liite 7/3: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: Yli 50-vuotiaat ja ulkomaalaiset.....	57
Liite 7/4: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: rakennetyöttömyys.....	58
Liite 8: Väestörakennetietoja 31.12.2008 - 31.12.2013.....	59
Liite 9 Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijatyöryhmä 2015.....	60

TAULUKOT

Taulukko 1 Vuoden 2014 aikana toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien ja henkilöiden määrä sekä muutos vuodesta 2013. Ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.....	3
Taulukko 2 Toimeentulotuen saajat (henkilöt ja kotitaloudet) eri tuen lajien mukaan	4
Taulukko 3 Toimeentulotukea saaneiden perhekoko ja tuesta osalliset lapset 2014	5
Taulukko 4 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet ikäryhmittäin 2014, osuus (%) kaikista tukea saaneista kotitalouksista (päämiehen ikäryhmän mukaan) ¹	6
Taulukko 5 Vuoden 2014, 2013 ja 2012 jokaisena kuukautena toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä sekä eri ikäryhmien osuus kotitalouksista ¹	7
Taulukko 6 Uusien toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä (kaikki tukea saaneet kotitaloudet) ja osuus kaikista tuensaajista 2014 ja 2013	7
Taulukko 7 Uusien alle 25-vuotiaiden toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä ja osuus kaikista tuensaajista 2014 ja 2013	8
Taulukko 8 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta. Kaikki tulonsaajat.....	8
Taulukko 9 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta. Alle 25-vuotiaat tulonsaajat	9
Taulukko 10 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden tulolähteet kotitaloutta kohti ja tulolähteiden lukumäärä, kaikki tukea saaneet	9
Taulukko 11 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden alle 25-vuotiaiden tulonlähteet koti-taloutta kohti ja tulolähteiden lukumäärä.....	10
Taulukko 12 Toimeentulotuki kotitaloutta ja henkilöä kohti vuonna 2014 ja muutos vuodesta 2013 (ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia, vuoden 2014 arvossa)...	11
Taulukko 13 Myönnetyn toimeentulotuen kustannukset 2014	12
Taulukko 14 Keskimääräiset neliövuokrat Kuusikko-kunnissa vuonna 2014.....	13
Taulukko 15 Toimeentulotuen kustannusten jakautuminen eri lajeihin sekä asiakkailta takaisin peritty toimeentulotuki 2014 (sisältäen pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat)	15
Taulukko 16 Päätöksiä kotitaloutta kohden 2014 ja 2013	16
Taulukko 17 Toimeentulotukipäätösten ja muutoksenhakujen määrä 2014	16
Taulukko 18 Aikuissosiaalityön vakanssit 2014.....	19
Taulukko 19 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2013 (TEM – työnvälitystilasto).....	21
Taulukko 21 Henkilöt, joille vuoden 2014 aikana tehdyt aktivointisuunnitelma.....	28
Taulukko 22 Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja toimintapäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2014 ja muutos edelliseen vuoteen (%).....	28
Taulukko 23 Kuntouttavan työtoiminnan kustannukset vuonna 2014 sekä muutos edelliseen vuoteen	29

KUVIOT

Kuvio 1 Toimeentulotuen kotitalouksien määrän muutos 2008 – 2014, 2008 = 100 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita)	3
Kuvio 2 Toimeentulotuesta osalliseksi tulleiden henkilöiden osuus (%) kunnan väestöstä vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita)	4
Kuvio 3 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet perhetyypeittäin vuonna 2014 ¹	5
Kuvio 4 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet, % tuen keston mukaan vuonna 2014	6
Kuvio 5 Toimeentulotuen vuosikustannukset, euroa tukea saanutta kotitaloutta kohti vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita, vuoden 2014 rahan arvossa)	11
Kuvio 6 Toimeentulotuen vuosikustannukset, euroa tukea saanutta henkilöä kohti vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita, vuoden 2014 rahan arvossa)	11
Kuvio 7 Toimeentulotuen kustannusten muutos 2008 -2014, 2008 = 100 (ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia, korotettuna 2014 arvoon)	12
Kuvio 8 Toimeentulotuen kustannukset kunnan asukasta kohden vuosina 2008 - 2014 (vuoden 2014 rahan arvossa)	14
Kuvio 9 Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta kuutoskaupungeissa vuoden lopussa (31.12.) 2006-2014 (15 - 74-vuotiaat) (TEM – työnvälitystilasto).....	20
Kuvio 10 Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)	22
Kuvio 11 Nuorisotyöttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2010–2014 lopussa (TEM – työnvälitystilasto)	22
Kuvio 12 Viisikymmentä vuotta täyttäneiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)	23
Kuvio 13 Viisikymmentä vuotta täyttäneiden työttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa (TEM – työnvälitystilasto)	23
Kuvio 14 Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto).....	24
Kuvio 15 Rakennetyöttömien lukumäärä vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)	24
Kuvio 16 Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – Työnvälitystilastot).....	25
Kuvio 17 Rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)	25
Kuvio 18 Vähintään 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneiden lukumäärä vuosina 2008–2014 (Kelan tilastorekisteri).....	26
Kuvio 19 Vähintään 500 päivää työttömyyden vuoksi työmarkkinatukea saaneiden aktiivointiaste (%) kuutoskaupungeissa keskimäärin vuosina 2008–2014 (Kela – Tilasto Suomen työttömyysturvasta).....	26
Taulukko 20 Työttömyysturvan estävät lausunnot ja lausunnon saajat vuosina 2013 ja 2014 sekä muutos (%) 2013-2014.....	27

1 JOHDANTO

Toimeentulotuki on ollut alusta lähtien mukana Kuusikko-työssä. Työ alkoi kolmen pääkaupunkiseudun kaupungin kesken jo vuonna 1994, jolloin tehtiin ensimmäinen toimeentulotuen asiakasmäärien ja kustannusten vertailu vuoden 1993 tietojen pohjalta. Ensimmäinen viiden kaupungin toimeentulotukiraportti tehtiin vuoden 1995 tiedoista, kun Turku ja Tampere tulivat työskentelyyn mukaan. Varsinaiseen Kuusikkoon päästiin vuonna 2005, kun Oulukin osallistui toimeentulotukivertailuihin. Toimeentulotuen raportti on syntynyt kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityön asiantuntijatyöryhmän yhteistyönä. Työryhmä kokoaa toimeentulotuen raportin lisäksi myös aikuissosiaalityön raportin, joka valmistuu syksyllä 2015. Työryhmän jäsenet on lueteltu liitteessä 9.

Tässä raportissa toimeentulotuen asiakkuuksien ja kustannusten ajallinen tarkastelujakso on vuodesta 2010 vuoteen 2014. Vertailun kohteena ovat ensisijaisesti toimeentulotuen asiakasmäärän ja -rakenteen sekä myönnetyn toimeentulotuen määrän muutokset. Tilastot osoittavat, minkä suuntaisia ja kuinka suuria muutoksia kuutoskaupungeissa on tapahtunut. Vertailujen perusteella ei kuitenkaan voida tehdä kovin syvällisiä johtopäätöksiä siitä, miksi yhdessä kunnassa tapahtuu enemmän muutoksia kuin toisessa.

Raportissa toimeentulotuen asiakasmäärien ja kustannusten vertailut on tehty ilman valtion laissa määritellyn ajan (½-3 v.) täysimääräisesti korvaamien turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja paluumuuttajien toimeentulotukea, jotta luvut kuvaisivat kuntien toimeentulotuen kustannuksia. Määräajan jälkeen kunnat vastaavat ko. henkilöiden mahdollisesta toimeentulotuesta ja nämä menot sisältyvät kunnan tilastolukuihin. Liitetaulukoiden 3D/1-2 luvut kuitenkin sisältävät myös valtion korvaamat toimeentulotukikustannukset ja asiakasmäärät. Kuusikko-kuntien toisistaan poikkeavat tilastointikäytännöt heikentävät vertailtavuutta, sillä osassa kuntia asiakaskunnan rakennetta kuvaavat vuositilastot sisältävät turvapaikanhakijat, pakolaiset ja paluumuuttajat ja toisissa kunnissa eivät. Siten kuutoskaupunkien toimeentulotuen asiakaskunnan ikää, perhetyyppejä ja toimeentulotuen kestoa kuvaavat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Kustannustiedot on koottu kuntien tilinpäätöstiedoista. Kustannusten muutoksen vertailu on tehty vuoden 2014 rahan arvoon korotetuilla luvuilla. Toimeentulotukiraportissa kustannusten deflatoinnissa käytetään muista Kuusikko-vertailuista poiketen kuluttajahintaindeksiä, koska se kuvaa toimeentulotuen kustannustekijöitä paremmin kuin julkisten menojen indeksi. Toimeentulotuen raportti poikkeaa muista Kuusikko-työryhmän raporteissa myös siinä, että väestöä tarkastellaan vuoden alun lukumäärän mukaan eli tässä vuoden 2014 tiedoista kootussa raportissa tietoja suhteutetaan vuodenvaihteen 2013/2014 väestömäärään – muissa Kuusikko-raporteissa tietoja suhteutetaan vuodenvaihteen 2014/2015 väestömäärään.

2 TOIMEENTULOTUEN ASIAKKAAT JA KUSTANNUKSET

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön tai perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuki jakautuu perus-, täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen.

Perustoimeentulotuella on tarkoitus kattaa pääosin jatkuvaluonteiset välttämättömät elinkustannukset. Se koostuu perusosasta (jonka rahoitukseen valtio osallistuu) ja kohtuulliseen asumiseen, sähkөөn, terveydenhuoltoon yms. menoihin myönnettävästä täydentävästä tuesta (jonka kunnat rahoittavat kokonaisuudessaan itse). Täydentävän toimeentulotuen avulla voidaan ottaa huomioon hakijan erityiset tarpeet ja olosuhteet. Varsinkin erisyistä pitkään toimeentulotuen varassa elävillä on yleensä tarpeellisia elinkustannuksia, joihin toimeentulotuen perusosa on riittämätön. Myös asunnottomien kriisimajoituksesta aiheutuvat kulut sisältyvät täydentävään toimeentulotukeen. Tästä aiheutuvat kustannukset koskevat erityisesti suuria kaupunkeja.

Ehkäisevän toimeentulotuen tavoitteena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Kunta määrittelee ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet. Sitä voidaan myöntää muun muassa tuensaajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, akuuteista kriisitilanteista selviytymiseen tai taloudellisen tilanteen heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen.

2.1 Toimeentulotuen taso vuonna 2014

Vuoden 2014 alussa toimeentulotuen perusosaan tehtiin 0,6 indeksikorotus. Sen myötä esimerkiksi yksinasuvan henkilön tuen määrä kuukautta kohden nousi 477,26 eurosta 480,20 euroon. Tarkemmat tiedot toimeentulotuen määristä löytyvät liitteestä 1b. (Liitteessä 1a ovat vertailun vuoksi vuoden 2013 perusosien määrät).

Toimeentulotuen lisäksi myös muihin perusturvaetuuksiin, jotka huomioidaan tuloina toimeentulotukea hakiessa, tuli muutoksia vuoden 2014 alussa. Useimpiin Kelan maksamiin etuuksiin tehtiin 0,6 prosentin korotus.

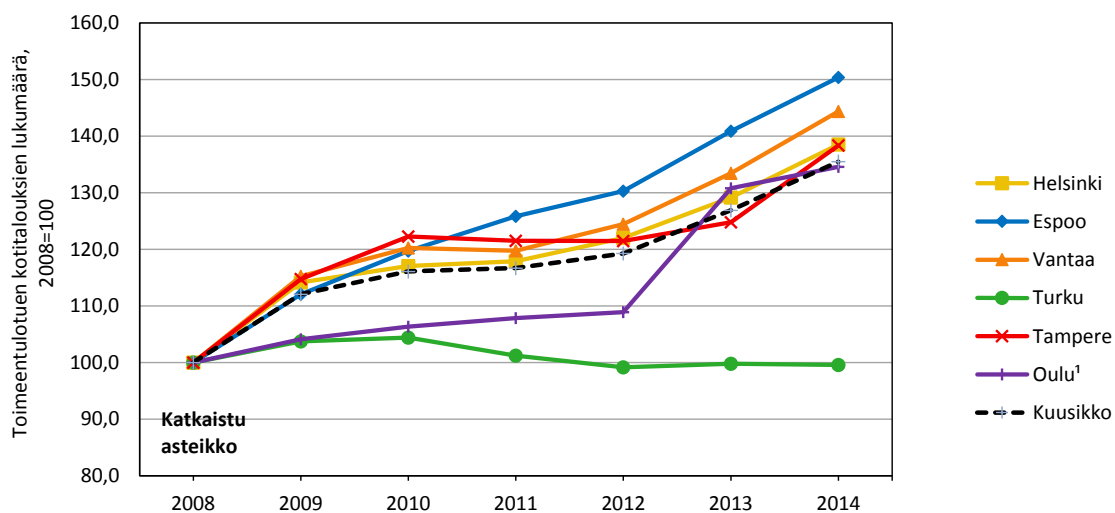
2.2 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet ja henkilöt¹

Vuonna 2014 kuutoskaupungeissa oli 104 755 toimeentulotukea saanutta kotitaloutta, joissa oli 158 914 henkilöä. Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien ja henkilöiden lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Turku lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa.

Taulukko 1 Vuoden 2014 aikana toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien ja henkilöiden määrä sekä muutos vuodesta 2013. Ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.

	Kotitalouksia yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2013	Henkilöitä yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2013
Helsinki	44 944	7,3	65 186	7,4
Espoo	12 536	6,7	20 728	7,9
Vantaa	12 999	8,2	21 939	7,3
Turku	9 180	-0,2	14 021	-0,3
Tampere	16 290	10,9	23 721	7,9
Oulu	8 806	2,9	13 319	2,1
Kuusikko	104 755	6,8	158 914	6,3

Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärä on kasvanut vuodesta 2008 kuutoskaupungeissa. Turku on ainoa kaupunki, jossa lukumäärässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Lukumäärä on kasvanut eniten Espoossa ja Vantaalla. (Kuvio 1; Liite 3A/1.)

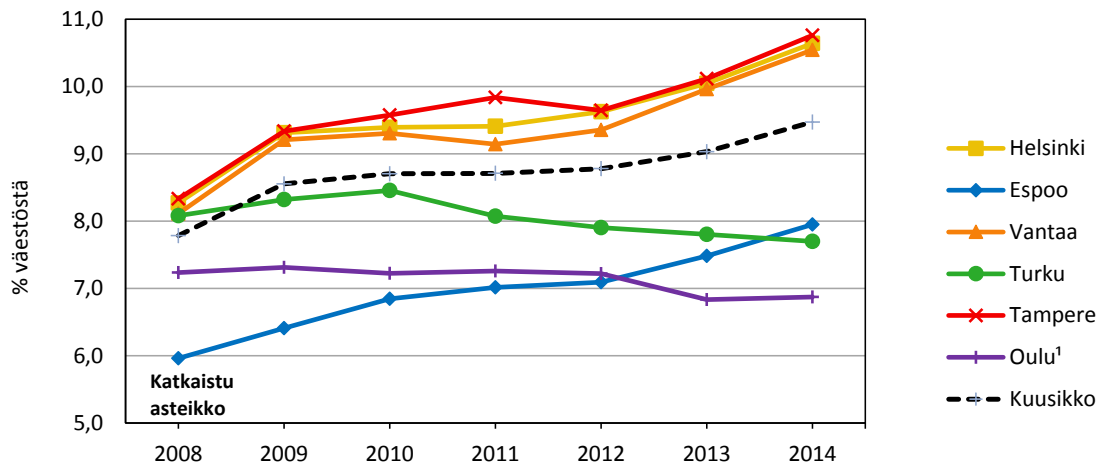

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013 (Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii).

Kuvio 1 Toimeentulotuen kotitalouksien määrän muutos 2008 – 2014, 2008 = 100 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita)

¹ Ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita. Näiden ryhmien toimeentulotuen valtio korvaa eri säännösten pohjalta.

Vuonna 2014 kuutoskaupunkien asukkaista 9,5 prosenttia sai toimeentulotukea vähintään kerran vuodessa. Kuntien välillä väestöosuus vaihteli Oulun 7 prosentista Tampereen 10,8 prosenttiin. Väestöosuus on vuodesta 2008 vuoteen 2014 kasvanut pääkaupunkiseudun kunnissa ja Tampereella. Helsingissä, Vantaalla ja Tampereella osuus on kasvanut 2,4 prosenttiyksikköä, Espoossa 2 prosenttiyksikköä. Turussa ja Oulussa osuus on muista poiketen hieman laskenut. (Kuvio 2, Liite 3A/1)

¹ Oulun väestö 31.12.2012/1.1.2013 kuntaliitoksen jälkeisellä aluejaolla.

Kuvio 2 Toimeentulotuesta osalliseksi tulleiden henkilöiden osuus (%) kunnan väestöstä vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita)

Taulukkoon 2 on koottu toimeentulotuen lajien jakautuminen tukea saaneiden kotitalouksien ja henkilöiden mukaan myös kunnittain. Toimeentulotukea saaneista kotitalouksista 93,7 prosenttia sai perustoimeentulotukea ja 44,9 prosenttia täydentävää toimeentulotukea. Ehkäisevää toimeentulotukea sai 11,6 prosenttia kotitalouksista. Perustoimeentulotuki ja osa täydentävästä toimeentulotuesta (ks. tarkemmin luku 4.1) siirtyvät kunnilta Kelalle vuoden 2017 alusta alkaen. Ehkäisevä toimeentulotuki säilyy Kela-siirron jälkeenkin kuntien tehtävänä.

Taulukko 2 Toimeentulotuen saajat (henkilöt ja kotitaloudet) eri tuen lajien mukaan

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku ³	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kotitaloudet (lkm)¹	44 944	12 536	14 225	9 180	16 737	8 806	106 428
josta perustoimeentulotukea saaneet (%)	94,3	95,6	90,0	93,9	94,2	92,2	93,7
josta täydentävää toimeentulotukea saaneet (%)	48,7	47,8	45,6	31,2	41,0	41,8	44,9
josta ehkäisevää toimeentulotukea saaneet (%)	16,7	5,8	4,4	17,3	9,4	4,3	11,6
Henkilöt (lkm)²	70 143	20 728	23 616	14 021	24 669	13 319	166 496
josta perustoimeentulotukea saaneet (%)	88,7	95,9	92,0	.	92,8	91,2	.
josta täydentävää toimeentulotukea saaneet (%)	49,2	54,0	52,0	.	47,8	47,4	.
josta ehkäisevää toimeentulotukea saaneet (%)	18,2	6,9	5,2	.	10,5	7,3	.

¹ Vantaan ja Tampereen kotitalous-luvuissa ovat mukana pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat.

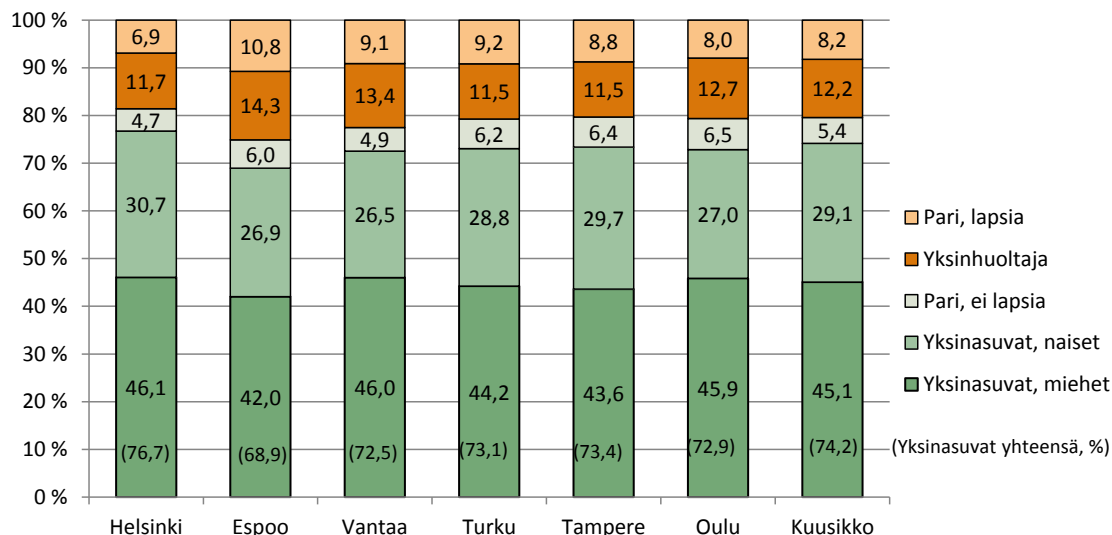
² Helsingin, Vantaan ja Tampereen henkilö-luvuissa ovat mukana pakolaiset, turvapaikanhakijat ja pakolaiset

³ Turusta ei saada tuen jakautumista eri lajeihin henkilöiden mukaan.

2.3 Toimeentulotukiasiakkaiden taustatietoja²

2.3.1 Kotitalouksien perhetyypit

Vuonna 2014 toimeentulotuen saajista 74,2 prosenttia oli yksinasuvia. Yksinasuvien osuus vaihteli Espoon 68,9 prosentista Helsingin 76,9 prosenttiin. (Kuvio 3 ja Liite 4A)

¹ Espoon, Turun ja Oulun luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Muiden kaupunkien luvuissa he ovat mukana.

Kuvio 3 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet perhetyypeittäin vuonna 2014¹

Vuonna 2014 kuutoskaupunkien lapsiväestöstä 13,5 prosenttia (12,6 prosenttia vuonna 2013) asui toimeentulotukea saaneessa kotitaloudessa, mikä oli 4,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin 18 vuotta täyttäneiden toimeentulotuen saajien väestöosuus. Lasten väestöosuus kasvoi edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa. (Taulukko 3)

Taulukko 3 Toimeentulotukea saaneiden perhekoko ja tuesta osalliset lapset 2014

	Tuensaajien perhekoko keskimäärin	Tuesta osallisten lasten määrä ¹	Alle 18-vuotias väestö	Tuesta osalliset lapset, % alle 18 v. väestöstä	18 vuotta täyttänyt väestö	18 v. täyttäneet tuensaajat, % 18 v. täyttäneestä väestöstä
Helsinki	1,45	16 638	100 023	16,6	512 641	10,4
Espoo	1,65	6 095	59 843	10,2	200 910	7,7
Vantaa	1,69	6 034	44 790	13,5	163 308	10,8
Turku	1,53	3 526	28 053	12,6	154 019	7,4
Tampere	1,46	6 398	35 943	17,8	184 503	9,9
Oulu	1,51	3 718	44 453	8,4	149 345	6,8
Kuusikko	1,52	42 409	313 105	13,5	1 364 726	9,3

¹ Espoon, Turun ja Oulun luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Muiden kaupunkien luvuissa he ovat mukana.

² Osalla kunnista tiedoissa ovat mukana kaikki toimeentulotukea saaneet, osalla luvut ovat ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja pakolaisia. Taulukoiden ja kuvioiden alaviitteissä on mainittu, mitä luvut pitävät kunkin kunnan osalla sisällään.

2.3.2 Toimeentulotuen saajien ikä

Taulukko 4 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet ikäryhmittäin 2014, osuus (%) kaikista tukea saaneista kotitalouksista (päämiehen ikäryhmän mukaan)¹

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu*	Kuusikko (%)	Kuusikko (N)
-24v.yhteensä	22,4	25,5	24,8	29,6	29,3	33,1	25,6	20 441
-24 v opiskelijat	4,7	10,0	5,7	9,8	14,7	..	7,0	28 086
-24 v muut	17,7	15,5	19,1	19,9	14,6	33,1	18,6	7 645
25 - 34 v	25,4	24,3	23,8	24,7	28,0	29,2	25,7	28 219
35 - 49 v	26,4	26,3	27,1	25,0	22,6	21,9	25,4	27 854
50 - 64 v	19,5	18,9	18,9	17,7	15,9	13,6	18,2	19 936
65 v täyttäneet	6,3	5,0	5,5	3,0	4,3	2,2	5,1	5 624
Kaikki kotitaloudet	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	109 719

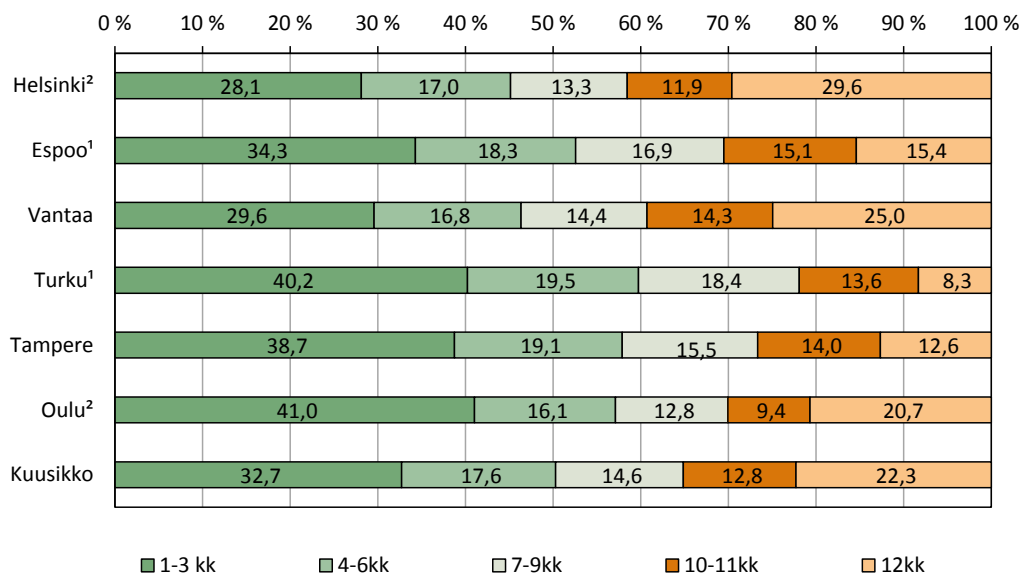
* Oulusta ei saada eroteltua alle 24-vuotiaiden opiskelijoiden määrää

¹ Espoon ja Turun luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Muiden luvuissa he ovat mukana.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten eroja oli alle 25-vuotiaiden toimeentulotuen saajien osuudessa kaikista tuensaajista. Helsingissä heidän osuutensa oli kuutoskaupungeista pienin, 22,4 prosenttia, ja Oulussa suurin, 33,1 prosenttia.

2.3.3 Kotitalouksille maksetut tukikuukaudet vuoden aikana

Toimeentulotuki on luonteeltaan viimesijainen tuki ja on näin ollen lähtökohtaisesti tarkoitettu avuksi tilapäisiin taloudellisiin vaikeuksiin. Toimeentulotuen luonne on kuitenkin muuttunut. 22,3 prosenttia kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista sai vuonna 2014 toimeentulotukea vähintään 12 kuukauden ajan. Edellisvuoteen verrattuna vähintään 12 kuukautta tukea saaneiden osuus nousi keskimäärin 1,6 prosenttiyksikköä, mutta Oulussa peräti 9 prosenttiyksikköä. Lyhytaikaista tukea (1-3 kk) saaneiden osuus laski 0,8 prosenttiyksikköä.

¹ Espoon ja Turun luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Muiden kaupunkien luvuissa he ovat mukana.

² Helsingissä ja Oulussa lasketaan kuukauden aikana voimassaolevien päätösten perusteella, muissa kunnissa kuukauden maksutapahtumien perusteella. Päätöspohjainen laskutapa jonkin verran liioittelee päikääkaisen tuen saajien määrää.

Kuvio 4 Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet, % tuen keston mukaan vuonna 2014

2.3.4 Koko vuoden toimeentulotukea saaneiden lukumäärän kehitys

Vuoden jokaisena kuukautena toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli suhteellisesti eniten Helsingissä (29,6 %), Vantaalla (25 %) ja Oulussa (20,7 %) (kuvio 4). Muissa kaupungeissa pitkäaikaista (12 kk) tukea saaneiden osuus oli pienempi. Kuutoskaupunkien pitkäaikaista toimeentulotukea saaneista 32,1 prosenttia oli 35 – 49-vuotiaita (taulukko 5).

Taulukko 5 Vuoden 2014, 2013 ja 2012 jokaisena kuukautena toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä sekä eri ikäryhmien osuus kotitalouksista¹

	Toimeentulotukea 12 kk saaneet kotitaloudet 2012 - 2014			Ikäryhmien osuus 12 kk tukea saaneista kotitalouksista % vuonna 2014					
	v. 2014	v.2013	v. 2012	alle 25v		25 - 34v	35 - 49v	50 - 64v	65 vuotta täyttäneet
				opiskelijat	muut*				
Helsinki	14 227	12 821	11 905	2,8	11,6	21,1	32,2	27,2	5,2
Espoo	1 930	1 921	1 381	4,3	8,5	19,0	31,3	33,4	3,5
Vantaa	3 545	3 228	2 866	3,8	10,9	22,5	34,2	26,2	2,3
Turku	765	830	830	3,9	12,9	17,6	35,2	29,2	1,2
Tampere	2 094	1 449	1 444	10,5	11,0	23,5	29,9	24,3	0,8
Oulu	1 896	1 050	1 011		24,1	26,1	29,6	19,8	0,4
Kuusikko	24 457	21 299	19 437	3,5	12,2	21,6	32,1	26,8	3,8

*Oulussa kaikki alle 25-vuotiaat

¹Espoon ja Turun luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Muiden luvuissa he ovat mukana.

2.3.5 Uusien toimeentulotuen saajien lukumäärä

Kuutoskaupunkien toimeentulotukea saavista kotitalouksista 35,1 prosenttia oli uusia tuensaajia eli henkilöitä, jotka eivät ole saaneet toimeentulotukea tilastointivuotta edeltävän vuoden aikana. Osuusvertailu kaikkiin vuoden aikana toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrään ei ole täysin oikea, sillä kaikkien tuensaajien määrä on kuntien tilastosta, jonka luku poikkeaa jonkin verran THL:n tilastoista. Kunnat ovat itse poimineet vuoden 2014 uusien tuensaajien määrät, joten luvut saattavat poiketa THL:n tilastoon lopullisesti tulevista luvuista.

Taulukko 6 Uusien toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä (kaikki tukea saaneet kotitaloudet) ja osuus kaikista tuensaajista 2014 ja 2013

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2013	14 227	4 165	4 203	3 117	5 381	3 901	34 994
2014	15 346	4 245	4 877	2 991	5 785	3 571	36 815
Muutos (lkm) 2013 - 2014	1 119	80	674	-126	404	-330	1 821
Muutos (%) 2013 - 2014	7,9	1,9	16,0	-4,0	7,5	-8,5	5,2
Uusien osuus % kaikista tukea saaneista vuonna 2013	34,0	35,5	35,0	33,9	36,6	45,6	35,7
Uusien osuus % kaikista tukea saaneista vuonna 2014	34,1	33,9	37,5	32,6	35,5	40,6	35,1

Vuonna 2014 alle 25-vuotiasta uusia toimeentulotuen saajia oli 44,9 prosenttia. (taulukko 7).

Taulukko 7 Uusien alle 25-vuotiaiden toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä ja osuus kaikista tuensaajista 2014 ja 2013

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2013	4 460	1 398	1 288	1 098	2 216	1 653	12 113
2014	4 571	1 405	1 609	1 165	2 194	1 663	12 607
Muutos (lkm) 2013 - 2014	111	7	321	67	-22	10	494
Muutos (%) 2013 - 2014	2,5	0,5	24,9	6,1	-1,0	0,6	4,1
<i>Uusien osuus % alle 25v. tukea saaneista kotitalouksista vuonna 2013</i>	44,3	46,3	41,5	46,0	45,2	54,8	45,7
<i>Uusien osuus % alle 25v. tukea saaneista kotitalouksista vuonna 2014</i>	42,5	43,9	45,7	42,8	45,3	54,7	44,9

2.3.6 Toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta

Pääasiallista toimintaa koskevat tiedot eivät ole täysin luotettavia. Yksi ongelma on pääasiallista toimintaa koskevan tiedon puuttuminen. Asiakas- ja päätösmäärien jatkaessa kasvuun tausta- ja muutostietojen tallentamista ei välttämättä ehditä tehdä. Vaikutusta on myös sillä, onko kyseinen tietokenttä määritelty tietojärjestelmässä pakollisesti täytettäväksi. Tässä suhteessa Kuusikko-kuntien tietojärjestelmissä on eroja. Tuensaajien pääasiallinen toiminta on kuitenkin niin oleellinen taustatieto, että tämä tieto on otettu Kuusikko-raportointiin mukaan vertailtavuutta heikentävistä luotettavuusongelmista huolimatta. (Borg 2011, 8.)

Taulukko 8 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta. Kaikki tulonsaajat.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Työssä	5,3	7,8	11,8	3,8	4,1	4,4	6,0
Työtön, lomautettu	55,7	48,1	62,0	62,6	62,0	65,6	57,6
Opiskelija	10,3	11,7	10,9	12,9	16,2	15,1	11,8
Äitiys-, isyys- tai vanhempainlomalla	1,8	1,7	1,8	1,0	1,2	1,5	1,6
Pitkäaikaisesti sairas	2,0	1,6	2,8	2,9	2,5	2,5	2,2
Eläkkeellä	13,8	13,3	6,8	6,3	6,2	4,6	10,7
Muu ¹	11,1	15,9	3,9	10,4	7,8	6,3	9,9
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yhteensä (N)	27 967	6 169	6 813	3 977	7 362	3 888	56 176
Ei tietoa (N)	447	81	1 596	20	423	123	2 690

¹ Muu pääasiallinen toiminta pitää sisällään varusmiehet ja siviilipalvelusta suorittavat, hoitavapaalla olevat (kotihoidon tuki), omaa taloutta hoitavat (omaishoidon tuki) sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat, joita ei taulukossa erikseen ole mainittu.

Kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista ylivoimaisesti suurin ryhmä pääasiallisen toiminnan suhteen olivat työttömät 57,6 prosentin osuudella – työssä käyvien osuus oli vain 6 prosenttia. Espoossa työttömien osuus oli keskimääräistä pienempi, 48,1 prosenttia. Opiskelijoiden osuudet olivat suurimmat Tampereella (16,2 %) ja Oulussa (15,1 %). Eläkkeellä olevia oli suhteellisesti eniten Helsingissä (13,8 %) ja Espoossa (13,3 %), ja vähiten Oulussa (4,6 %). (Taulukko 8.)

Taulukko 9 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden pääasiallinen toiminta. Alle 25-vuotiaat tulonsaajat

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Työssä	4,3	4,8	5,5	2,8	2,6	4,1	4,0
Työtön, lomautettu	46,1	36,4	48,6	48,7	48,1	52,5	46,5
Opiskelija	32,6	37,4	37,4	29,6	33,6	29,2	33,2
Äitiys-, isyys- tai vanhempainlomalla	2,9	3,2	2,2	2,9	2,6	2,6	2,8
Pitkäaikaisesti sairas	1,6	0,8	1,3	2,8	1,8	1,5	1,6
Eläkkeellä	1,0	0,9	0,4	1,0	1,0	1,0	0,9
Muu ¹	11,4	16,5	4,6	12,4	10,2	9,1	11,0
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yhteensä (N)	5 449	1 311	1 119	978	2 227	1 117	12 201
Ei tietoa (N)	137	17	726	11	126	60	1 077

¹ Muu pääasiallinen toiminta pitää sisällään varusmiehet ja siviilipalvelusta suorittavat, hoitavapaalla olevat (kotihoidon tuki), omaa taloutta hoitavat (omaishoidon tuki) sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat, joita ei taulukossa erikseen ole mainittu.

Myös nuorten alle 25-vuotiaiden kohdalla työttömät olivat suurin ryhmä 46,5 prosentin osuudella. Nuorten joukossa korostuu opiskelijoiden osuus: alle 25-vuotiaista tuensaajista lähes 33,2 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. (Taulukko 9)

2.3.7 Toimentulotukea saaneiden tulolähteet

Tulolähdetilaston luotettavuuden suhteen on samanlaisia varauksia kuin pääasiallisen toiminnan osalta. Tulolähdetilaston ongelmana on, että siitä ei näe, mikä on ollut toimeentulotuen hakijan tärkein tulolähde. Tilastoon on kirjattu kaikki tuensaajan tulolähteet ottamatta huomioon esimerkiksi tulon suuruutta. Tilastosta ei voi päätellä, kuinka monella asiakkaalla tulona on korkeintaan asumistuki tai lapsilisä. Myös tietojen keräystapa kunnassa vaikuttaa tilastolukuihin. Yleisin tapa kunnissa on, että työntekijä täyttää tietojärjestelmän tilastokenttään tiedon tulolähteestä, jolloin siihen tulevat tärkeimmät, mutta ei välttämättä kaikki tulolähteet kirjatuksi. Vantaalla tieto kerätään suoraan toimeentulotukilaskelmasta, jolloin se kattaa kaikki laskelmaan sisällytetyt tulot. (Borg 2011, 9-10.)

Taulukko 10 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden tulolähteet kotitaloutta kohti ja tulolähteiden lukumäärä, kaikki tukea saaneet

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
<i>Tulonlähdeittä saaneiden kotitalouksien osuus (%)</i>							
Ansio-/yrittäjätulot	7,1	9,6	11,4	5,2	5,2	5,7	7,5
Työmarkkinatuki /peruspäiväraha	33,1	32,5	39,6	51,3	47,6	48,4	38,2
Ansiosidonnainen päiväraha	1,8	2,0	3,2	2,2	2,1	2,6	2,1
Opinto-/koulutustuki	6,8	8,9	9,0	7,5	10,0	8,7	8,0
Sairauspäiväraha	2,1	2,2	3,1	3,5	2,8	2,9	2,5
Äitiys-, isyys- ja vanhempainraha	1,8	2,8	3,2	2,8	1,9	2,5	2,2
Lasten kotihoidon tuki	3,1	5,7	5,8	5,6	3,7	3,6	4,0
Lapsilisät/elatusapu/-tuki	14,3	34,6	15,6	32,3	23,9	24,0	19,8
Eläke	14,5	14,1	9,5	6,9	0,0	5,0	10,6
Asumistuki	64,0	69,1	47,2	82,6	72,1	72,6	65,1
Muu ¹	11,7	2,5	13,2	3,1	4,3	2,8	8,7
Tuloton	18,8	11,1	24,9	6,1	8,8	12,2	16,2
Tulonlähteitä yhteensä (N)	50 857	12 504	15 620	8 363	14 476	7 795	109 615
Kotitalouksia yhteensä (N)	28 414	6 406	8 409	3 997	7 936	4 081	59 243
Tuloslähteitä/kotitalous	1,8	2,0	1,9	2,1	1,8	1,9	1,9

¹ Muu tulonlähde pitää sisällään omaishoidon tuen, sotilasavustukset sekä muut tulot, mitä ei ole taulukossa erikseen mainittu.

Riski joutua toimeentulotuen tarpeeseen kohdistuu nimenomaan vähimmäisetuuksien varassa eläviin. Ansiosidonnaisia etuuksia saavilla ja päätoimisessa työsuhteessa olevilla on huomattavasti vähemmän toimeentulotuen tarvetta. (Borg 2011, 10.) Vuoden 2014 marraskuussa 38,2 prosenttia tuensaajista sai työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa ja 65,1 prosenttia asumistukea. Ansiosidonnaista päivärahaa sai 2,1 prosenttia (vrt. vuosi 2013 1,8 %).

Eläkkeensaajien osalta pääkaupunkiseudun kunnat, erityisesti Helsinki ja Espoo, erosivat muusta Kuusikosta korkeammilla osuuksilla. Tulottomia kotitalouksista oli 16,2 prosenttia. Tulottomien osuus vaihteli Turun 6,1 prosentista Vantaan 24,9 prosenttiin.

Taulukko 11 Marraskuussa 2014 toimeentulotukea saaneiden alle 25-vuotiaiden tulonlähteet koti-taloutta kohti ja tulolähteiden lukumäärä

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
	Tulonlähdeittä saaneiden kotitalouksien osuus (%)						
Ansio-/yrittäjätulot	6,6	7,3	6,8	3,2	3,3	4,9	5,7
Työmarkkinatuki /peruspäiväraha	12,8	11,4	11,2	24,8	22,7	21,2	15,8
Ansiosidonnainen päiväraha	0,4	0,3	0,5	0,6	0,4	0,3	0,4
Opinto-/koulutustuki	23,8	27,7	27,8	20,5	25,6	19,7	24,4
Sairauspäiväraha	1,5	1,3	1,6	2,5	2,1	1,9	1,7
Äitiys-, isyys- ja vanhempainraha	3,3	4,3	3,6	3,6	3,0	3,8	3,5
Lasten kotihoidon tuki	3,4	5,8	4,0	5,4	4,5	3,8	4,1
Lapsilisät/elatusapu/-tuki	8,4	18,4	6,3	20,8	16,9	14,7	12,2
Eläke	1,7	1,5	1,5	1,6	1,5	1,3	1,6
Asumistuki	39,9	40,5	28,8	64,5	56,2	57,4	44,7
Muu ¹	9,9	3,2	10,9	3,4	5,5	3,3	7,5
Tuloton	33,6	24,4	35,5	12,8	16,2	23,7	27,4
Tulonlähteitä yhteensä (N)	8 121	1 985	2 556	1 621	3 788	1 872	19 943
Kotitalouksia yhteensä (N)	5 587	1 358	1 845	989	2 397	1 198	13 374
Tuloslähteitä/kotitalous	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,6	1,5

¹ Muu tulonlähde pitää sisällään omaishoidon tuen, sotilasavustukset sekä muut tulot, mitä ei ole taulukossa erikseen mainittu.

Nuorten osalta tulolähdetilasto poikkeaa koko asiakaskunnasta siten, että työttömyysturvan ja eläkkeiden osuus oli huomattavasti pienempi ja vastaavasti opintotuen osuus oli suurempi. Myös tulottomien osuus on koko asiakaskuntaa suurempi.

2.4 Toimeentulotuen kustannukset vuosina 2008-2014

Kustannusvertailut on tehty ilman pakolaisten, paluumuuttajien ja turvapaikanhakijoiden toimeentulotukimenoja, jotka valtio korvaa kunnille täysimääräisesti (liitetaulukossa 3D/1 ja 3D/2 pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat ovat mukana). Myöskään takaisin perittyä toimeentulotukea ei ole vähennetty luvuista. Asiakkailta takaisin perityn toimeentulotuen määrä vaihteli kuutoskaupungeissa 2,9 ja 6,8 prosentin välillä toimeentulotuen kokonaiskustannuksista (liite 3A/1).

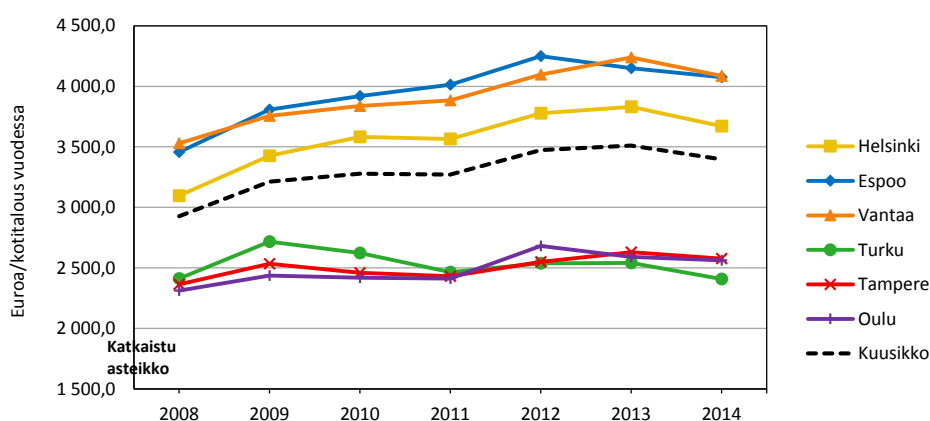
2.4.1 Vuosikustannukset toimeentulotukea saanutta kotitaloutta ja henkilöä kohden

Toimeentulotuen vuosikustannukset kotitaloutta kohti olivat keskimäärin 3 397 euroa ja tuesta osalliseksi tullutta henkilöä kohti 2 239 euroa vuonna 2014. Kustannukset kotitaloutta kohden vähenivät edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa. Myös henkilöä kohden lasketut kustannukset vähenivät tai pysyivät lähes samalla tasolla. Kustannusten vähene mistä selittää jonkin verran asumistukeen ja työttömyysturvaan tehdyt yleiskorotukset.

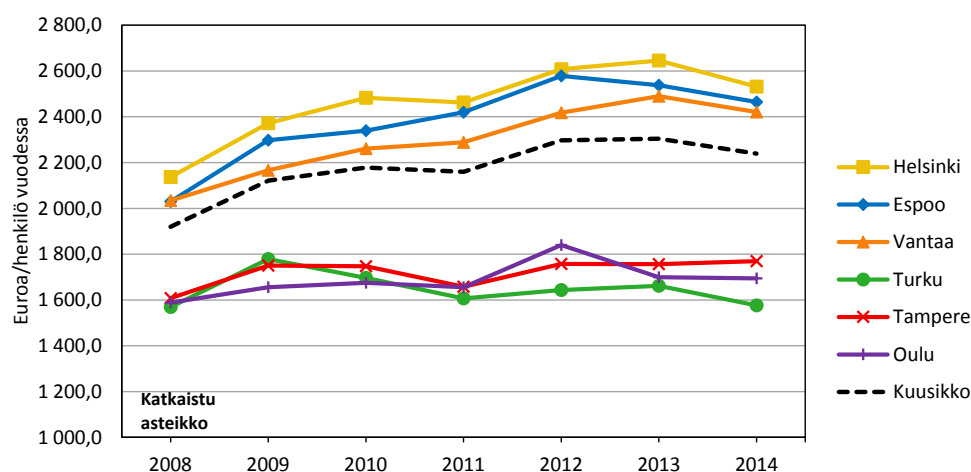
Taulukko 12 Toimeentulotuki kotitaloutta ja henkilöä kohti vuonna 2014 ja muutos vuodesta 2013 (ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia, vuoden 2014 arvossa)

	Tuki/ kotitalous euroa/vuosi	Muutos (%) vuodesta 2013	Tuki/henkilö euroa/vuosi	Muutos (%) vuodesta 2013
Helsinki	3 672	-4,2	2 532	-4,3
Espoo	4 076	-1,8	2 465	-2,9
Vantaa	4 086	-3,6	2 421	-2,8
Turku	2 408	-5,2	1 576	-5,1
Tampere	2 576	-2,0	1 769	0,7
Oulu	2 562	-1,1	1 694	-0,3
Kuusikko	3 397	-3,2	2 239	-2,8

Kuvioissa 5 ja 6 on kuvattu toimeentulotuen vuosikustannusten kehitystä kotitaloutta ja henkilöä kohden vuosina 2008–2014. Pääkaupunkiseudulla sekä kotitaloutta että henkilöä kohden lasketut kustannukset ovat huomattavasti muita kaupunkia korkeammat.

Kuvio 5 Toimeentulotuen vuosikustannukset, euroa tukea saanutta kotitaloutta kohti vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita, vuoden 2014 rahan arvossa)

Kuvio 6 Toimeentulotuen vuosikustannukset, euroa tukea saanutta henkilöä kohti vuosina 2008–2014 (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita, vuoden 2014 rahan arvossa)

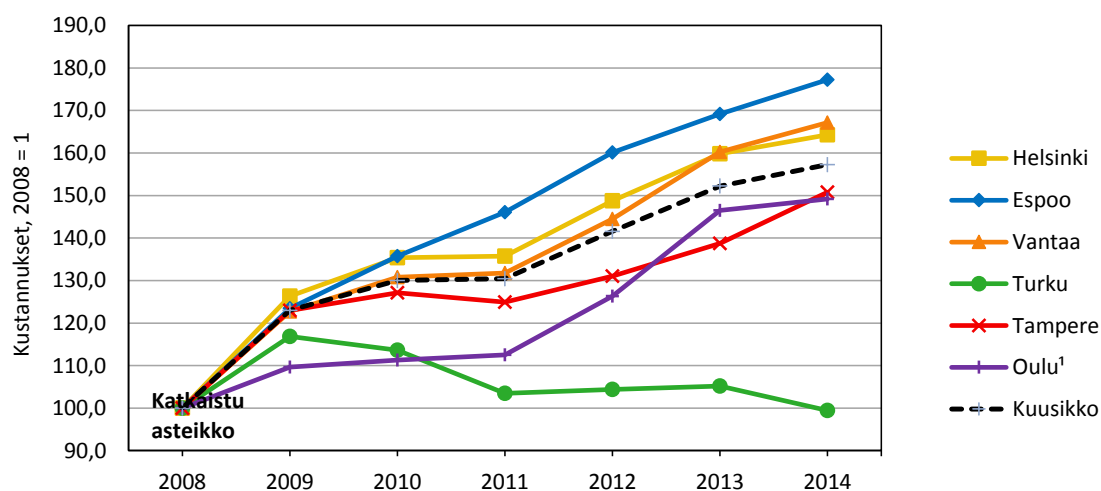
2.4.2 Toimeentulotuen kokonaiskustannukset

Toimeentulotuen kustannukset nousivat Turku lukuun ottamatta kuutoskaupungeissa. Eniten kustannukset nousivat Tampereella, 9,9 %. Muissa kunnissa kustannukset nousivat 2,9-6 prosenttia. Turussa kustannukset pienenevät 4,4 prosenttia.

Taulukko 13 Myönnetyn toimeentulotuen kustannukset 2014

	Kustannukset Euroa	Muutos (%) vuodesta 2013	Muutos (%) vuodesta 2013, defl.
Helsinki	165 020 258	3,9	2,8
Espoo	51 092 616	6,0	4,8
Vantaa	53 112 314	5,5	4,3
Turku	22 103 768	-4,4	-5,4
Tampere	41 963 993	9,9	8,6
Oulu	22 564 041	2,9	1,8
Kuusikko	355 856 991	4,5	3,3

Toimeentulotuen deflatoidut kokonaiskustannukset ovat Turku lukuun ottamatta kasvaneet kaikissa kuutoskaupungeissa vuodesta 2008 (kuvio 7). Vuosina 2009-2011 kustannusnousu tasaantui ja Turussa kustannukset jopa pienenevät. Espoo oli kaupungeista ainoa, jossa kustannukset kasvoivat edelleen, mihin todennäköisesti vaikutti Espoon maahanmuuttajista koostuva muuttovoitto. Vuoden 2011 jälkeen kustannukset alkoivat jälleen kasvaa. Vuodesta 2012 vuoteen 2013 kustannukset kasvoivat kaikissa kaupungeissa. (Liite 3C)

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013 (Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii).

Kuvio 7 Toimeentulotuen kustannusten muutos 2008 -2014, 2008 = 100 (ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia, korotettuna 2014 arvoon)

2.4.3 Toimeentulotuen kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä

Toimeentulotukimenoihin vaikuttaa muun muassa pitkäaikaisasiakkaiden määrä, sillä heidän kohdallaan myös tarve täydentävälle toimeentulotuella usein kasvaa. Pitkään jatkuneen taloudellisen taantuman seurauksena esimerkiksi työttömien lukumäärä on kasvanut, ja työttömistä yhä useamman kohdalla työttömyys on jatkunut yli vuoden. Pitkäaikaistyöttömyys lisää tarvetta pitkäaikaiselle toimeentulotuella.

Myös kunnan väestörakenteeseen liittyvät piirteet vaikuttavat toimeentulotuen hakijoiden ja saajien lukumäärään ja sitä kautta myös kustannuksiin. Kuusi suurinta kaupunkia eroavat esimerkiksi sen suhteen, kuinka suuri osuus kunnan väestöstä on 65 vuotta täyttäneitä: osuus vaihteli Espoon 13,2 prosentista Turun 19,5 prosenttiin. Myös ulkomaalaistaustaisen³ väestön osalta on eroja: osuus vaihteli 3,2 prosentista Vantaan 13,6 prosenttiin. Esimerkiksi työttömyysriski vaihtelee eri väestöryhmien välillä.

Kustannuskehitystä ohjaa myös valtion harjoittama politiikka. Esimerkiksi asumistukeen ja työttömyysturvaan tehtiin vuoden 2014 alussa yleiskorotukset, jotka vaikuttivat jonkin verran kotitaloutta ja henkilöä kohden laskettuihin kustannuksiin.

Toimeentulotuessa korvataan yhä enemmän myös asumismenoja (Kauppinen 2013, 37), mikä selittävää pääkaupunkiseudun muita kuutoskaupunkeja korkeampia toimeentulotuen kustannuksia: sekä arava- että vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokrat ovat pääkaupunkiseudulla muita kaupunkeja korkeammat. Arava-asuntojen neliövuokrat ovat Vantaalla ja Espoossa hieman korkeampia kuin Helsingissä. Vantaalla arava-asuntojen vuokrat olivat 18,8 prosenttia korkeammat kuin Oulussa, missä neliövuokrat olivat edullisimmat. Vapaarahoitteisten asuntojen vuokratasossa Helsinki erottuu kaikista muista kunnista. Edullisimman Kuusikko-kunnan eli Oulun ja Helsingin välinen neliövuokrien ero oli 54,4 prosenttia. (Taulukko 13)

Vuokrien suuruus nostaa pääkaupunkiseudulla toimeentulotukikustannuksia. Ensisijainen tukijärjestelmä pienituloisille asumismenoihin on Kelan maksama asumistuki, mutta valtioneuvoston määrittelemät asumistuen hyväksyttävät menorajat alittavat usein erityisesti suurien kaupunkien vuokratason. Toimeentulotukea voidaan myöntää kohtuulliseen asumistuen ja todellisen vuokran väliseen erotukseen.

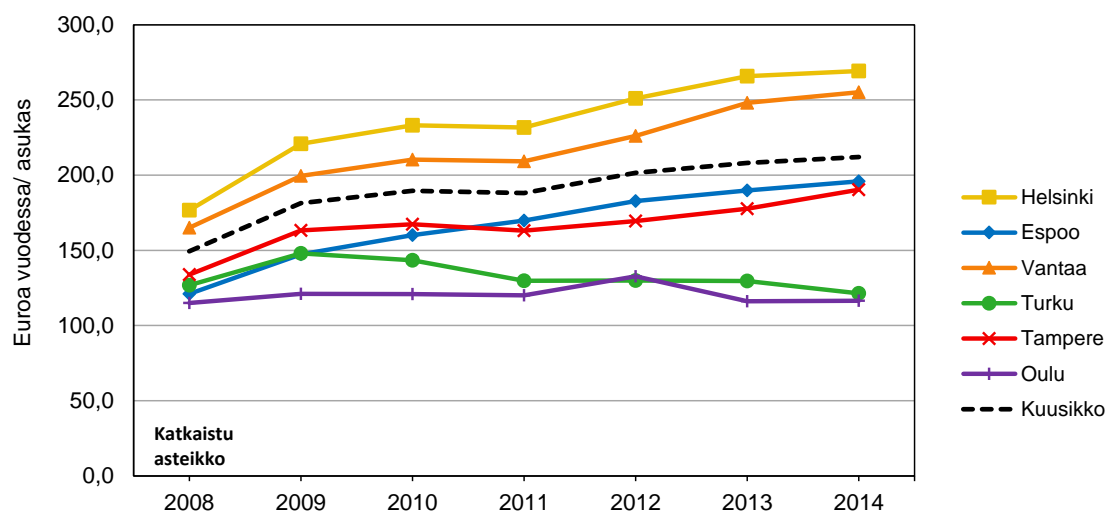
Taulukko 14 Keskimääräiset neliövuokrat Kuusikko-kunnissa vuonna 2014

	Aravat		Vapaarahoitteiset	
	€/m ² /kk	Muutos % 2013 -2014	€/m ² /kk	Muutos % 2013 -2014
Helsinki	11,81	2,34	17,63	4,88
Espoo	12,21	3,21	14,99	6,77
Vantaa	12,38	4,03	14,41	4,95
Turku	11,01	3,38	12,28	1,91
Tampere	11,64	2,37	13,27	3,19
Oulu	10,42	2,46	11,42	1,69
Keskiarvo	11,58	2,98	14,00	4,06

³ Henkilön molemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla tai ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden vanhemmista ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä (Lähde: Tilastokeskus).

2.4.4 Toimeentulotuen kustannukset asukasta kohden

Toimeentulotuen vuosikustannukset kunnan asukasta kohti olivat vuonna 2014 noin 212,1 euroa. (208,1 euroa/asukas vuonna 2013). (Liite 3C, Kuvio 8)

Kuvio 8 Toimeentulotuen kustannukset kunnan asukasta kohden vuosina 2008 - 2014 (vuoden 2014 rahan arvossa)

2.4.5 Toimeentulotuen kustannusten jakautuminen perustoimeentulotukeen sekä täydentävään että ehkäisevään toimeentulotukeen

Taulukossa 15 on eritelty toimeentulotuen kokonaiskustannukset (sisältäen pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat) lajeittain. Kuutoskaupunkien toimeentulotuen kustannuksista keskimäärin 83,7 prosenttia syntyi vuonna 2014 perustoimeentulotuen kustannuksista. Perustoimeentulotuen osuus kustannuksista oli korkein Tampereella (87,8 %) ja pienin Oulussa (75,8 %).

Toimeentulotuen kustannuksista keskimäärin 7,5 prosenttia oli täydentävää toimeentulotukea. Osuus vaihteli Turun 4,3 prosentista Vantaan 10,5 prosenttiin. Täydentävää toimeentulotukea tulee myöntää silloin kun hakijalla tai perheellä on erityismenoja ja pelkän perustoimeentulotuen myöntäminen ei riitä turvaamaan asiakkaan toimeentuloa toimeentulotukilaisissa tarkoitetulla tavalla. Mitä pidempään asiakkuus jatkuu, sitä yleisemmin täydentävää toimeentulotukea myönnetään. (STM 2013, 114.)

Ehkäisevän toimeentulotuen osuus kustannuksista oli keskimäärin 2,8 prosenttia. Osuus vaihteli Vantaan 1,2 prosentista Oulun 9,4 prosenttiin. Oulussa ehkäisevän toimeentulon muita kuntia suurempi osuus selittyy osittain sillä, että siihen sisältyy myös lastensuojelun avoimuksen tukitoimena maksettu taloudellinen tuki. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu toimeentulotukilain 1 §:n 1 momentin tarkoittamaan toimeentulotukeen eli ehkäisevää tukea voidaan myöntää myös tilanteissa, joissa henkilöllä tai perheellä ei toimeentulotukilaskelman perusteella ole oikeutta varsinaiseen (perus- ja täydentävä toimeentulotuki) toimeentulotukeen. Kaupungeilla on jonkin verran erilaisia käytäntöjä siinä, mihin tarkoituksiin myönnetään täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. (STM 2013, 125.)

Hallituksen esityksessä toimeentulotukilain muutoksiksi vuonna 2000 määriteltiin ehkäisevän toimeentulotuen tavoitetasoksi 3,3 % varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki yhteensä) määrästä (Borg 2011, 17). Kuutoskaupungeista tavoitetasolle ylsivät vuonna 2014 Turku ja Oulu. (Oulun suhteen täytyy muistaa, että ehkäisevään toimeentulotukeen sisältyi muista kunnista poiketen lastensuojelun avohuollon tukitoimena maksettu taloudellinen tuki.)

Taulukko 15 Toimeentulotuen kustannusten jakautuminen eri lajeihin sekä asiakkailta takaisin peritty toimeentulotuki 2014 (sisältäen pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu ²	Kuusikko
Kustannukset yhteensä (€)	175 779 761	53 590 887	56 285 910	23 891 122	43 569 171	24 018 543	377 135 394
Perustoimeentulotuki	147 617 529	45 078 272	46 249 781	20 264 241	38 234 476	18 205 923	315 650 223
Täydentävä toimeentulotuki	11 834 327	5 040 799	5 920 649	1 033 350	2 630 909	1 818 883	28 278 917
Ehkäisevä toimeentulotuki	5 174 982	900 082	678 417	753 929	892 563	2 264 417	10 664 390
Muu toimeentulotuki ³	11 152 923	2 571 734	3 437 063	1 839 602	1 811 223	1 729 320	22 541 865
<i>Kustannukset yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Perustoimeentulotuki</i>	<i>84,0</i>	<i>84,1</i>	<i>82,2</i>	<i>84,8</i>	<i>87,8</i>	<i>75,8</i>	<i>83,7</i>
<i>Täydentävä toimeentulotuki</i>	<i>6,7</i>	<i>9,4</i>	<i>10,5</i>	<i>4,3</i>	<i>6,0</i>	<i>7,6</i>	<i>7,5</i>
<i>Ehkäisevä toimeentulotuki</i>	<i>2,9</i>	<i>1,7</i>	<i>1,2</i>	<i>3,2</i>	<i>2,0</i>	<i>9,4</i>	<i>2,8</i>
<i>Muu toimeentulotuki³</i>	<i>6,3</i>	<i>4,8</i>	<i>6,1</i>	<i>7,7</i>	<i>4,2</i>	<i>7,2</i>	<i>6,0</i>
<i>Ehkäisevän toimeentulotuen osuus varsinaisesta toimeentulotuesta¹ (%)</i>	<i>3,2</i>	<i>1,8</i>	<i>1,3</i>	<i>3,5</i>	<i>2,2</i>	<i>11,3</i>	<i>3,1</i>
Asiakkailta takaisinperitty toimeentulotuki (€)	8 365 804	2 312 153	1 606 176	1 277 745	2 944 154	934 534	17 440 566
<i>Osuus (%) kokonaiskustannuksista</i>	<i>4,8</i>	<i>4,3</i>	<i>2,9</i>	<i>5,3</i>	<i>6,8</i>	<i>3,9</i>	<i>4,3</i>

¹ Varsinainen toimeentulotuki pitää sisällään perustoimeentulotuen ja täydentävän toimeentulotuen.

² Oulun ehkäisevä tuki sisältää lastensuojelun sijaishuollon jälkihuollonuriiin liittyviä taloudellisen tuen päätöksiä.

³ Muu toimeentulotuki sisältää kuntouttavan työtoiminnan, kotoutumistuen sekä paluumuuttajille, pakolaisille ja turvapaikanhakijoille maksetun valtion korvauksen alaisen perus-, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen

3 TOIMEENTULOTUKIPÄÄTÖKSET JA MUUTOKSENHAUT

Vuonna 2014 kuutoskaupungeissa tehtiin 719 262 toimeentulotukipäätöstä, 8,8 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kotitaloutta kohti tehtiin keskimäärin 6,5 päätöstä vuodessa. Päätösten määrä kotitaloutta kohden vaihteli Tampereen 5,1 päätöksestä Turun 7,6 päätökseen. Oulussa käyttöön otettiin 1.6.2012 toimeentulotuen yhdistelmäpäätös, jonka myötä päätösmäärä kotitaloutta kohden laski vuoden 2012 9,1 päätöksestä vuoden 2013 6,9, mikä oli sama määrä kuin vuonna 2014.

Taulukko 16 Päätöksiä kotitaloutta kohden 2014 ja 2013

	Päätöksiä yhteensä	Kotitalouksia	Päätöksiä /kotitalous v. 2014	Päätöksiä /kotitalous v. 2013
Helsinki	315 888	48 070	6,6	6,7
Espoo	75 331	12 930	5,8	5,8
Vantaa	106 846	14 225	7,5	6,1
Turku	73 423	9 636	7,6	7,5
Tampere	84 956	16 737	5,1	5,1
Oulu	62 818	9 170	6,9	6,9
Kuusikko	719 262	110 768	6,5	6,4

Kaupungeilta kerättiin vuoden 2014 osalta ensimmäistä kertaa myös tieto toimeentulotuki hakemusten lukumäärästä sekä siitä, kuinka suuri osa hakemuksista on saapunut sähköisenä ja kuinka moneen hakemukseen pyydettiin lisäselvitystä. Sähköisenä saapuneiden hakemusten osuus kaikista hakemuksista vaihteli Oulun 20,4 prosentista Helsingin 3 prosenttiin. Kaupungit ovat ottaneet sähköisen hakemuskäsittelyn käyttöön eri aikoina. Oulussa sähköinen asiointi aloitettiin jo syksyllä 2013. Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Tampereella sähköinen asiointi alkoi keväällä 2014. Turussa ei vielä vuoden 2014 aikana ollut käytössä sähköistä asiointia. Tiedot hakemusmäärästä löytyvät liitteestä 3a/2.

Toimeentulotukipäätöksistä oli vuonna 2014 keskimäärin 14,8 prosenttia kielteisiä. Helsingissä kielteisten päätösten osuus oli pienin (11,6 %) ja Oulussa suurin (22,8 %). Kielteisten päätösten osuus kasvoi Turkuun lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa. Turussa kielteisen osuus oli sama kuin edellisvuonna.

Taulukko 17 Toimeentulotukipäätösten ja muutoksenhakujen määrä 2014

Toimeentulotukipäätösten ja jaostossa käsiteltyjen muutoksenhakujen määrät	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Päätökset yhteensä	315 888	75 331	106 846	73 423	84 956	62 818	719 262
Myönteiset päätökset	238 121	63 655	86 091	60 288	70 813	48 466	567 434
Osittain myönteiset ¹	41 086	0	4 152	0	0	..	45 238
Kielteiset päätökset	36 681	11 676	16 603	13 135	14 143	14 352	106 590
Kielteisten osuus %	11,6	15,5	15,5	17,9	16,6	22,8	14,8
Perintäpäätökset	32 092	9 747	0	5 026	8 909	3 478	59 252
Muutoksen haut							
Jaostossa käsitellyt muutoksen haut	1 011	327	177	396	458	299	2 668
Itseoikeisut	..	70	0	180	189	185	624
Jaostossa muuttuneet päätökset	178	23	6	70	4	33	314

¹Merkitään, mikäli kunta tilastoi erikseen. Muutoin osittain myönteiset sisältyvät myönteisiin päätöksiin.

3.1 Etuuskäsittelyn haasteita

Vuoden 2008 alusta astui voimaan toimeentulotukilain muutos, jossa tarkennettiin toimeentulotukihakemuksen käsittelyn määräaika. Muutoksen myötä kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotukihakemukseen on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös on tehtävä viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009; Valvira 2010).

Toimeentulotuen käsittelyajat ovat olleet aluehallintovirastojen erityisvalvonnan alla. THL ylläpitää toimeentulotuen käsittelyaikoja koskevaa tilastoa⁴, joka sisältää tiedot toimeentulotuen lakisääteisten käsittelyaikojen toteutumisesta maakunnittain ja aluehallintovirasto-alueittain. Tiedot kerätään kahden kuukauden (huhtikuu, lokakuu) poikkileikkausaineistona. Kuntakohtaiset tiedot toimitetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) toimeentulotuen lakisääteisten määräaikojen toteutumisen valvontaa varten.

Määräaikojen noudattaminen asiakasmäärien yhä kasvaessa on kunnille iso haaste. Lakisääteisissä käsittelyajoissa pysyminen edellyttää ylityömääräyksiä ja määräaikaisen lisähenkilöstön palkkaamista, mikä tarkoittaa samalla resurssien käyttämistä uusien työntekijöiden kouluttamiseen. Toisaalta tilannetta kuormittaa myös se, että määräaikaisia työntekijöitä ei voida palkata. Esimerkiksi Oulussa haasteena ovat kaupungin asettamat pakkolomat ja säästöväpaat, jotka ovat vaikuttaneet sijaisten palkkaamiseen.

Tampereella on lisäksi tehty ns. pitkiä (n. 3 kk) päätöksiä käsittelyaikojen hallintaan saamiseksi. Haasteellisia tilanteita hakemusmäärien osalta ovat erityisesti ruuhka-ajat kuten vuodenvaihde. Etuuskäsittelyä hidastavat myös puutteellisin tiedoin jätetyt hakemukset ja lisäselvityspyynnöt.

Vuoden 2014 aikana kuutoskaupungeista Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Tampereella otettiin käyttöön toimeentulotuen sähköinen asiointi. Oulussa sähköinen hakemus on ollut käytössä syksystä 2013 alkaen ja Turussa se on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2015 aikana. Helsingiläisille avautui mahdollisuus hakea toimeentulotukea sähköisesti uuden ATJ-järjestelmän myötä. Uuden järjestelmän ja uuden asiointikanavan käyttöönottoa tuettiin palkkaamalla lähienkyläkuntaa sekä työntekijöiden kouluttamiseen – 3 tutoria että lisäresursseja päätöksentekoon – 10 määräaikaista työntekijää.

Toimeentulotuen hakijoiden tilanteet voivat olla hyvin haasteellisia ja asiakkaan tilanteen selvittäminen saattaa vaatia asiakastapaamista, jotta oikeanlainen päätös voidaan tehdä. Lisäksi epäselvät tapaukset (esim. EU-kansalaiset) vievät aikaa. Etuuskäsittelijä ei tee yksityiskohtaista selvitystä asiakkaan elämäntilanteesta, joten yhteistyön toimiminen sosiaalityöntekijöiden, sosiaaliohjaajien ja etuuskäsittelijöiden välillä on tärkeää. Esimerkiksi Espoossa etuuskäsittelijät ovat samoissa tiimeissä sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien kanssa, mikä on mahdollistanut sen, että sosiaalityö ohjaa etuuskäsittelyä. Helsingissä etuuskäsittelijät ovat hallinnollisesti eri yksikössä kuin sosiaalityöntekijät, mutta sosiaalityöntekijät

⁴ Toimeentulotuen käsittelyaikatietojen tiedonkeruu perustuu lakiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008) ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen (Stakes) tilastotoimesta annettuun lakiin (409/2001) sekä lakiin toimeentulotuesta (1412/1997/14b §). Tilastot löytyvät osoitteesta: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125417/Tj_Toimeentulotuen%20k%C3%A4sittelyajat_lokakuu2014.pdf?sequence=3

vastaavat uusien asiakkaiden ensimmäisen toimeentulotukihakemuksen tekemisestä ja etuuskäsittelijöiden työn tukena ovat asiakaskohtaiset etuuskäsittelyohjeet.

Kuntien etuuskäsittelyyn on tulossa suuria muutoksia, sillä perustoimeentulotuki ja osa täydentävästä⁵ toimeentulotuesta siirtyy kunnilta Kelaan vuoden 2017 alusta alkaen (Kelan tiedote 13.3.2015). Vuoden 2017 alusta alkaen asiakas hakee toimeentulotukea pääasiassa Kelasta. Kunnan tehtäväksi jää lainmuutoksen jälkeenkin myöntää ehkäisevä toimeentulotuki kokonaisuudessaan sekä se osa täydentävästä, joka ei siirry Kelaan. Perustoimeentulotuen siirto Kelaan tulee aiheuttamaan muun muassa muutoksia kuntien organisaatioon.

⁵ Täydentävästä toimeentulotuesta Kelaan siirtyvät: asumismenot, omistusasunnon välttämättömät hoitomenot, sekä muut välttämättömät asuntoon muuttoon liittyvät menot; taloussähköstä aiheutuvat menot; kotivakuutusmaksu; muut kuin perusosaan sisältyvät terveydenhuoltomenot; lasten päivähoitomenot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot; lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle vanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat vahvistettuun sopimukseen; välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

4 AIKUISSOSIAALITYÖ

Sosiaalihuoltolain (§ 18) mukaan sosiaalityön tavoitteena on ylläpitää ja edistää asiakkaan ja hänen perheensä turvallisuutta ja itsenäistä suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä. Aikuissosiaalityötä ei toistaiseksi määritellä laissa, mutta siinä on kyse yli 18-vuotiaiden asiakkaiden elämäntilannetta vaikeuttavista tekijöistä tasapainottavasta ja poistavasta työstä. (Borg 2011b, 2)

Aikuissosiaalityö on ollut vahvasti sidoksissa toimeentulotukeen. Edelleen toimeentulotuen tarve on keskeinen syy tulla sosiaalilomalle, mutta hakemusten käsittely ja päätöksenteko on kuutoskaupungeissa siirtynyt yhä enemmän sosiaalityöntekijöiltä etuuskäsittelijöille.

Vaikka valtaosa aikuissosiaalityön asiakkuuksista käynnistyy toimeentulotukea hakemalla, toimitaan sosiaalityössä laajasti erilaisten elämään liittyvien kysymysten kanssa. Kuusikko-työryhmän aikuissosiaalityötä tarkastelevassa raportissa vuodelta 2011 on jaettu aikuissosiaalityön tehtävät toimeentulotuen lisäksi muun muassa seuraaviin kokonaisuuksiin: velkojen järjestely, työhön ja työttömyyteen liittyvät asiat, elämäntilannetta liittyvät asiat, terveyteen liittyvät asiat, kriisit, päihteiden käyttöön liittyvät asiat, rikoksiin ja rikollisuuteen liittyvät asiat, asumiseen liittyvät asiat ja maahanmuuttoon liittyvät erityisongelmat. (Borg 2011b, 14 – 15.)

Aikuissosiaalityön kenttään on tulossa suuria muutoksia sen myötä, kun iso osa toimeentulotuen käsittelystä siirtyy vuoden 2017 Kelaan. Asiaa käsitellään tarkemmin joulukuussa 2015 ilmestyvässä erillisessä Aikuissosiaalityön Kuusikko-raportissa.

4.1 Aikuissosiaalityön työntekijäresurssit

Henkilöstötietojen vertaileminen on haastavaa, sillä tehtävät on kuutoskaupungeissa organisoitu hyvin eri tavoin. Taulukkoon 18 on edellisen vuoden raportin tapaan koottu tietoja aikuissosiaalityön vakansseista.

Taulukko 18 Aikuissosiaalityön vakanssit 2014

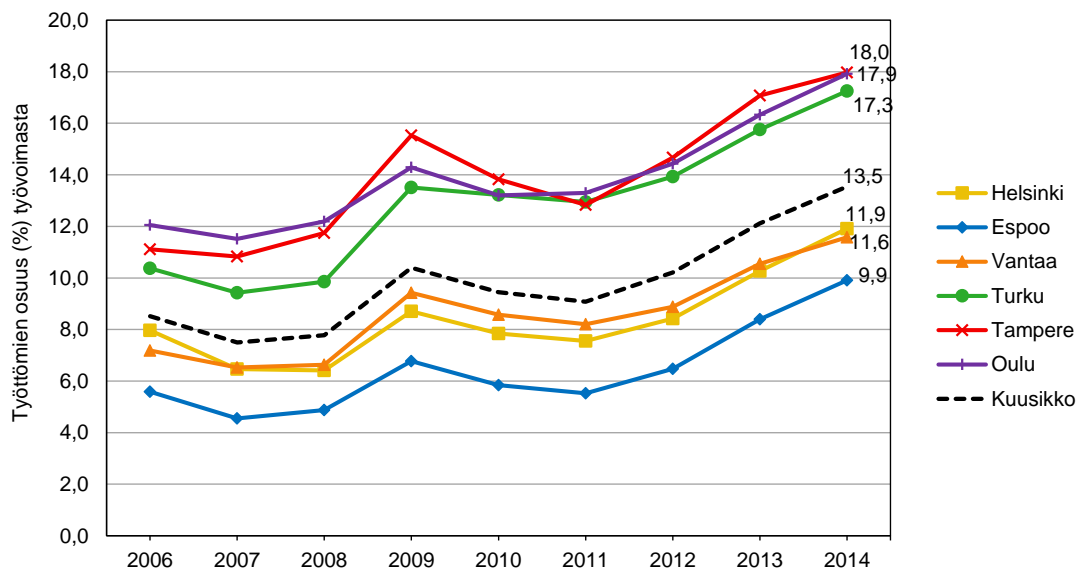
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Johtavat sosiaalityöntekijät (Ikm)	25	7	8	.	3	2
<i>josta vakinaisesti täytetyt (%)</i>	96,0	100,0	75,0	.	100,0	100,0
<i>josta määräaikaiset (%)</i>	0,0	0,0	25,0	.	0,0	0,0
Sosiaalityöntekijät (Ikm)¹	85	25	21	.	44	17
<i>josta vakinaisesti täytetyt (%)</i>	72,9	40,0	71,4	.	84,1	88,2
<i>josta määräaikaiset (%)</i>	27,1	48,0	28,6	.	15,9	11,8
<i>Epäpätevien osuus (%)</i>	23,5	40,0	28,6	.	6,8	11,8
Sosiaaliohjaajat (Ikm)	88	32	31	.	22	22
<i>josta vakinaisesti täytetyt (%)</i>	92,0	81,3	93,5	.	50,0	81,8
<i>josta määräaikaiset (%)</i>	6,8	15,6	6,5	.	50,0	18,2
Etuuskäsittelijät (Ikm)	85	53	48	.	61	35
<i>josta vakinaisesti täytetyt (%)</i>	91,8	86,8	0,0	.	82,0	88,6
<i>josta määräaikaiset (%)</i>	8,2	11,3	0,0	.	21,3	11,4
Maksatuksen toimistosihteerit (Ikm)	77	0	18	.	0	5
Muut toimistosihteerit (Ikm)	0	6	0	.	7	0
Kaikki vakanssit yhteensä	360	123	126	.	137	79

5 TYÖTTÖMYYS TOIMEENTULOTUEN TARPEeseen VAIKUTTAVANA TEKIJÄNÄ

Pitkään jatkuneen talouden taantuman myötä työttömyysaste eli työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on kasvanut kaikissa kuutoskaupungeissa. Myös pitkään työttömänä olleiden osuus työttömistä työnhakijoista on kasvanut. Työttömyyden pitkittyminen kasvattaa myös toimeentulotuen saajien lukumäärää. Työllisyyden edistäminen on haastavaa kunnille, joista monet kamppailevat parhaillaan suurissa talousvaikeuksissa.

5.1 Työttömyysaste ja työttömät työnhakijat

Työttömyysaste on pääkaupunkiseudulla perinteisesti alittanut valtakunnallisen tason ja muissa kuutoskaupungeissa ylittänyt sen. Vuoden 2014 lopussa pääkaupunkiseudun kuntien työttömyysaste vaihteli Espoon 9,9 prosentista Helsingin 11,9 prosenttiin ja pääkaupunkiseudun ulkopuolella Turun 17,3 prosentista Tampereen 18 prosenttiin. Koko maan työttömyysaste vuoden 2014 lopussa oli 13,9 prosenttia. Työttömyysaste on noussut kaikissa kuutoskaupungeissa vuodesta 2011 alkaen ollen nyt korkeammalla tasolla kuin vuosien 2008-2009 taantumassa.

Kuvio 9 Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta kuutoskaupungeissa vuoden lopussa (31.12.) 2006-2014 (15 - 74-vuotiaat) (TEM – työnvälitystilasto)

Taulukkoon 19 on koottu yhteen kuutoskaupunkien työttömyyden rakennetta kuvaavia tietoja sekä tarkasteltu työttömien työnhakijoiden lukumäärän muutosta suhteessa edellisvuoteen.

Taulukko 19 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2014 (TEM – työnvälitystilasto)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko Suomi
Työttömät työnhakijat yhteensä (31.12., lkm)	38 585	13 368	12 870	15 527	20 115	16 696	117 161	363 268
<i>joista pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden työttömänä olleet, %)</i>	32,5	31,0	28,8	27,6	27,8	26,9	29,7	27,1
<i>joista nuoria (alle 25-vuotiaat, %)</i>	10,0	10,7	10,3	13,6	15,4	19,0	12,8	13,9
<i>joista yli 50-vuotiaita (%)</i>	31,1	33,2	33,5	29,5	30,1	26,0	30,5	36,1
<i>joista ulkomaan kansalaisia (%)</i>	20,2	20,5	23,7	15,0	8,7	4,5	15,7	9,3
<i>joista rakennetyöttömiä (%)</i>	56,0	55,1	55,4	59,6	62,6	53,5	57,1	54,9
Muutos edelliseen vuoteen								
Työttömät työnhakijat yhteensä (muutos, lkm)	5 800	2 213	1 228	1 474	1 267	1 669	13 651	33 369
Työttömät työnhakijat yhteensä (muutos, %)	17,7	19,8	10,5	10,5	6,7	11,1	13,2	10,1
<i>Pitkäaikaistyöttömät (muutos, %)</i>	47,3	43,0	26,8	22,0	-18,3	22,7	22,6	19,1
<i>Alle 25-vuotiaat (muutos, %)</i>	27,4	29,5	9,8	4,2	12,2	18,8	17,2	13,9
<i>Yli 50-vuotiaat (muutos, %)</i>	15,5	16,8	11,0	10,3	8,3	10,6	12,5	9,1
<i>Ulkomaan kansalaiset (muutos, %)</i>	16,8	26,7	17,4	9,4	7,5	-4,8	15,2	12,4
<i>Rakennetyöttömät (muutos, %)</i>	27,4	30,4	16,0	16,1	16,5	16,7	21,2	17,3

Työttömien lukumäärä on kasvanut edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Espoossa (+19,8 %) ja Helsingissä (+17,7 %) työttömien lukumäärä on kasvanut muita kuutoskaupunkeja enemmän. Lukumäärän muutoksia tarkasteltaessa on kuitenkin muistettava, että pääkaupunkiseudulla työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta on edelleen selvästi muita kuutoskaupunkeja alhaisempi.

Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista 29,7 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä eli työttömyys oli jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuodesta 22,6 prosenttia (6 404 henkilöä). Pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa (22–47,3 %). Tampereella pitkäaikaisyöttömien lukumäärä väheni 18,3 prosenttia (-1 253 henkilöä).

Tampereella pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt aktiivitoimenpiteiden ja myös kaupungin työllisyyspaketin ansiosta. Kaupungin järjestämiä työllisyyspalveluita tarjottiin vuonna 2014 yli 4 500 asiakkaalle, mikä oli selvästi enemmän kuin aiempina vuosina. Puolet Tampereen pitkäaikaistyöttömien lukumäärän vähenemisestä selittyy TE-toimiston lyhytaikaisen työvoimakoulutusten ja -valmennusten lisäyksellä. Ne ovat katkaisseet monen pitkäaikaistyöttömän työttömyyden.

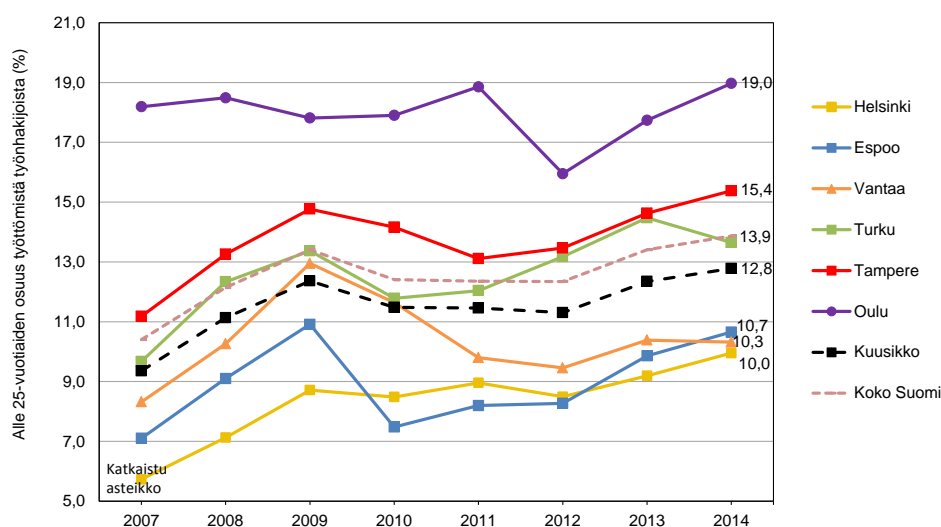
Toinen luku, joka kuvaa työttömyyden pitkittymistä, on rakennetyöttömien lukumäärä. Rakennetyöttömiä ovat henkilöt, jotka ovat viimeisen 16 kuukauden aikana olleet yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana. Rakennetyöttömiä oli 57,1 prosenttia työnhakijoista. Heidän lukumääränsä kasvoi 21,2 prosenttia (11 681 henkilöä). Vaikka pitkäaikaistyöttömien lukumäärä laski Tampereella, nousi sielläkin rakennetyöttömien lukumäärä 16,7 prosenttia (1 779 henkilöä). Eniten rakennetyöttömien lukumäärä nousi Espoossa (30,4 %, 1 719 henkilöä) ja Helsingissä (27,4 %, 4 639 henkilöä).

Työttömistä työnhakijoista 50 vuotta täyttäneitä oli 30,5 prosenttia ja nuoria (alle 25-vuotiaita) 12,8 prosenttia. 50 vuotta täyttäneiden osuus työttömistä työnhakijoista oli pääkaupunkiseudulla hieman korkeampi kuin muissa kaupungeissa. Vastaavasti nuorten osuus oli selvästi korkeampi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Oulussa nuorten osuus työttömistä oli kuutoskaupunkien korkein, 19 prosenttia. Ulkomaan kansalaisia kuutoskaupunkien työttömistä oli 15,7 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla heidän osuutensa oli selvästi muita kuutoskaupunkeja korkeampi.

5.2 Nuorisotyöttömyys

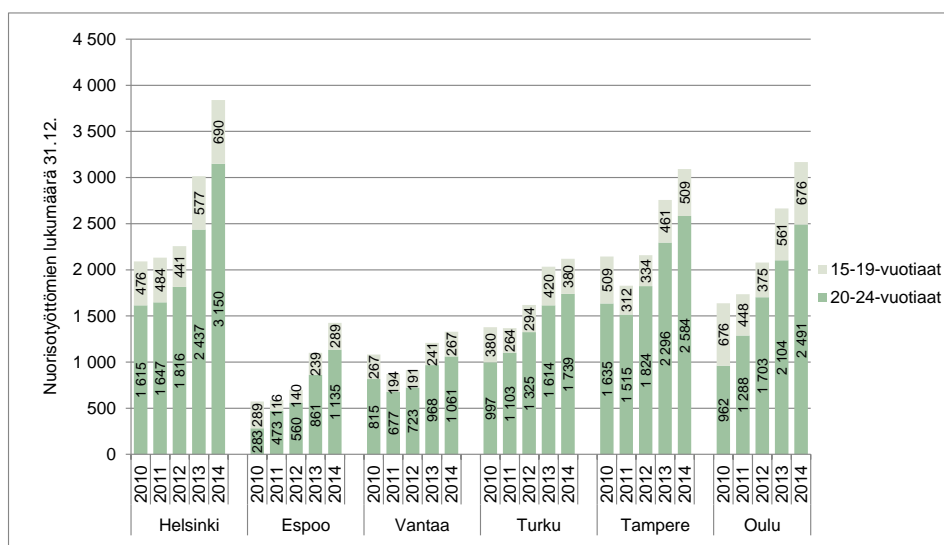
Vuoden 2014 lopussa alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista oli 12,8 prosenttia (koko Suomi 13,9 prosenttia). Kuutoskaupungeissa nuorten työttömien osuus vaihteli paljon: pääkaupunkiseudun kunnissa heidän osuutensa oli 10 – 10,7 prosenttia ja muissa kuutoskaupungeissa 13,9 – 19 prosenttia.

Nuorisotyöttömyys on erityisesti Oulun haaste. Oulussa työttömistä työnhakijoista 19 prosenttia oli alle 25-vuotiaita vuoden 2014 lopussa. Tämä on 9 prosenttiyksikköä enemmän kuin Helsingissä, jossa nuorten työttömien osuus työttömistä oli pienin, 10 prosenttia. Kuviossa 10 on kuvattu nuorisotyöttömien osuutta kaikista työttömistä työnhakijoista ja kuviossa 11 nuorien työttömien lukumäärän kehitystä.

Kuvio 10 Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)

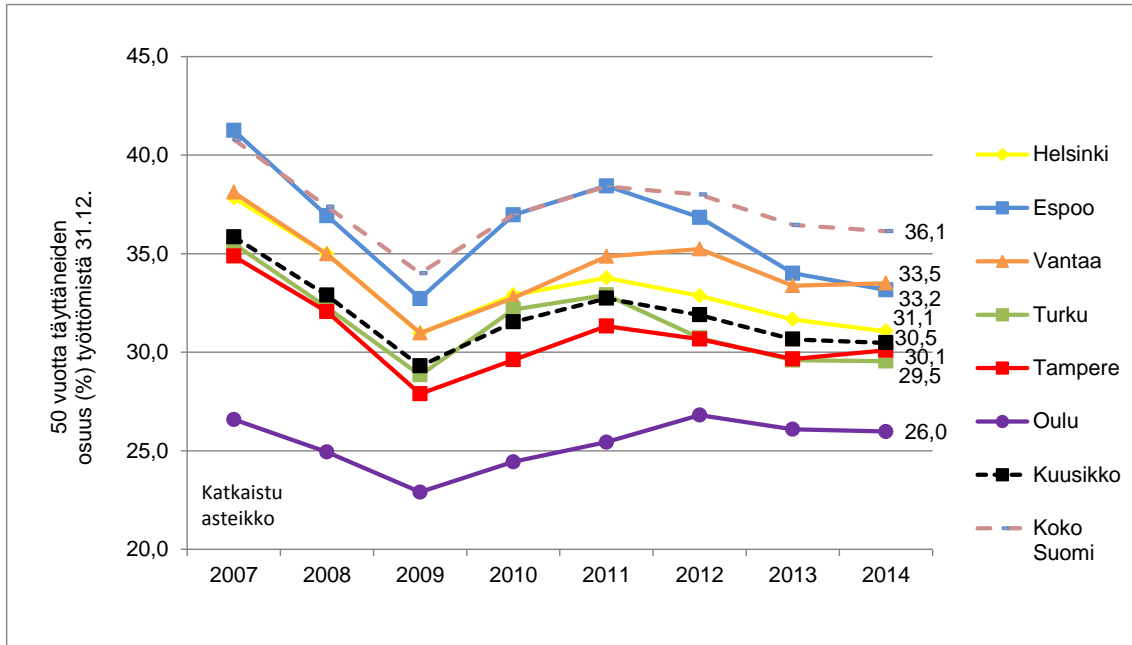
Nuorten työttömien lukumäärä kasvoi kaikissa kuutoskaupungeissa edellisvuodesta, yhteensä 2 192 henkilöä. Prosentteina muutos oli keskimäärin 17,2 prosenttia vaihdellen Turun 4,2 prosentista Espoon 29,5 prosenttiin.

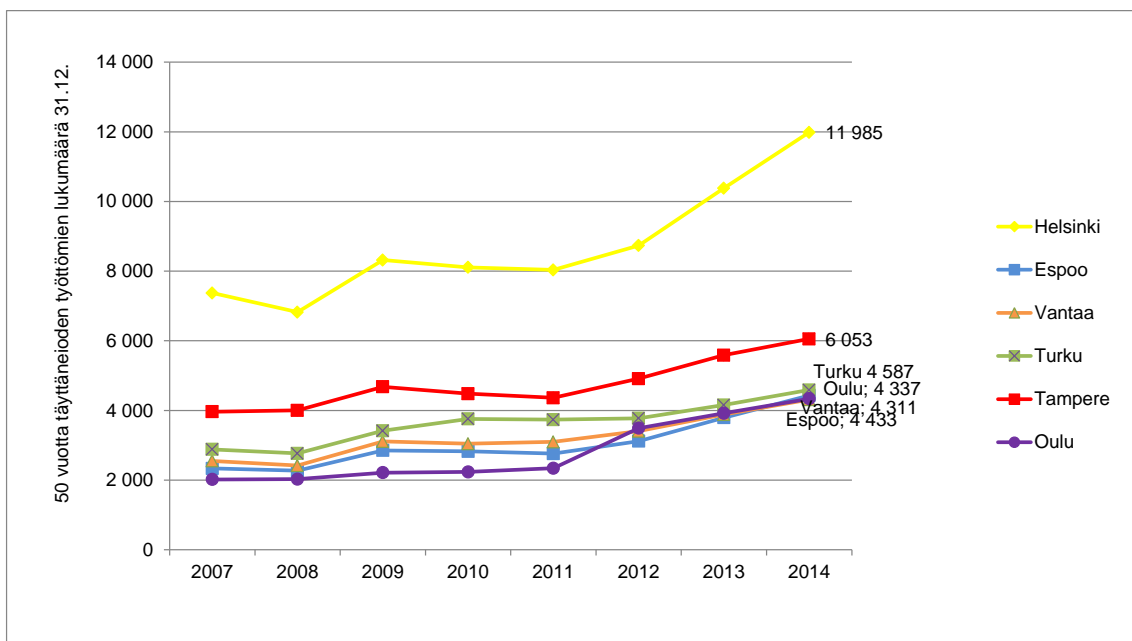
Kuvio 11 Nuorisotyöttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2010–2014 lopussa (TEM – työnvälitystilasto)

5.3 Viisikymmentä vuotta täyttäneet

Vuoden 2014 lopussa kuutoskaupunkien työttömistä 30,5 prosenttia oli 50 vuotta täyttäneitä. Vantaalla (33,5 %) ja Espoossa (33,2 %) 50-vuotiaiden työttömien osuus oli muuta Kuusikkoa suurempi.

Kuvio 12 Viisikymmentä vuotta täyttäneiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)

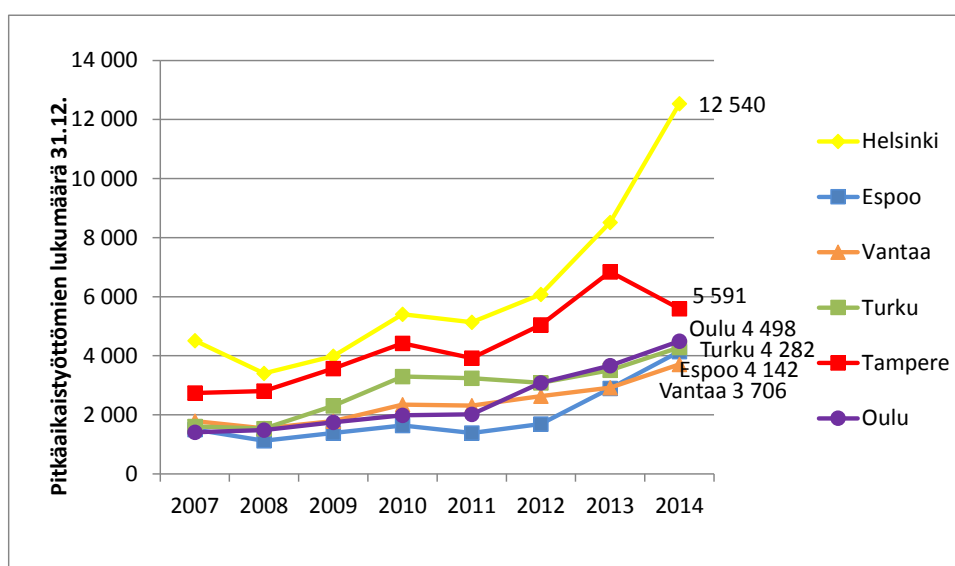

Kuvio 13 Viisikymmentä vuotta täyttäneiden työttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2007–2014 lopussa (TEM – työnvälitystilasto)

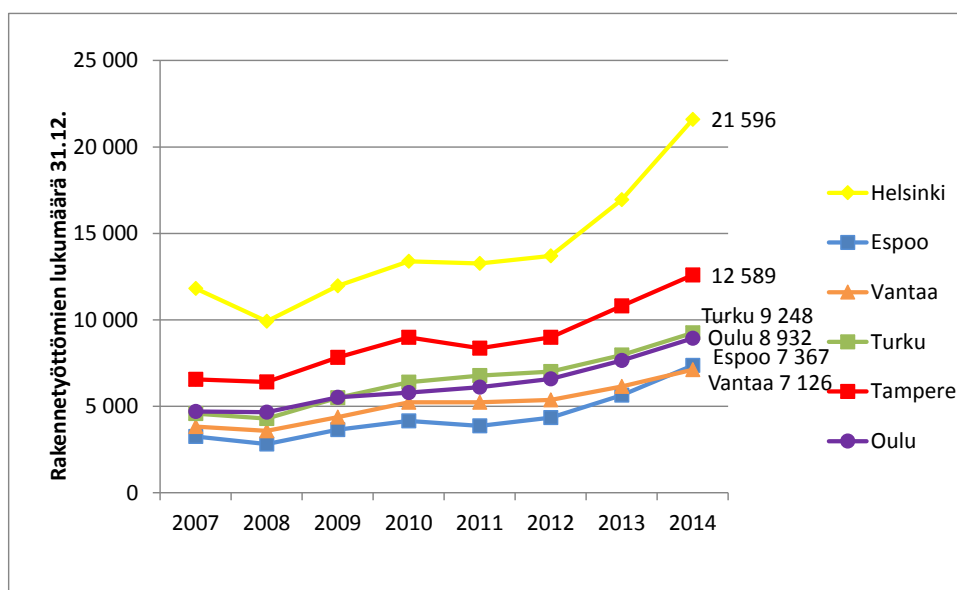
5.4 Pitkäaikaistyöttömyys

Pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan henkilöt, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta. Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä ja osuus työttömistä kasvoivat Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kunnissa. Kuten edellä (ks. luku 5.1) jo todettiin, Tampereen myönteistä kehitystä pitkäaikaistyöttömyyden suhteen selittävät aktiivitoimenpiteet ja Tampereen kaupungin työllisyyspaketti.

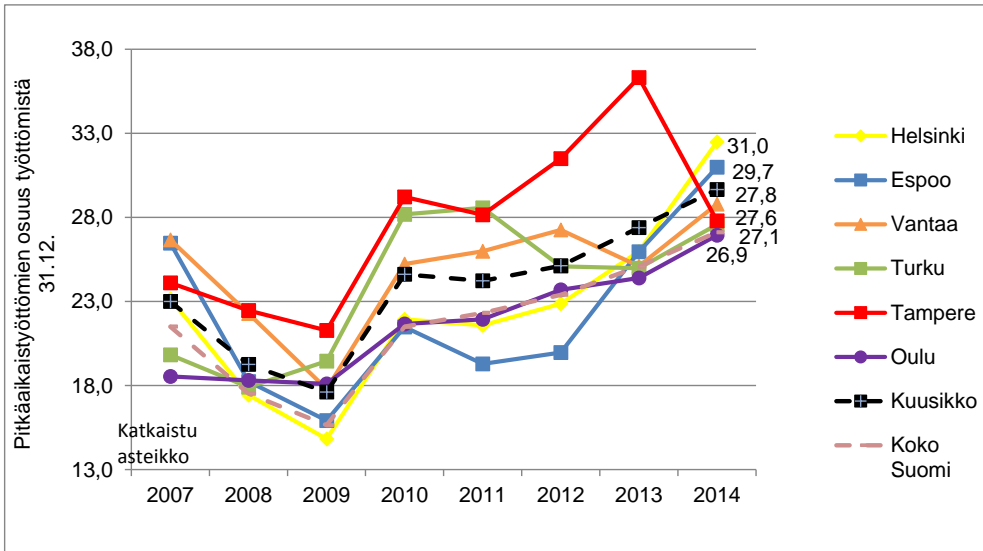
Rakennetyöttömyys kertoo työttömyyden kestosta pitkäaikaistyöttömyyden lukuja paremmin, sillä siinä tarkastellaan henkilöitä, jotka ovat viimeisen 16 kuukauden aikana olleet työttömänä työnhakijana yhteensä vähintään 12 kuukauden ajan. Rakennetyöttömien lukumäärä ja osuus työttömistä työnhakijoista on kasvanut kaikissa kunnissa. Seuraavissa kuvioissa 14 - 17 tarkastellaan pitkäaikaistyöttömien ja rakennetyöttömien lukumäärää (kuviot 14 ja 15) sekä osuutta työttömistä (kuviot 16 ja 17) vuosien 2007 - 2014 lopussa.

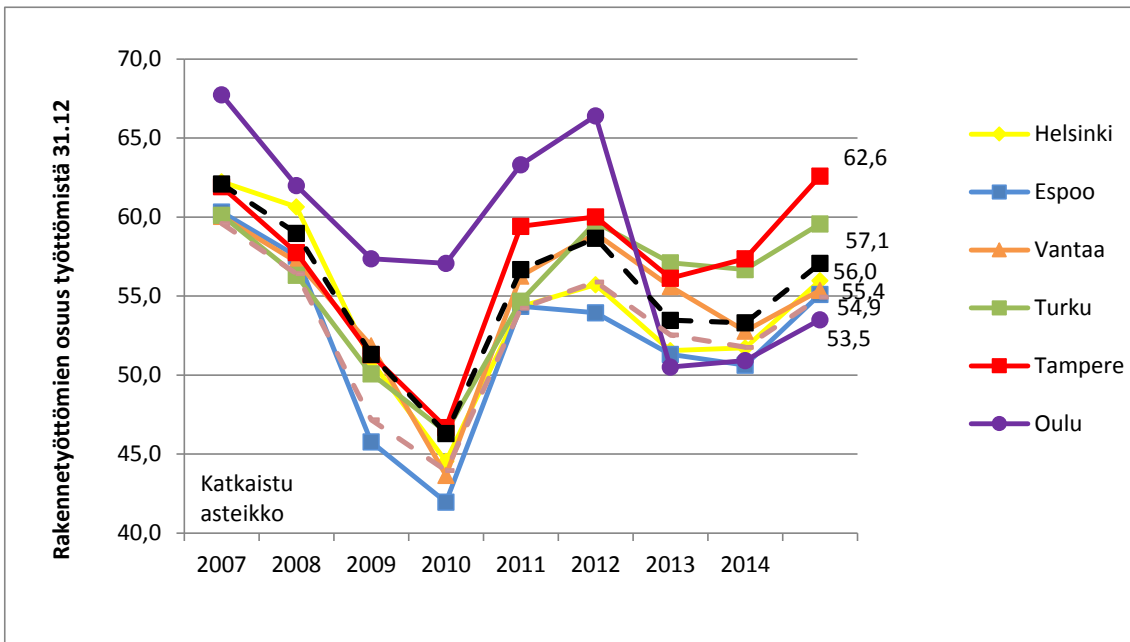
Kuvio 14 Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitysti-lasto)

Kuvio 15 Rakennetyöttömien lukumäärä vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitysti-lasto)

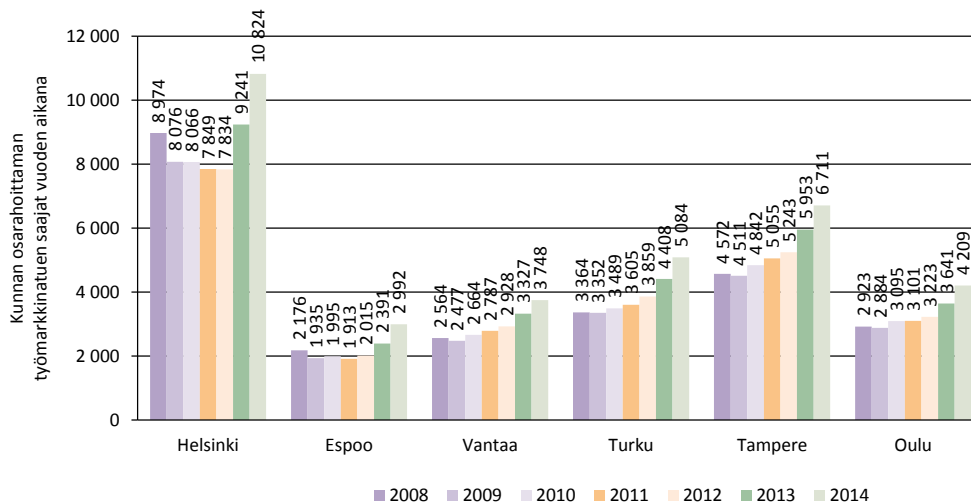
Kuvio 16 Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – Työnvälitystilastot)

Kuvio 17 Rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2007–2014 lopussa. (TEM – työnvälitystilasto)

5.4.1 Vähintään 500 päivää työmarkkinatukea saaneet

Pitkäaikaistyöttömistä seurataan erikseen yli 500 päivää työttömyyden vuoksi työmarkkinatukea saaneiden lukumäärää. Tämä ryhmä on erityisen kiinnostuksen kohteena siitä syystä, että vuoden 2006 työmarkkinatuki uudistuksen myötä kunnat ovat joutuneet osallistumaan yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden tuen rahoitukseen. Kuntien tulee maksaa puolet niiden tukea saavien työmarkkinatuesta, jotka eivät ole osallistuneet ns. aktivointitoimenpiteisiin (mm. omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilu, työharjoittelu, työelämävalmennus ja kuntouttava työtoiminta). Kuviossa 17 on esitetty yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosina 2008–2013. Lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Espoossa 25,1, Helsingissä 17,1, Oulussa 15,6, Turussa 15,3, Vantaalla 13,3 prosenttia sekä Vantaalla ja Tampereella 12,7 prosenttia.

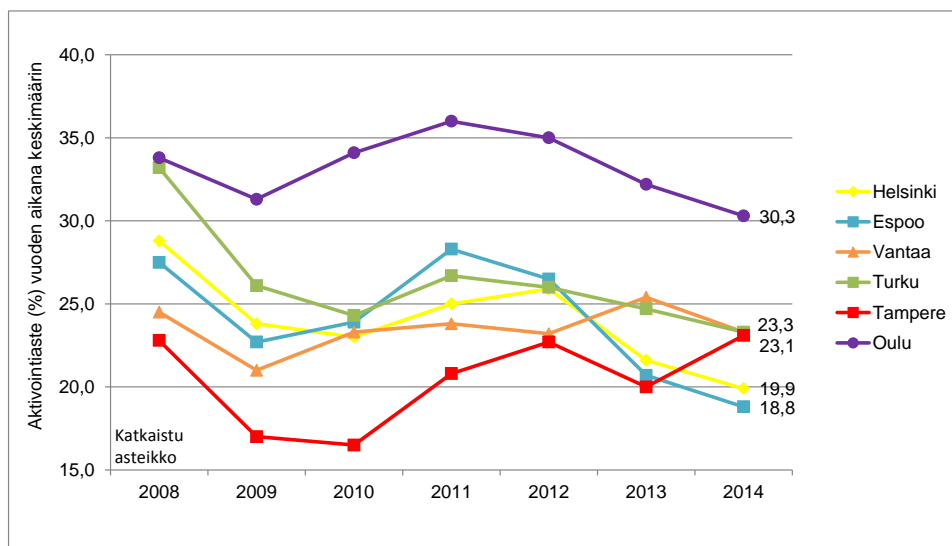

Kuvio 18 Vähintään 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneiden lukumäärä vuosina 2008–2014 (Kelan tilastorekisteri⁶)

5.4.2 Aktiivointiaste

Aktiivointiaste on työmarkkinatuen aktiivitoimenpiteillä (esim. kuntouttavassa työtoiminnassa, työelämä-valmennuksessa ja työharjoittelussa) olevien, palkkatuella työllistettyjen tai starttirahaa saavien osuus kaikista työmarkkinatukea saaneista sekä sellaisista palkkatukityöllistetyistä tai starttirahaa saaneista henkilöistä, joiden palkkatukea tai starttirahaa on rahoitettu työmarkkinatukimäärärahoista. Tässä raportissa tarkastellaan ainoastaan vähintään 500 päivää työttömyyden vuoksi työmarkkinatukea saaneiden aktiivointiastetta.

Aktiivointiaste laski Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kunnissa. Tampereella on lisätty aktiivitoimenpiteitä ja Tampereen työllisyyspaketin mukaisesti kaupungin järjestämiä työllisyyden palveluita tarjottiin vuoden 2014 aikana selvästi suuremmalle joukolla työttömiä kuin aiempina vuosina.

Kuvio 19 Vähintään 500 päivää työttömyyden vuoksi työmarkkinatukea saaneiden aktiivointiaste (%) kuutoskaupungeissa keskimäärin vuosina 2008–2014 (Kela – Tilasto Suomen työttömyysturvasta)

⁶ Tiedot on pyydetty erikseen kelan tilastopalvelusta. Lähteenä on Kelan tilastorekisteri.

5.5 Työttömyysturvan estävät lausunnot

TE-toimisto laatii jokaisesta työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuneesta työnhakijasta työvoimapolitiittisen lausunnon. Lausunnossa todetaan, onko työnhakija työvoimapolitiittisilta edellytyksiltään oikeutettu saamaan työttömyysetuutta.

Kun työttömältä työnhakijalta puuttuu ensisijainen etuus, tarve toimeentulotuella kasvaa. Vuoden 2014 aikana työvoimaviranomaiset antoivat kuutoskaupungeissa yhteensä 21 700 työttömyysturvan estävää lausuntoa kaikkiaan 19 023 henkilölle. Lausunnoista noin 45 prosenttia annettiin alle 25-vuotiaille. Yleisin peruste työttömyysturvan eväämiselle oli se, että hakija oli eronnut työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut itse työsuhteen päättymisen (lausuntokoodi Q1, TTL 2 a luku 1 §). Työttömyysturvan estävistä lausunnoista 49,7 prosenttia annettiin tästä syystä.

Taulukko 20 Työttömyysturvan estävät lausunnot ja lausunnon saajat vuosina 2013 ja 2014 sekä muutos (%) 2013-2014

	Estävät lausunnot ¹						Estävän lausunnon saajat ²		
	Kaikki 2013	Kaikki 2014	Muutos (%) 2013-2014	Nuoret 2013	Nuoret 2014	Muutos (%) 2013-2014	Kaikki 2013	Kaikki 2014	Muutos (%) 2013-2014
Helsinki	7 866	7 908	0,5	3 449	3 219	-6,7	6 557	6 973	6,3
Espoo	2 562	2 815	9,9	1 074	1 106	3,0	2 195	2 491	13,5
Vantaa	2 783	2 966	6,6	1 187	1 166	-1,8	2 359	2 609	10,6
Turku	1 937	2 107	8,8	1 027	1 083	5,5	1 579	1 756	11,2
Tampere	3 454	3 602	4,3	1 791	1 772	-1,1	2 909	3 195	9,8
Oulu	2 382	2 302	-3,4	1 441	1 411	-2,1	2 039	1 999	-2,0
Kuusikko	20 984	21 700	3,4	9 969	9 757	-2,1	17 638	19 023	7,9

¹ Sama henkilö voi olla luvussa mukana useamman kerran

² Sama henkilö luvussa mukana kertaalleen

Lähde: TEM

5.6 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta on lakisääteistä toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa työttömänä olevan henkilön elämänhallintaa sekä tukea hänen työllistymistään. Lain toimeenpanosta on ensisijaisesti vastuussa kunta, jonka tehtävänä on järjestää pitkään työttömänä olleelle aktiivointi- ja kuntoutustoimia. Alun perin laki velvoitti kuntia järjestämään kuntouttavaa työtoimintaa vain alle 25-vuotiaille, mutta vuodesta 2010 alkaen myös 25 vuotta täyttäneille. (Karjalainen & Karjalainen 2011, 10 ja 53; Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja 2012)

Laki velvoittaa paitsi kuntia, myös työttömiä. Mikäli asiakas kieltäytyy osallistumasta aktiivointisuunnitelman laadintaan tai suunnitelman mukaiseen toimenpiteeseen (esim. kuntouttavan työtoiminnan jaksoon), seurauksena on työmarkkinatuen katkaiseminen määräajaksi tai toimeentulotuen alentaminen. (Karjalainen & Karjalainen 2011, 10.)

Kunta voi järjestää kuntouttavan työtoiminnan itse, tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan tai kuntayhtymän taikka rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kanssa.

5.6.1 Aktivointisuunnitelmat

Aktivointisuunnitelmassa määritellään keinot asiakkaan etenemiseksi koulutukseen tai työelämään. Siihen voidaan sisällyttää TE-toimiston työllistymistä edistäviä palveluja, erilaisia sosiaali-, terveys-, koulutus- ja kuntoutuspalveluja sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Yhdessä tehdyn aktivointisuunnitelman allekirjoittavat TE-toimisto, kunta ja asiakas. (Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja 2012.)

Taulukkoon 21 on koottu niiden henkilöiden lukumäärä, joille on vuoden 2014 aikana tehty aktivointisuunnitelma. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, sillä kuntien tapa kirjata aktivointisuunnitelmia vaihtelee. Esimerkiksi Espoon luvuissa ovat mukana vain henkilöt, jotka on aktivointisuunnitelman pohjalta ohjattu kuntouttavaan työtoimintaan ja Tampereen luvuissa ovat mukana ainoastaan asiakkaat, joille on laadittu uusi aktivointisuunnitelma. Turussa aktivointisuunnitelmista ei ole mahdollista eritellä pelkästään kuntouttavan työtoiminnan lukuja. Lisäksi Turun alle 25-vuotiaiden aktivointisuunnitelmissa ovat mukana vain ne, joiden tekemisessä ovat olleet mukana työllistymispalveluyksikön urasuunnittelijat.

Taulukko 20 Henkilöt, joille vuoden 2014 aikana tehty aktivointisuunnitelma

	Helsinki	Espoo ¹	Vantaa	Turku ²	Tampere ³	Oulu	Kuusikko
Henkilöt, joille tehty aktivointi suunnitelma (lkm)	1 369	244	723	1 455	1 082	2 082	6 955
Alle 25-vuotiaat (lkm)	130	46	97	355	120	513	1 261
25 vuotta täyttäneet (lkm)	1 239	198	626	1 100	962	1 569	5 694

¹ Espoossa aktivointisuunnitelmaksi on kirjattu vain ne, joiden pohjalta asiakas on ohjattu kuntouttavaan työtoimintaan.

² Turussa ei ole mahdollista eritellä kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelmia muista aktivointisuunnitelmista.

³ Tampereen luvuissa mukana vain henkilöt, joille tehty uusi aktivointisuunnitelma.

5.6.2 Asiakkaat ja toimintapäivät

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2014 aikana yhteensä 5 049 alkanutta kuntouttavan työtoiminnan asiakkuutta. Tämä oli 31,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Eniten asiakasmäärä kasvoi Oulussa (+45 %).

Taulukko 21 Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja toimintapäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2014 ja muutos edelliseen vuoteen (%)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä (lkm)	1 472	302	952	584	814	925	5 049
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i> ¹	80,8	13,6	49,2	48,8	12,7	36,8	48,0
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i> ¹	21,9	83,4	41,1	51,2	84,3	0,0	38,6
<i>Muu (%)</i> ¹	0,0	3,0	9,8	0,0	3,1	63,2	14,1
<i>Muutos 2013-2014 (%)</i>	24,1	18,9	33,9	19,9	43,3	45,0	31,3
Toimintapäivät yhteensä (lkm)	109 144	17 908	46 273	19 399	52 729	54 897	300 350
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i>	87,9	34,4	59,9	41,6	10,8	39,7	55,1
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i>	12,1	65,6	26,8	58,4	85,4	0,0	31,2
<i>Muu (%)</i>	0,0	0,0	13,3	0,0	3,7	60,3	13,7
<i>Muutos 2013-2014 (%)</i>	8,1	7,5	47,7	17,9	51,3	74,0	29,6

¹ Sama asiakas on voinut osallistua sekä omaan, ostopalvelu- että muuhun toimintaan. Esim. Helsingissä 26 asiakasta on osallistunut sekä omaan että ostopalvelutoimintaan eli he ovat mukana sekä oman että ostopalvelun luvuissa, mutta kokonaisasiakasmäärässä asiakkaat ovat mukana vain kertaalleen. Tästä johtuen mm. Helsingin prosentiosuudet asiakasmäärien osalta ovat yhteensä yli 100 prosenttia.

5.6.3 Kustannukset

Kuntouttavan työtoiminnan kustannusten vertailuun on suhtauduttava suuntaa-antavasti, sillä kaikkia kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä kuluja ei välttämättä saada eriteltyä kirjapidossa. Kustannustietojen kokoamista on myös hankaloittanut se, että kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty monimuotoisesti eri hallintokuntien toimintana, ostopalveluina, tilaaja-tuottajamallilla jne.

Kuntouttavan työtoiminnan kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa. Helsingissä 64,7 prosenttia, Oulussa 61 prosenttia, Tampereella 36,5 prosenttia, Turussa 37,4 prosenttia, Vantaalla 17,2 prosenttia ja Espoossa 13,7 prosenttia.

Taulukko 22 Kuntouttavan työtoiminnan kustannukset vuonna 2014 sekä muutos edelliseen vuoteen

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere ¹	Oulu ²	Kuusikko
Kustannukset yhteensä (€)	4 837 830	1 340 931	1 538 432	966 200	3 194 152	876 334	12 753 879
Kunnan oma toiminta (%)	92,4	25,2	73,5	40,1	17,6	100,0	60,9
Ostopalvelutoiminta (%)	7,6	74,8	26,5	59,9	82,4	0,0	39,1
<i>Muutos vuoteen 2013 (%)</i>	<i>64,7</i>	<i>13,7</i>	<i>17,2</i>	<i>27,4</i>	<i>36,5</i>	<i>61,0</i>	<i>40,6</i>

¹ Tampereen kustannuksissa ovat vuoden 2014 osalta laskentateknisistä syistä mukana myös aikuissosiaalityön sosiaalisen kuntoutuksen kustannukset. Sosiaalinen kuntoutus on osa kuntouttavaa työtoimintaa, mutta kustannuksia ei ole aiempina vuosina sisällytetty kuntouttavaan työtoimintaa. Kustannusnousuun vaikuttanut myös Tampereen työllisyyspaketti, jolla lisättiin aktivointitoimenpiteiden piiriin päässeiden asiakkaiden lukumäärää

² Oulussa kuntouttavan työtoiminnan kustannukset on kirjattu oman toiminnan kustannuksiksi.

6 ASIAKASPALAUTE

Asiakailta saatu palaute on tärkeä näkökulma kunnan palvelujen arviointiin. Kuusikko-työn ohjausryhmä on laatinut Kuusikon yhteisen palvelutyytyväisyysmittarin, joka koostuu 7 väittämästä. Kysymyksissä pyydetään arvioimaan asteikolla 1-5 tiedon ja neuvonnan saantia, palvelun asiantuntevuutta, kohtelun asiallisuutta, palvelun vastaavuutta tarpeisiin nähden, palvelun nopeutta, osallisuutta oman palvelun suunnitteluun ja arviointiin sekä palvelun vaikutuksia omaan elämän tilanteeseen. Suosituksena on, että kunnat sisällyttäisivät kysymykset jatkossa omiin asiakastyytyväisyyskyselyihinsä.

Toimeentulokiasiakkuuteen liittyvien asiakastyytyväisyyskyselyiden tuloksia kerättiin ensimmäisen kerran vuoden 2010 tiedoista koottuun Kuusikko-raporttiin. Kuusikko-raportissa esitellään lyhyt yhteenveto kussakin kunnassa viimeksi toteutetusta asiakastyytyväisyyskyselystä ja/tai kuvaus käytössä olevasta asiakaspalautejärjestelmästä.

Helsinki

Helsingin kaupungin sähköisen palautejärjestelmän kautta tuli vuonna 2014 yhteensä 627 palautetta, jotka oli luokiteltu toimeentulotukea käsitteleviksi. Niiden osuus oli 11 prosenttia kaikista sosiaali- ja terveystieteisiin tulleista palautteista ja niitä oli eniten koskien yksittäistä palveluluokkaa. Kaikista saapuneista palautteista kiitoksia oli 6, moitteita 31 ja kysymyksiä 27 prosenttia. Luokassa ”muu” oli 36 prosenttia. Palautteet käsitellään joko suoraan palautekäsittelijän toimesta tai ne ohjataan ko. toiminnasta vastaavalle taholle vastattavaksi. Muita palautekanavia ovat muun muassa suoraan toimipisteisiin tulleet palautteet ja asiakasraadit.

Vuonna 2014 tehtiin suurinta osaa Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden palveluita koskeva asiakaskysely, jossa käytettiin Kuusikko-mittarin kysymyksiä. Vastausmäärät jäivät kuitenkin alhaisiksi, joten tulokset ovat vain suuntaa-antavia. Toimeentulotukityötä ja aikuissosiaalitoimintaa koskevia vastauksia oli vain 129 ja yleisarvosana oli 8,8 (asteikko 4-10).

Espoo

Espoon aikuisten sosiaalipalveluissa ei ole vuonna 2014 kerätty palautetta käyttäen Kuusikon yhteistä palvelutyytyväisyysmittaria. Vuonna 2015 Espoossa otetaan Perhe- ja sosiaalipalveluissa käyttöön yhteinen sähköinen palautelomake, jossa tulee olemaan Kuusikon palvelutyytyväisyysmittarin mukaisia kysymyksiä.

Espoon alueellisen aikuissosiaalitoiminnan sosiaalipalvelutoimistoissa on käytössä HappyOrNot-palautteenantojärjestelmä. Sen kautta asiakas voi nappia painamalla kertoa tyytyväisyytensä palveluun. Napinpainalluksia vuonna 2014 tuli 4495 ja niiden keskiarvo oli 81 (0-100).

Aikuissosiaalitoiminta ja toimeentulotuki saivat palautetta kuntalaisten internet-sivujen kautta 226 kertaa. Palautetta jätettiin eniten toimeentulotuen käsittelyaikaakoskien. Monet kysymyksistä ja kriittisistä palautteista koskivat sähköistä toimeentulotuen hakemista.

Palautetta on kerätty kohdennetuilla kyselyillä työllisyyspalveluissa, maahanmuuttajapalveluissa ja ryhmätoiminnoissa. Yleisesti ottaen asiakkailta henkilökohtaisesti kerätty asia-

kaspalaute on enimmäkseen positiivista, kun taas internetin kautta annettu palaute on suu- relta osin negatiivista. Näyttää siltä, että internetissä käydään jättämässä palautetta lähinnä silloin, kun ollaan tyytymättömiä palveluun.

Vantaa

Asiakaskyselyssä olivat mukana perhepalveluiden, vanhus- ja vammaispalveluiden, terveydenhoidon tulosalueet ja niiden tulosityksiköt sekä suun terveydenhoidon liikelaitos ja kokonaisuudessaan vastauksia saatiin 3441. Toimialan asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo on noussut kokonaisuutena vuodesta 2012 ja oli nyt lähes kiitettävä eli 8,80.

Perhepalveluiden tulosalueella olivat mukana useimmat perhepalveluiden tulosityksiköt ja palvelut, vastauksia saatiin 905. Myös vuoden 2012 tulokset on laskettu uudelleen vuoden 2014 organisaatorakenteen mukaisesti. Asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli noussut lähes kiitettäväksi eli se oli 8,66 (vuonna 2012 8,64). Aikuissosiaalityössä vastaajia oli 257 ja yleisarvosana oli 8,04.

Vuonna 2014 myös sovittelutoiminta teki omana otoksenaan asiakaspalautekyselyn, ja tiedot liitettiin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen asiakaspalauteyhteenvedon.

Työllisyyspalveluiden järjestämä oma kuntouttava työtoiminta sai arvosanaksi 4,34 ja ostopalvelut 3,84 arvoasteikolla yhdestä viiteen. Vastaajia oli yhteensä 231. Myös työvoiman palvelukeskus TYP, työvalmennustalot sekä työllisyyspalveluiden alla toimivat työllisyysprojektit keräävät asiakaspalautetta säännöllisesti, ja sitä käytetään toiminnan arviointiin ja kehittämiseen. Kyselyjen sisältö ja muoto vaihtelevat yksiköittäin.

Turku

Turussa toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely marraskuussa 2014. Kyselyn kohderyhmänä olivat sosiaalityön palvelujen asiakkaat, joista kyselyyn vastasi yhteensä 924 henkilöä. Yleisarvosanaksi (asteikolla 4-10) sosiaalityön palvelut saivat Turussa 7,9. Kyselyyn oli sisällytetty myös Kuusikko-mittarin kysymykset ja niiden tulokset on esitetty liitteessä 10.

Tampere

Tampereella toteutettiin 27.10. - 9.11.2014 avopalvelujen asiakaspalautekysely. Kyselyyn vastasi lähes 2700 asiakasta, joista 195 antoi palautetta aikuisten sosiaalipalveluille. Koko aineistossa kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,3 ja aikuisten sosiaalipalveluissa 8,0. Palvelun laatua arvioivien yhdeksän kysymyksen keskiarvo asteikolla 1 – 5 oli aikuisten sosiaalipalveluissa 3,72. Paras tulos arvosanalla 4,0 tuli asiakkaan asiallisesta kohtelusta. Hyvät arvostukset saivat myös palvelun asiantuntevuus, palveluun varatun ajan riittävyys sekä palvelun vastaaminen asiakkaan tarpeisiin. Huonoin arvosana 3,24 annettiin asiakkaan mahdollisuudesta osallistua palvelunsa suunnitteluun ja arviointiin.

Aikuisten sosiaalipalveluille annettiin 151 vapaapalautetta. Näistä hyvää palautetta antoi 43 ja kehittämisohjeita 76 vastaajaa. Toimeentulotuen hakemisesta kommentoi 11 vastaajaa muun muassa pitkästä ajasta päätöksen saantiin tai siitä, että asiakasta ei ollut kuultu asian käsittelyssä hänen toivomallaan tavalla. Vastaajista 19 mainitsi elämänhallintansa parantuneen palvelun myötä. Monet olivat lopettaneet velkaantumisen, eivät olleet ostaneet enää mitään turhaa ja joku kertoi olevansa parempi ihminen nykyään.

Tampereella toteutettiin myös toinen asiakastyytyväisyyskysely vuonna 2014. Asiakastyytyväisyyskysely tehtiin yhteistyössä Tampereen yliopiston Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikön sosiaalityön ja sosiaalitieteiden tutkinto-ohjelmien, SOS II -hankkeen ja Tampereen avopalveluiden välillä. Kysely toteutettiin 17.2–4.3.2014. Vastaajia oli yhteensä vajaa kolmesataa (N=272).

Oulu

Oulussa ei vuoden 2014 aikana tehty asiakastyytyväisyyskyselyä.

7 YHTEENVETO

Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärä kasvoi Turkuu lukuun ottamatta edellisvuodesta kaikissa Kuusikko-kunnissa: Tampereella 10,9, Vantaalla 8,2, Helsingissä 7,3, Espoossa 6,7 ja Oulussa 2,9 prosenttia. Turussa kotitalouksien määrä ei juuri muuttunut (-0,2). Vuonna 2014 kuutoskaupunkien asukkaista 9,5 prosenttia sai toimeentulotukea vähintään kerran vuodessa, 0,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Lapsiväestöstä toimeentulotukea saaneeseen kotitalouteen kuului 13,5 prosenttia, mikä oli 4,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin 18 vuotta täyttäneiden toimeentulotuen saajien väestöosuus.

Kuusikko-kuntien toimeentulotukea saavista kotitalouksista 35,1 prosenttia oli uusia tuensaajia. Osuus laski edellisvuodesta 0,5 prosenttiyksikköä. Tuensaajista yksinasuvia oli 74,2 prosenttia. Yksinasuvien osuus tuensaajista vaihteli kaupunkien välillä paljon, heidän osuutensa oli suurin Helsingissä (76,7 %). Yksinhuoltajia tuensaajista oli 12,2 prosenttia, lasten kanssa asuvia pariskuntia 8,2 prosenttia ja ilman lapsia asuvia pariskuntia 5,4 prosenttia.

Toimeentulotuen kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Turkuu lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa. Kustannuksista keskimäärin 83,7 prosenttia muodostui toimeentulotuen perusosasta, minkä rahoitukseen valtio osallistuu. Kuntien itse rahoittaman täydentävän toimeentulotuen osuus oli keskimäärin 7,5 prosenttia kokonaiskustannuksista. Täydentävän toimeentulotuen avulla voidaan ottaa huomioon hakijan erityiset tarpeet ja olosuhteet. Varsinkin eri syistä pitkään toimeentulotuen varassa elävillä on yleensä tarpeellisia elinkustannuksia, joihin toimeentulotuen perusosa on riittämätön. Myös asunnottomien kriisimajoituksesta aiheutuvat kulut sisältyvät täydentävään toimeentulotukeen. Täydentävän toimeentulotuen osuus oli suurin pääkaupunkiseudun kunnissa. Ehkäisevän toimeentulotuen osuus kokonaiskustannuksista oli keskimäärin 3,1 prosenttia.

Toimeentulotuen vuosikustannukset kotitaloutta kohti olivat keskimäärin 3 397 euroa ja tuesta osalliseksi tullutta henkilöä kohti 2 239 euroa vuonna 2014. Toimeentulotuen kustannukset ovat pääkaupunkiseudun kunnissa muuta Kuusikkoa korkeammat. Selittäviä tekijöitä ovat pitkäaikaista tukea saavien kasvava osuus tuensaajista, tulottomien lukumäärä sekä korkeammat asumiskustannukset.

Toimeentulotuki on lähtökohtaisesti tarkoitettu avuksi tilapäisiin taloudellisiin vaikeuksiin. Toimeentulotuen luonne on kuitenkin muuttunut ja yhä suurempi osuus tuensaajista tarvitsee pitkäaikaista tukea. 22,3 prosenttia kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista sai vuonna toimeentulotukea vähintään 12 kuukauden ajan, 1,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Jos mukaan lasketaan myös 10-11 kuukautta tukea saaneet, osuus nousee 35,1 prosenttiin. Vähintään 12 kuukautta tukea saaneiden osuudet ovat korkeimmat Helsingissä (29,6 %), Vantaalla (25 %) ja Oulussa (20,7 %). Oulussa vähintään 12 kuukautta tukea saaneiden osuus nousi edellisvuodesta peräti 9 prosenttiyksikköä.

Vertailukuntien toimeentulotuen saajista 57,6 prosenttia oli työttömiä. Kuusikossa työttömien määrä lisääntyi edellisvuodesta 13,2 prosentilla (koko Suomessa +10,1 %). Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2014 lopussa 13 651 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyysaste on kaikissa Kuusikon kaupungeissa huomattavasti korkeammalla tasolla kuin ennen vuosien 2008–2009 taantumaa. Heikentynyt työmarkkinatilanne ja sitä myötä pidentynyt työttömyyden kesto ovat yksi selittäjä toimeentulotuen saajien lukumäärän ja kokonaiskustannusten kasvulle.

Riski joutua toimeentulotuen tarpeeseen kohdistuu nimenomaan vähimmäisetuuksien varassa eläviin. Kuutoskaupunkien toimeentulotuen saajista 38,2 prosenttia sai työmarkkinatukea tai työttömyysturvan peruspäivärahaa kun työttömyysturvan ansiosidonnaista päivärahaa saaneiden osuus oli vain 2,1 prosenttia. Tulottomia kaikista toimeentulotuen saajista oli 16,2 prosenttia, alle 25-vuotiaiden kohdalla heidän osuutensa oli 27,4 prosenttia.

Vastuu pitkäaikaistyöttömyyden hoidosta ja rahoituksesta on tulevaisuudessa yhä enemmän kunnilla. Heikko työmarkkinatilanne on lisännyt paitsi työttömien työnhakijoiden lukumäärää, myös työttömyyden kestoa ja samalla myös toimeentulotukea tarvitsevien lukumäärä on kasvanut.

Perustoimeentulotuen siirtyminen kunnilta Kelalle vuoden 2017 alussa tulee muuttamaan etuuskäsittelyn järjestelyjä kunnissa. Tämän jälkeen kunnat myöntävät edelleen osan täydentävästä toimeentulosta sekä ehkäisevän toimeentulotuen.”

LÄHTEET

Borg, Pekka (2011). Kuuden suurimman kaupungin toimeentulotuki vuonna 2010. Kuusikko-työryhmä.

Pekka Borg (2011b). Kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö 2011. Kuusikko-työryhmä.

Kauppinen, Timo M., Pasi Moisio ja Susanna Mukkila (2013). Toimeentulotuen saamisen toistuvuus ja etuuksien päällekkäisyys. Teoksessa Susan Kuivalainen (toim.) Toimeentulotuki 2010-luvulla. Tutkimus toimeentulotuen asiakkuudesta ja myöntämiskäytännöistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, raportti 9/2013.

Kelan tiedote (13.3.2015). Toimeentulotuki siirtyy Kelan hoidettavaksi vuonna 2017. Ajankohtaista-tiedote 13.03.2015 Kelan internet-sivuilla osoitteessa <http://www.kela.fi/yhteistyokumppanit>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2009). Toimeentulotuen käsittelyajat. Sosiaali- ja terveysministeriön kirje Läninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolle. 261736 v. 3, 3143/2009, 07.09.2009. Osoitteessa http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=40883&name=DLFE-10163.pdf

LIITTEET

Liite 1A: Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2013 lukien

TOIMEENTULOTUEN PERUSOSIEN MÄÄRÄT 1.1.2013 LÄHTIEN

Kansaneläkeindeksi ja ylimääräinen indeksikorotus 1620

Tuen saaja	Euroa/kk	Euroa/pv ¹
Yksin asuva²	477,26	15,91
Yksinhuoltaja	524,99	17,5
Muu 18 vuotta täyttänyt		
Avio- ja avopuolisot kumpikin	405,67	13,52
Vanhempansa tai vanhempiensa luona asuva		
18 vuotta täyttänyt henkilö	348,4	11,61
10-17-vuotias lapsi		
10-17-vuotias 1. lapsi	334,08	11,14
10-17-vuotias 2. lapsi	310,22	10,34
10-17-vuotias 3. lapsi jne	286,36	9,55
Alle 10-vuotias lapsi		
Alle 10-vuotias 1. lapsi	300,67	10,02
Alle 10-vuotias 2. lapsi	276,81	9,23
Alle 10-vuotias 3. lapsi jne	252,95	8,43

¹ Kun toimeentulotukea myönnetään lyhyemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi (toimeentulotukilaki 15 §), toimeentulotuen perusosan määrä päivää kohti on laskettu jakamalla kuukausimäärä kolmellakymmenellä perusosan määrä päivää kohti on laskettu jakamalla kuukausimäärä kolmellakymmenellä

² Sekä yhdessä 18 vuotta täyttäneen lapsensa kanssa asuva vanhempi, joka ei ole avioliitossa tai elä toimeentulotukilain 3 § 1 momentin mukaisissa avioliitonomaisissa olosuhteissa (toimeentulotukilaki 9 §)

Lähde: STM/Kuntainfo 7/2012 (27.11.2012)

Liite 1B: Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2014 lukien

TOIMEENTULOTUEN PERUSOSIEN MÄÄRÄT 1.1.2014 LÄHTIEN

Kansaneläkeindeksi ja ylimääräinen indeksikorotus 1630

Tuen saaja	Euroa/kk	Euroa/pv ¹
Yksin asuva²	480,2	16,01
Yksinhuoltaja	528,22	17,61
Muu 18 vuotta täyttänyt		
Avio- ja avopuolisot kumpikin	408,17	13,61
Vanhempansa tai vanhempiensa luona asuva		
18 vuotta täyttänyt henkilö	350,55	11,69
10-17-vuotias lapsi		
10-17-vuotias 1. lapsi	336,14	11,2
10-17-vuotias 2. lapsi	312,13	10,4
10-17-vuotias 3. lapsi jne	288,12	9,6
Alle 10-vuotias lapsi		
Alle 10-vuotias 1. lapsi	302,53	10,08
Alle 10-vuotias 2. lapsi	278,52	9,28
Alle 10-vuotias 3. lapsi jne	254,51	8,48

¹ Kun toimeentulotukea myönnetään lyhyemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi (toimeentulotukilaki 15 §), toimeentulotuen perusosan määrä päivää kohti on laskettu jakamalla kuukausimäärä kolmellakymmenellä

² Sekä yhdessä 18 vuotta täyttäneen lapsensa kanssa asuva vanhempi, joka ei ole avioliitossa tai elä toimeentulotukilain 3 § 1 momentin mukaisissa avioliitonomaisissa olosuhteissa (toimeentulotukilaki 9 §)

Lähde: STM/Kuntainfo 8/2013 (26.11.2013)

Liite 2: Toimeentulotuen määritelmät 2014 ja tilastojen laatu

TOIMEENTULOTUEN TIEDONKERUUN MÄÄRITELMÄT 2014 JA TILASTOJEN LAATU

Raportissa käytettyjen tietojen lähteet

Raportin tilastotiedot on kerätty pääosin kuntien toimeentulotuen asiakasrekistereistä. Vertailtavaksi on otettu niitä tietoja, joita on kaikista Kuusikko-kunnista saatavissa. Kustannustiedot ovat kuntien kirjanpidosta. Lisäksi THL:lta on saatu kuuden kunnan tietoja toimeentulotuen uusista asiakkaista, tuensaajien pääasiallisesta toiminnasta ja tulolähteistä. Työttömyystiedot on poimittu ELY-keskusten joulukuun 2010 työllisyyskatsauksista. Työvoiman palvelukeskusten tiedot ovat palvelukeskusten yhteisestä Typpi-järjestelmästä. Työmarkkinatukitiedot on poimittu Kelan internet-sivun Kelasto-tietokannasta. Kunnallisiin työllistämistoimiin osallistuneiden määrät perustuvat kuntien ilmoittamiin lukuihin.

Tilastotietojen vertailtavuus ja luotettavuus

Asiakasrekistereistä saatavat toimeentulotuen kotitalous- ja henkilötiedot on poimittu toimeentulotuen asiakasrekistereiden tietokannoista. Tiedot ovat vertailukelpoisia Kuusikkokuntien kesken. Toimeentulotuen lajien erittelytiedot sekä tuensaajien ikä-, perhetyyppi- ja toimeentulotuen kestotilastot eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia, sillä osasta Kuusikkokuntia ko. tilastot eivät sisällä tukea saaneita pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita ja toisissa kunnissa nämä ryhmät sisältyvät tilastoihin. Toimeentulotuen kestotilastojen osalta vertailtavuutta rajoittaa se, että Helsingissä ja Oulussa toimeentulotukikuukaudet on laskettu voimassaolevien toimeentulotukipäätösten perusteella ja muissa Kuusikko-kunnissa kuukauden aikaisten maksutapahtumien perusteella.

Toimeentulotuen saajien pääasiallisen toiminnan ja tulolähteiden tilastoinnin luotettavuus ja vertailtavuus ovat puutteellisia. Joissakin kunnissa pääasiallisen toiminnan luokittelu on tehty tietoteknisesti pakolliseksi, jolloin sen tiedon saa kaikista asiakkaista. Toisissa kunnissa toimeentulotukipäätöksen voi tehdä täyttämättä ko. tilastokenttiä, jolloin niin suuri osa tiedoista voi jäädä puuttumaan, että tilastot eivät anna oikeata kuvaa asiakaskunnan rakenteesta. Tilastointikäytännöt ja tulkinnot ilmeisesti myös vaihtelevat kuntien ja työntekijöiden välillä. Tulolähteiden osalta Vantaalla tiedonkeruu perustuu toimeentulotukilaskelmiin ja muissa Kuusikko-kunnissa toimeentulotukipäätöksen tekemisen yhteydessä täytettäviin tilastokenttiin. Tiedon merkittävyttä heikentää lisäksi se, että tulolähdetietoja ei ole asetettu minkäänlaiseen tärkeysjärjestykseen. Tilastot eivät suoraan näytä, mikä on tuensaajan ensisijainen tulolähde.

Toimeentulotuen kustannustiedot ovat vertailun kannalta riittävän yhdenmukaisesti ilmoitettuja. Kuntouttavan työtoiminnan kustannusten osalta vertailtavuutta kuitenkin heikentää se, että ei ole riittävän tarkasti määritelty lukuihin sisältyviä menoja.

ELY-keskusten työllisyyskatsaukset antavat luotettavan tiedon työttömiksi työnhakijoiksi poikkileikkaustilanteessa rekisteröityjen henkilöiden määrästä. Toimeentulotuen kannalta relevanssiongelmana on, että ei ole luotettavaa tietoja työn ulkopuolella olevien henkilöiden määrästä, jotka ovat poistuneet/poistettu työttömyysrekistereistä, mutta jotka eivät täytä työkyvyttömyyseläkkeen kriteereitä. Kuntien työllistämistoimiin osallistuneiden nuorten luvut perustuvat kuntien ilmoituksiin, mutta tilastointiperusteita ei ole riittävästi

yhdessä sovittu. Siten annetut tiedot eivät ole kattavia ja määrät eivät ole suoraan verrannollisia.

Määritelmät

Toimeentulotuella tarkoitetaan toimeentulotukilain (1412/97) mukaan kunnan varoista suoritettua viimesijaista taloudellista tukea kotitaloudelle silloin, kun henkilö tai perhe ei voi saada riittävää toimeentuloaan ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, varoistaan, ensisijaisten etuuksien avulla ym. tavalla.

Päättyessään toimeentulotuen myöntämisestä päättävä viranomainen voi samalla tietyin perustein määrätä, että toimeentulotuki tai osa siitä peritään takaisin (Laki toimeentulotuesta 1412 /1997 20-23§).

Toimeentulotukea voidaan myöntää kunnan päättämin perustein ehkäisevänä toimeentulotukena. Sen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen **asiakkaita** tarkastellaan kotitalouksina ja henkilöinä

Kotitalouden muodostavat yksinäinen henkilö tai yhdessä asuvat perheenjäsenet. Avioliitto ja rekisteröity parisuhde rinnastetaan avioliittoon. 18 vuotta täyttänyt tuen saaja muodostaa oman kotitalouden, vaikka asuisikin vanhempien luona.

Myös alle 18-vuotiaiden toimeentulotuen saajien katsotaan asuvan itsenäisessä kotitaloudessa, jos heillä on oma perhe tai he ovat vanhemmistaan taloudellisesti riippumattomia eivätkä asu vanhempiensa kanssa.

Toimeentulotukilaissa **perheellä** tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia vanhempia, vanhemman alaikäistä lasta ja ottolasta, aviopuolisoita, sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä miestä ja naista (1412 / 1997 3§).

Lain mukaan toimeentulotukea myönnettäessä perheen kaikkia jäseniä pidetään toimeentulotuen saajina (Laki toimeentulotuesta 1412 / 1997 3§) ja käsitellään tässä raportissa **henkilöinä**.

Asiakas- ja kustannustietojen keruu

Kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset eritellään kahdella tavalla:

Kaikki kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset varsinaisesta sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta sisältäen myös pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja paluumuuttajien määrän ja heidän kunnalle aiheuttamat toimeentulotuen kustannukset, jotka valtio korvaa kunnille.⁷

⁷ Valtion korvauksen piirissä ovat seuraavien ryhmien toimeentulotukimenot:

- pakolainen: valtio korvaa kolmen ensimmäisen vuoden ajalta kaikki menot sisältäen toimeentulotuen
- paluumuuttaja: valtio korvaa puolen vuoden menot ja eläkeläisten sekä vammaisten osalta viiden vuoden menot sisältäen toimeentulotuen
- turvapaikanhakija: valtio korvaa kaikki kustannukset siihen asti, kunnes turvapaikka-anomus on käsitelty

Kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset varsinaisesta sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta **ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.**

Asiakastiedot

Kotitalouksien määrä

Kotitaloudet, joille on myönnetty toimeentulotukea vuoden aikana. Sama kotitalous on mukana vain kerran. Mukana ovat kotitaloudet, joille on tehty myönteinen tai osittain myönteinen toimeentulotuen päätös.

Kotitalouksien lukumäärään eivät sisälly toimeentulotukea hakeneet kotitaloudet, joille tukea ei ole myönnetty.

Henkilöiden määrä

Toimeentulotuesta osalliseksi tulleet henkilöt eli toimeentulotuen laskelman perusteena olevien henkilöiden lukumäärä. Sama henkilö on mukana vain kerran.

Muut asiakastiedot

Kotitalouksien perhetyyppi

Kaikkien toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien (1) perhetyypit asiakkaan viimeksi ilmoittaman tilanteen mukaisena.

Kotitalouksille maksetut toimeentulotukikuukaudet vuoden aikana

Kaikki toimeentulotukea saaneet kotitaloudet (1) jaoteltuna sen perusteella, kuinka monena kuukautena kotitalous on vuoden aikana saanut toimeentulotukea (neljännesvuosijalla, lisäksi 12 kk tukea saaneet erikseen). Helsingissä ja Oulussa kestopilasto lasketaan sen mukaan, kuinka monelle kuukaudelle on voimassaoleva myönteinen toimeentulotukipäätös. Muissa Kuusikon kunnissa kesto lasketaan sen mukaan, kuinka monena kuukautena on toimeentulotuen maksutapahtumia.

Vuonna 2009 kotitaloudet jaotellaan kunnan määrittelemän kotitalouden päämiehen iän mukaisesti ryhmiin seuraavasti: alle 25-vuotiaat opiskelijat, alle 25-vuotiaat muut, 25 - 34-vuotiaat, 35 - 49-vuotiaat, 50 - 64-vuotiaat, 65 vuotta täyttäneet.

Toimeentulotuen päätösten määrä vuoden aikana

Toimeentulotuen päätösten määrä vuoden aikana erittelyllä kielteiset ja myönteiset päätökset. Osittain myönteiset päätökset sisältyvät myönteisiin päätöksiin.

Uusi asiakas

Kotitalous, joka ei saanut tilastointivuotta edeltävänä vuonna toimeentulotukea.

Kuntouttava työtoiminta

Henkilöt, joille on tehty vuoden 2008 aikana kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä aktivointisuunnitelma erittelyllä alle ja yli 25-vuotiaat. Sisältää sekä kunnan että työvoimaviranomaisten laatimat aktivointisuunnitelmat.

Lisäksi kootaan kuntouttavan työtoiminnan päätöksen saaneiden henkilöiden määrä ja kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneiden henkilöiden määrä.

Kustannustiedot

Sisältää varsinaisen ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset sekä kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla henkilöllä toimeentulotuesta maksettavan toimintarahaa ja matkakorvaukset. Takaisin perinnän osuutta ei vähennetä kustannuksista. Hallinnolliset kustannukset eivät sisälly kustannuksiin.

Lastensuojelulain mukaista taloudellista tukea ei lasketa kustannuksiin.

Muut kustannustiedot

Takaisin peritty toimeentulotuki / euroa

Päätöksiin perustuva takaisin peritty toimeentulotuki, sisältäen pakolaisilta, paluumuuttajilta ja turvapaikanhakijoilta takaisin perityn toimeentulotuen.

Ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset

Ehkäisevän toimeentulotuen kustannusten osuus toimeentulotuen kustannuksista (euroa / vuosi).

Suhteutuksissa väestöön käytetään kustannuksia ilman pakolaisia, paluumuuttajia sekä turvapaikanhakijoita. Suhteutukset asiakkaisiin tehdään jättäen pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat pois kustannustiedoista ja asiakaslukumääristä.

Kustannukset euroa/kotitalous

Toimeentulotuen kustannukset(2) / vuoden aikana tukea saaneiden kotitalouksien määrä

Kustannukset euroa/henkilö

Toimeentulotuen kustannukset(2) / vuoden aikana toimeentulotuesta osalliseksi tulleiden henkilöiden määrä.

Kustannukset euroa/väestö

Toimeentulotuen kustannukset(2) / Kunnan väestö kyseisen vuoden alussa

Esimerkiksi vuoden 2008 toimeentulotuen menot sekä asiakkaat on suhteutettu vuodenvaihteen 2007/2008 (1.1.2008) väestöön.

Työttömyystietojen määritelmät (lähde: Tilastokeskus: Työmarkkinat 2002:17)

Työtön työnhakija

Työtön työnhakija on henkilö, joka on ilman työtä ja on työhön käytettävissä. Toivotun työajan täytyy tällöin olla vähintään puolet alan normaalista työajasta.

Työtön työnhakija on myös lomautettu henkilö ja henkilö, joka odottaa sovitun työn alkamista.

Pitkäaikaistyötön

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuoden.

Työttömyysaste (Lähde:Työvoimatutkimuksen käsitteet ja määritelmät <http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/kas.html>)

Työttömyysaste on työttömien prosenttiosuus saman ikäisestä työvoimasta. Virallinen työttömyysaste lasketaan 15-64-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutena saman ikäisestä työvoimasta.

Työllisyysaste Työllisten osuus 18-64-vuotiaista. Työssäkäyntitilastossa ei ole saatavilla tietoja 15-64-vuotiaista.

Työvoima

Työvoimaan kuuluvat kaikki ne 18-64-vuotiaat henkilöt, jotka tutkimusviikolla olivat työllisiä tai työttömiä. Työssäkäyntitilastossa ei ole saatavilla tietoja 15-64-vuotiaista.

Liite 3A/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2014

TOIMEENTULOTUEN ASIAKKAAT JA KUSTANNUKSET 2014	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kotitaloudet (lkm)							
Kotitaloudet yhteensä	48 070	12 930	14 225	9 636	16 737	9 170	110 768
Ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia	44 944	12 536	12 999	9 180	16 290	8 806	104 755
Pakolaiset ja paluumuuttajat vuoden aikana (kotitaloudet)	1 241	394	1 226	456	420	364	4 101
Turvapaikan hakijat vuoden aikana (kotitaloudet)	1 885	0	0	0	27	..	1 912
Henkilöt (lkm)							
Henkilöt yhteensä (=kaikki toimeentulotukea saavissa kotitalouksissa asuvat henkilöt)	70 143	21 589	23 616	14 944	24 669	13 881	168 842
Ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia	65 186	20 728	21 939	14 021	23 721	13 319	158 914
Pakolaiset ja paluumuuttajat vuoden aikana (henkilöt)	2 493	861	1 677	923	920	562	7 436
<i>Pakolaisten ja paluumuuttajien osuus (%) toimeentulotukea saaneista henkilöistä</i>	<i>3,6</i>	<i>4,0</i>	<i>7,1</i>	<i>6,2</i>	<i>3,7</i>	<i>4,0</i>	<i>4,4</i>
Turvapaikan hakijat vuoden aikana (henkilöt)	2 464	0	0	0	28	..	2 492
<i>Henkilöitä/kotitalous (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita)</i>	<i>1,45</i>	<i>1,65</i>	<i>1,69</i>	<i>1,53</i>	<i>1,46</i>	<i>1,51</i>	<i>1,52</i>
Kustannukset (€)							
Kustannukset yhteensä	175 779 761	53 590 887	56 285 910	23 892 323	43 569 901	24 018 543	377 137 325
Ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia	165 020 258	51 092 616	53 112 314	22 103 768	41 963 993	22 564 041	355 856 991
Pakolaisten, paluumuuttajien ja turvapaikanhakijoiden valtion korvauksen alainen osuus (€)	10 759 503	2 498 271	3 173 596	1 788 555	1 605 907	1 454 502	21 280 334
Takaisin peritty euromäärä (asiakkailta perityt)	8 365 804	2 312 153	1 606 176	1 277 745	2 944 154	934 534	17 440 566
<i>Takaisinperintä kaikista menoista (%)</i>	<i>4,8</i>	<i>4,3</i>	<i>2,9</i>	<i>5,3</i>	<i>6,8</i>	<i>3,9</i>	<i>4,6</i>

TOIMEENTULOTUEN ASIAKKAIDEN JA KUSTANNUSTEN TARKEMPI ERITTELY 2012	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kotitaloudet (lkm)							
Varsinaista toimeentulotukea saaneet (=perus- ja pelkkää täydentävää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet)	43 075	12 376	12 800	8 854	16 630	8 578	102 313
josta perustoimeentulotukea saaneet	42 394	11 989	12 800	8 621	15 762	8 116	99 682
josta täydentävää toimeentulotukea saaneet	21 866	5 996	6 482	2 862	6 866	3 682	47 754
josta pelkkää täydentävää toimeentulotukea saaneet	681	387	..	233	868	462	2 631
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet	7 503	726	628	1 584	1 571	381	12 393
josta pelkkää ehkäisevää toimeentulotukea saaneet	614	72	..	242	198	91	1 217
Muuta toimeentulotukea saaneet	3 348	295	934	322	913	835	6 647
joista kuntouttavan työtoiminnan toimintarahaa tai matkakorvauksia saaneet	1 619	295	934	322	913	835	4 918
joista kotoutumistukea saaneet	1 729	0	0	0	0	0	1 729
Kaikki yhteensä, kotitalous kertaalleen	48 070	12 536	13 362	9 180	16 630	9 234	109 012
Henkilöt (lkm)							
Varsinaista toimeentulotukea saaneet (=perus- ja pelkkää täydentävää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet)	63 128	20 443	21 730	0	24 466	12 885	142 652
josta perustoimeentulotukea saaneet	62 204	19 886	21 730	0	22 892	12 147	138 859
josta täydentävää toimeentulotukea saaneet	34 484	11 203	12 286	0	11 786	6 319	76 078
josta pelkkää täydentävää toimeentulotukea saaneet	924	557	0	0	1 574	738	3 793
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet	12 737	1 425	1 225	0	2 596	973	18 956
josta pelkkää ehkäisevää toimeentulotukea saaneet	1 059	133	0	0	395	286	1 873
Muuta toimeentulotukea saaneet	5 215	460	1 524	0	1 309	1 292	9 800
joista kuntouttavan työtoiminnan toimintarahaa tai matkakorvauksia saaneet	1 624	460	1 524	0	1 309	1 292	6 209
joista kotouttamistukea saaneet	3 591	0	0	0	0	0	3 591
Kaikki yhteensä, henkilötunnus kertaalleen	70 143	20 728	22 664	0	24 466	14 279	152 280
Sisältävätkö luvut							
1= kaikki kotitaloudet ja henkilöt vai 2= ovat ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita?	1	2	0	0	1	2	

Liite 3A/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2014

Kustannukset (€)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Toimeentulotuki yhteensä	175 779 761	53 590 887	56 285 910	23 891 122	43 569 171	24 018 543	377 135 394
Varsinainen toimeentulotuki yhteensä	159 451 856	50 119 071	52 170 430	21 297 591	40 865 385	20 024 806	343 929 139
josta perustoimeentulotuki	147 617 529	45 078 272	46 249 781	20 264 241	38 234 476	18 205 923	315 650 223
josta täydentävä toimeentulotuki	11 834 327	5 040 799	5 920 649	1 033 350	2 630 909	1 818 883	28 278 917
Ehkäisevä toimeentulotuki	5 174 982	900 082	678 417	753 929	892 563	2 264 417	10 664 390
Muu toimeentulotuki (Sisältää: kuntouttavan työtoiminnan, kotoutumistuen sekä paluumuuttajille, pakolaisille ja turvapaikanhakijoille maksetun valtion korvauksen alaisen perus-, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen)	11 152 923	2 571 734	3 437 063	1 839 602	1 811 223	1 729 320	22 541 865
Kunnan rahoittama työmarkkinatuki ja tuen saajat (lkm)							
Kunnan rahoittaman työmarkkinatuen saajia vuoden aikana	10 948	0	0	5 135	6 824	4 805	27 712
joista myös toimeentulotukea sai	6 022	0	0	0	3 265	..	9 287
Tuen saajia keskimäärin kuukaudessa	7 264	0	0	3 394	4 593	2 739	17 990
joista myös toimeentulotukea sai	3 449	0	0	0	1 932	..	5 381
Toimeentulotukea saaneiden perhetyyppi (lkm)							
Kotitalouksia yhteensä	48 070	12 536	14 225	9 180	16 924	8 929	109 864
Perheissä lapsia yhteensä	16 638	6 095	6 034	3 526	6 398	3 718	42 409
Yksinasuva	36 887	8 643	10 318	6 706	12 415	6 506	81 475
joista miehiä	22 147	5 267	6 545	4 060	7 383	4 095	49 497
joista naisia	14 740	3 376	3 773	2 646	5 032	2 411	31 978
Pari, ei lapsia	2 248	747	704	571	1 075	580	5 925
Yksinhuoltaja	5 607	1 796	1 910	1 060	1 952	1 133	13 458
joilla lapsia yhteensä	9 131	3 151	3 180	1 738	3 157	1 962	22 319
Pari, lapsia	3 328	1 350	1 293	843	1 482	710	9 006
joilla lapsia yhteensä	7 507	2 944	2 854	1 788	3 241	1 756	20 090
Sisältävätkö luvut (tt-tuki/tarkempi erittely: kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset):							
1= kaikki kotitaloudet ja henkilöt vai 2= ovat ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita?							
	1	2	1	2	1	2	
Toimeentulotukipäätösten ja jaostossa käsiteltyjen muutoksenhakujen määrät							
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Päätökset yhteensä	315 888	75 331	106 846	73 423	84 956	62 818	719 262
Myönteiset päätökset	238 121	63 655	86 091	60 288	70 813	48 466	567 434
Osittain myönteiset (merkitään, mikäli kunta tilastoi erikseen. Muutoin sisältyy myönteisiin päätöksiin)	41 086	0	4 152	0	0	..	45 238
Kielteiset päätökset	36 681	11 676	16 603	13 135	14 143	14 352	106 590
<i>Kielteisten osuus %</i>	<i>11,6</i>	<i>15,5</i>	<i>15,5</i>	<i>17,9</i>	<i>16,6</i>	<i>22,8</i>	<i>14,8</i>
Perintäpäätökset	32 092	9 747	0	5 026	8 909	3 478	59 252
Muutoksenhaut							
Jaostossa käsitellyt muutoksen haut	1 011	327	177	396	458	299	2 668
Itseoikeiset	..	70	0	180	189	185	624
Jaostossa muuttuneet päätökset	178	23	6	70	4	33	314
Toimeentulotukihakemukset							
	Helsinki	Espoo	Vantaa¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kaikki vuoden aikana saapuneet toimeentulotukihakemukset yhteensä	279 635	76 886	..	55 085	87 364	57 387	556 357
joista sähköisenä saapuneet hakemukset (lkm)	8415	7851	..	0	11533	11685	39484
Pyydettyjä lisäselvitykset	34432	13651	..	10172	13598	4175	76028
<i>Sähköisenä saapuneiden hakemusten osuus kaikista hakemuksista (%)</i>	<i>3,0</i>	<i>10,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>13,2</i>	<i>20,4</i>	<i>7,1</i>
<i>Pyydettyjen lisäselvitysten osuus kaikista hakemuksista (%)</i>	<i>12,3</i>	<i>17,8</i>	<i>0,0</i>	<i>18,5</i>	<i>15,6</i>	<i>7,3</i>	<i>13,7</i>

¹ Vantaan tietojärjestelmästä saadaan tieto toimeentulotukipäätöksistä, mutta ei hakemuksista.

² Turussa sähköisenä asiointi on tarkoitus aloittaa vasta vuoden 2015 aikana.

Liite 3B/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita

		Muutos %		Muutos %		Muutos %		Muutos %		Muutos %		Muutos %			
	Vuosi	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		Kuusikko	
Kotitaloudet (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita)	2010	37 973	14,2	9 981	12,1	10 828	15,3	9 626	3,7	14 391	14,7	6 959	4,1	89 758	12,1
	2011	38 249	0,7	10 490	5,1	10 781	-0,4	9 332	-3,1	14 305	-0,6	7 057	1,4	90 214	0,5
	2012	39 575	3,5	10 862	3,5	11 204	3,9	9 143	-2,0	14 301	0,0	7 127	1,0	92 212	2,2
	2013	41 901	5,9	11 746	8,1	12 014	7,2	9 199	0,6	14 689	2,7	8 558	20,1	98 107	6,4
	2014	44 944	7,3	12 536	6,7	12 999	8,2	9 180	-0,2	16 290	10,9	8 806	2,9	104 755	6,8
Kotitalouksissa henkilöitä (ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita)	2010	54 787	13,8	16 724	9,1	18 387	15,2	14 888	3,2	20 252	13,0	10 053	5,3	135 091	11,3
	2011	55 371	1,1	17 396	4,0	18 294	-0,5	14 318	-3,8	20 977	3,6	10 284	2,3	136 640	1,1
	2012	57 314	3,5	17 903	2,9	18 988	3,8	14 118	-1,4	20 751	-1,1	10 389	1,0	139 463	2,1
	2013	60 681	5,9	19 214	7,3	20 455	7,7	14 064	-0,4	21 991	6,0	13 044	25,6	149 449	7,2
	2014	65 186	7,4	20 728	7,9	21 939	7,3	14 021	-0,3	23 721	7,9	13 319	2,1	158 914	6,3
<i>Henkilöitä/kotitalous</i>	2010	1,4		1,7		1,7		1,5		1,4		1,4		1,5	
	2011	1,4		1,7		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
	2012	1,4		1,6		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
	2013	1,4		1,6		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
	2014	1,5		1,7		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
<i>Tuensaajien (henkilöt) osuus (%) koko väestöstä</i>	2010	9,4		6,8		9,3		8,5		9,6		7,2		8,7	
	2011	9,4		7,0		9,1		8,1		9,8		7,3		8,7	
	2012	9,6		7,1		9,4		7,9		9,6		7,2		8,8	
	2013	10,0		7,5		10,0		7,8		10,1		6,8		9,0	
	2014	10,6		7,9		10,5		7,7		10,8		7,0		9,5	

Liite 3B/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita

		Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		Kuusikko	
	Vuosi		Muutos %		Muutos %				Muutos %		Muutos %		Muutos %		Muutos %
Kustannukset ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita	2010	124 697 179	26,3	35 864 135	23,4	38 104 276	22,7	23 146 361	16,9	32 440 479	22,9	15 432 967	9,7	269 685 398	23,0
	2011	129 295 195	3,7	39 914 952	11,3	39 696 753	4,2	21 812 607	-5,8	32 967 595	1,6	16 138 833	4,6	279 825 935	3,8
	2012	145 721 330	12,7	44 996 163	12,7	44 744 960	12,7	22 619 630	3,7	35 551 314	7,8	18 630 583	15,4	312 263 979	11,6
	2013	158 784 179	9,0	48 217 917	7,2	50 366 138	12,6	23 116 571	2,2	38 198 468	7,4	21 919 222	17,7	340 602 495	9,1
	2014	165 020 258	3,9	51 092 616	6,0	53 112 314	5,5	22 103 768	-4,4	41 963 993	9,9	22 564 041	2,9	355 856 991	4,5
- josta ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset	2010	3 572 232	38,8	778 157	20,2	674 347	-12,5	825 703	36,1	463 701	-6,4	954 137	18,4	7 268 276	21,7
	2011	4 553 005	27,5	961 786	23,6	702 505	4,2	829 383	0,4	526 445	13,5	1 401 848	46,9	8 974 972	23,5
	2012	4 663 355	2,4	947 285	-1,5	611 777	-12,9	692 257	-16,5	686 823	30,5	1 959 229	39,8	9 560 726	6,5
	2013	5 538 584	18,8	711 535	-24,9	780 122	27,5	674 147	-2,6	758 360	10,4	2 203 286	12,5	10 666 034	11,6
	2014	5 174 982	-6,6	900 082	26,5	678 417	-13,0	753 929	11,8	892 563	17,7	2 264 417	2,8	10 664 390	0,0
- ehkäisevän toimeentulotuen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista	2010	2,9		2,2		1,8		3,6		1,4		6,2		2,7	
	2011	3,5		2,4		1,8		3,8		1,6		8,7		3,2	
	2012	3,2		2,1		1,4		3,1		1,9		10,5		3,1	
	2013	3,5		1,5		1,5		2,9		2,0		10,1		3,1	
	2014	3,1		1,8		1,3		3,4		2,1		10,0		3,0	
- asiakkailta takaisin peritty toimeentulotuki (euroa)	2010	5 457 309	43,9	904 208	23,8	1 248 395	21,6	1 399 535	34,1	1 092 338	22,3	739 193	-6,0	10 840 978	32,1
	2011	6 450 295	18,2	1 267 957	40,2	1 261 829	1,1	1 247 437	-10,9	1 317 821	20,6	940 512	27,2	12 485 851	15,2
	2012	7 802 240	21,0	1 576 711	24,4	1 634 570	29,5	1 864 706	49,5	1 808 433	37,2	863 998	-8,1	15 550 657	24,5
	2013	7 882 367	1,0	1 398 253	-11,3	1 497 984	-8,4	1 792 660	-3,9	2 118 624	17,2	926 949	7,3	15 616 837	0,4
	2014	8 365 804	6,1	2 312 153	65,4	1 606 176	7,2	1 277 745	-28,7	2 944 154	39,0	934 534	0,8	17 440 566	11,7
- asiakkailta takaisin perityn toimeentulotuen osuus (%) kustannuksista	2010	4,4		2,5		3,3		6,0		3,4		4,8		4,0	
	2011	5,0		3,2		3,2		5,7		4,0		5,8		4,5	
	2012	5,4		3,5		3,7		8,2		5,1		4,6		5,0	
	2013	5,0		2,9		3,0		7,8		5,5		4,2		4,6	
	2014	5,1		4,5		3,0		5,8		7,0		4,1		4,9	

Liite 3B/3: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita

	Vuosi	Helsinki	Muutos %	Espoo	Muutos %	Vantaa	Muutos %	Turku	Muutos %	Tampere	Muutos %	Oulu	Muutos %	Kuusikko	Muutos %
Takaisinperittyjä ei vähennetty															
Kustannukset euroa/kotitalous	2010	3 283,8	11,4	3 593,2	-0,8	3 519,1	8,2	2 404,6	12,7	2 254,2	7,5	2 217,7	2,6	3 004,6	8,7
	2011	3 380,4	2,9	3 805,0	5,9	3 682,1	4,6	2 337,4	-2,8	2 304,6	2,2	2 286,9	3,1	3 101,8	3,2
	2012	3 682,2	8,9	4 142,5	8,9	3 993,7	8,5	2 474,0	5,8	2 485,9	7,9	2 614,1	14,3	3 386,4	9,2
	2013	3 789,5	2,9	4 105,1	-0,9	4 192,3	5,0	2 512,9	1,6	2 600,5	4,6	2 561,3	-2,0	3 471,7	2,5
	2014	3 671,7	-3,1	4 075,7	-0,7	4 085,9	-2,5	2 407,8	-4,2	2 576,1	-0,9	2 562,3	0,0	3 397,0	-2,2
Kustannukset euroa/henkilö	2010	2 276,0	11,5	2 144,5	2,3	2 072,3	7,4	1 554,7	10,3	1 601,8	10,8	1 535,2	3,4	1 996,3	9,2
	2011	2 335,1	2,6	2 294,5	7,0	2 169,9	4,7	1 523,4	-2,0	1 571,6	-1,9	1 569,3	2,2	2 047,9	2,6
	2012	2 542,5	8,9	2 513,3	9,5	2 356,5	8,6	1 602,2	5,2	1 713,2	9,0	1 793,3	14,3	2 239,0	9,3
	2013	2 616,7	2,9	2 509,5	-0,2	2 462,3	4,5	1 643,7	2,6	1 737,0	1,4	1 680,4	-6,3	2 279,1	1,8
	2014	2 531,5	-3,3	2 464,9	-1,8	2 420,9	-1,7	1 576,5	-4,1	1 769,1	1,8	1 694,1	0,8	2 239,3	-1,7
Kustannukset euroa/asukas	2010	213,8	10,1	146,8	6,4	192,8	3,0	131,4	6,7	153,4	5,1	110,9	-0,2	173,8	6,9
	2011	219,7	2,8	161,0	9,7	198,4	2,9	123,0	-6,4	154,6	0,8	113,9	2,7	178,4	2,7
	2012	244,8	11,4	178,2	10,7	220,4	11,1	126,6	2,9	165,2	6,9	129,5	13,6	196,6	10,2
	2013	262,9	7,4	187,7	5,3	245,3	11,3	128,3	1,3	175,7	6,3	114,9	-11,3	205,9	4,7
	2014	269,3	2,5	195,9	4,4	255,2	4,0	121,4	-5,4	190,4	8,4	118,2	2,9	212,5	3,2
Väkiluku 1.1. ¹	2010	583 350	0,7	244 330	1,3	197 636	1,5	176 087	0,0	211 507	0,7	139 133	1,1	1 552 043	0,8
	2011	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
	2012	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
	2013	603 968	1,4	256 824	1,7	205 312	1,1	180 225	0,9	217 421	1,0	190 847	32,6	1 654 597	4,2
	2014	612 664	1,4	260 753	1,5	208 098	1,4	182 072	1,0	220 446	1,4	190 847	0,0	1 674 880	1,2

¹ Toimeentulotuen Kuusikko-raportissa käytetään vuoden alun väestötietoa. Muissa Kuusikko-raporteissa vuoden lopun tietoa.

Liite 3C: Toimeentulotuen deflatoidut kustannukset 2010 - 2014 ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita

	Vuosi	Helsinki	Muutos %	Espoo	Muutos %	Vantaa	Muutos %	Turku	Muutos %	Tampere	Muutos %	Oulu	Muutos %	Kuusikko	Muutos %
Kustannukset ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita	2010	136 023 573	6,6	39 121 717	3,6	41 565 333	0,5	25 248 773	2,5	35 387 086	1,8	16 834 762	-3,1	294 181 244	3,6
	2011	136 365 189	0,3	42 097 543	7,6	41 867 412	0,7	23 005 343	-8,9	34 770 297	-1,7	17 021 321	1,1	295 127 105	0,3
	2012	149 478 850	9,6	46 156 418	9,6	45 898 738	9,6	23 202 892	0,9	36 468 028	4,9	19 110 985	12,3	320 315 911	8,5
	2013	160 549 849	7,4	48 754 098	5,6	50 926 206	11,0	23 373 626	0,7	38 623 233	5,9	22 162 962	16,0	344 389 973	7,5
	2014	165 020 258	2,8	51 092 616	4,8	53 112 314	4,3	22 103 768	-5,4	41 963 993	8,6	22 564 041	1,8	355 856 991	3,3
- josta ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset	2010	3 896 702	17,5	848 838	26,7	735 599	20,5	900 702	-7,8	505 820	-5,4	1 040 802	13,8	7 928 463	12,5
	2011	4 801 968	23,2	1 014 377	19,5	740 919	0,7	874 734	-2,9	555 232	9,8	1 478 502	42,1	9 465 732	19,4
	2012	4 783 603	-0,4	971 711	-4,2	627 552	-15,3	710 107	-18,8	704 533	26,9	2 009 749	35,9	9 807 255	3,6
	2013	5 600 173	17,1	719 447	-26,0	788 797	25,7	681 644	-4,0	766 793	8,8	2 227 786	10,8	10 784 640	10,0
	2014	5 174 982	-7,6	900 082	25,1	678 417	-14,0	753 929	10,6	892 563	16,4	2 264 417	1,6	10 664 390	-1,1
- asiakkailta takaisin peritty toimeentulotuki (euroa)	2010	5 953 003	-10,0	986 338	-12,9	1 361 788	-20,8	1 526 657	4,7	1 191 556	12,2	806 335	0,0	11 825 677	-7,9
	2011	6 803 004	14,3	1 337 291	35,6	1 330 827	-2,3	1 315 648	-13,8	1 389 881	16,6	991 940	23,0	13 168 591	11,4
	2012	8 003 426	17,6	1 617 367	20,9	1 676 718	26,0	1 912 788	45,4	1 855 065	33,5	886 277	-10,7	15 951 641	21,1
	2013	7 970 018	-0,4	1 413 801	-12,6	1 514 641	-9,7	1 812 594	-5,2	2 142 183	15,5	937 257	5,8	15 790 495	-1,0
	2014	8 365 804	5,0	2 312 153	63,5	1 606 176	6,0	1 277 745	-29,5	2 944 154	37,4	934 534	-0,3	17 440 566	10,4
Takaisinperittyjä ei vähennetty															
Kustannukset euroa/kotitalous	2010	3 582,1	7,1	3 919,6	-4,7	3 838,7	3,9	2 623,0	8,3	2 459,0	3,3	2 419,1	-1,4	3 277,5	4,4
	2011	3 565,2	-0,5	4 013,1	2,4	3 883,4	1,2	2 465,2	-6,0	2 430,6	-1,2	2 412,0	-0,3	3 271,4	-0,2
	2012	3 777,1	5,9	4 249,3	5,9	4 096,6	5,5	2 537,8	2,9	2 550,0	4,9	2 681,5	11,2	3 473,7	6,2
	2013	3 831,6	1,4	4 150,7	-2,3	4 238,9	3,5	2 540,9	0,1	2 629,4	3,1	2 589,7	-3,4	3 510,4	1,1
	2014	3 671,7	-4,2	4 075,7	-1,8	4 085,9	-3,6	2 407,8	-5,2	2 576,1	-2,0	2 562,3	-1,1	3 397,0	-3,2
Kustannukset euroa/henkilö	2010	2 482,8	7,1	2 339,3	-1,7	2 260,6	3,2	1 695,9	6,0	1 747,3	6,5	1 674,6	-0,6	2 177,7	4,9
	2011	2 462,8	-0,8	2 420,0	3,4	2 288,6	1,2	1 606,7	-5,3	1 657,5	-5,1	1 655,1	-1,2	2 159,9	-0,8
	2012	2 608,1	5,9	2 578,1	6,5	2 417,2	5,6	1 643,5	2,3	1 757,4	6,0	1 839,5	11,1	2 296,8	6,3
	2013	2 645,8	1,4	2 537,4	-1,6	2 489,7	3,0	1 661,9	1,1	1 756,3	-0,1	1 699,1	-7,6	2 304,4	0,3
	2014	2 531,5	-4,3	2 464,9	-2,9	2 420,9	-2,8	1 576,5	-5,1	1 769,1	0,7	1 694,1	-0,3	2 239,3	-2,8
Kustannukset euroa/väestö	2010	233,2	5,8	160,1	2,3	210,3	-1,0	143,4	2,5	167,3	1,0	121,0	-4,1	189,5	2,8
	2011	231,7	-0,6	169,8	6,0	209,3	-0,5	129,7	-9,5	163,1	-2,5	120,1	-0,7	188,1	-0,7
	2012	251,1	8,4	182,8	7,7	226,1	8,0	129,9	0,1	169,5	3,9	132,8	10,5	201,6	7,2
	2013	265,8	5,9	189,8	3,8	248,0	9,7	129,7	-0,2	177,6	4,8	116,1	-12,6	208,1	3,2
	2014	269,3	1,3	195,9	3,2	255,2	2,9	121,4	-6,4	190,4	7,2	118,2	1,8	212,5	2,1

Liite 3D/1: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010 - 2014 (sisältäen pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat)

	Vuosi	Helsinki	Muutos %	Espoo	Muutos %	Vantaa	Muutos %	Turku	Muutos %	Tampere	Muutos %	Oulu	Muutos %	Kuusikko	Muutos %
Kotitaloudet	2010	41 947	2,1	10 499	8,7	11 736	1,4	10 011	-3,3	14 774	-2,2	7 389	-0,3	96 356	1,1
	2011	41 575	-0,9	11 036	5,1	11 981	2,1	9 768	-2,4	14 590	-1,2	7 511	1,7	96 461	0,1
	2012	42 480	2,2	11 257	2,0	12 337	3,0	9 622	-1,5	14 622	0,2	7 577	0,9	97 895	1,5
	2013	44 866	5,6	12 125	7,7	12 992	5,3	9 662	0,4	15 020	2,7	8 999	18,8	103 664	5,9
	2014	48 070	7,1	12 930	6,6	14 225	9,5	9 636	-0,3	16 737	11,4	9 170	1,9	110 768	6,9
Kotitalouksissa henkilöitä	2010	60 492	1,7	17 480	5,2	19 747	1,1	15 550	-3,1	20 919	-5,8	10 672	-1,9	144 860	0,0
	2011	59 953	-0,9	18 179	4,0	19 932	0,9	15 044	-3,3	21 499	2,8	10 937	2,5	145 544	0,5
	2012	61 588	2,7	18 596	2,3	20 557	3,1	14 959	-0,6	21 323	-0,8	11 089	1,4	148 112	1,8
	2013	65 130	5,8	19 952	7,3	21 821	6,1	14 905	-0,4	22 506	5,5	13 692	23,5	158 006	6,7
	2014	70 143	7,7	21 589	8,2	23 616	8,2	14 944	0,3	24 669	9,6	13 881	1,4	168 842	6,9
<i>Henkilöitä/ kotitalous</i>	2010	1,4		1,7		1,7		1,6		1,4		1,4		1,5	
	2011	1,4		1,6		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
	2012	1,4		1,7		1,7		1,6		1,5		1,5		1,5	
	2013	1,5		1,6		1,7		1,5		1,5		1,5		1,5	
	2014	1,5		1,7		1,7		1,6		1,5		1,5		1,5	
<i>Tuensaajien (henkilöt) osuus (%) koko väestöstä</i>	2010	10,4		7,2		10,0		8,8		9,9		7,7		9,3	
	2011	10,2		7,3		10,0		8,5		10,1		7,7		9,3	
	2012	10,3		7,4		10,1		8,4		9,9		7,7		9,3	
	2013	10,8		7,8		10,6		8,3		10,4		7,2		9,5	
	2014	11,4		8,3		11,3		8,2		11,2		7,3		10,1	
Kustannukset euroa	2010	133 039 577	10,8	37 402 975	7,9	39 452 882	4,9	24 290 334	7,3	33 638 107	6,4	17 256 442	3,1	285 080 318	7,8
	2011	138 207 041	3,9	41 476 891	10,9	41 187 024	4,4	22 966 050	-5,5	34 900 704	3,8	17 965 958	4,1	296 703 668	4,1
	2012	154 716 207	11,9	46 755 179	12,7	46 384 506	12,6	23 943 605	4,3	36 798 258	5,4	20 174 773	12,3	328 772 528	10,8
	2013	168 781 849	9,1	50 157 850	7,3	52 160 495	12,5	24 521 026	2,4	40 172 249	9,2	23 432 316	16,1	359 225 785	9,3
	2014	175 779 761	4,1	53 590 887	6,8	56 285 910	7,9	23 892 323	-2,6	43 569 901	8,5	24 018 543	2,5	377 137 325	5,0
<i>Asiakkailta takaisin peritty toimeentulotuki (euroa)</i>	2010	5 457 309	-6,3	904 208	-9,3	1 248 395	9,6	1 399 535	-16,7	1 092 338	-16,9	739 193	-2,6	10 840 978	-7,2
	2011	6 450 295	18,2	1 267 957	40,2	1 261 829	1,1	1 247 437	-10,9	1 317 821	20,6	940 512	27,2	12 485 851	15,2
	2012	7 802 240	21,0	1 576 711	24,4	1 634 570	29,5	1 864 706	49,5	1 808 433	37,2	863 998	-8,1	15 550 657	24,5
	2013	7 882 367	1,0	1 398 253	-11,3	1 497 984	-8,4	1 792 660	-3,9	2 118 624	17,2	926 949	7,3	15 616 837	0,4
	2014	8 365 804	6,1	2 312 153	65,4	1 606 176	7,2	1 277 745	-28,7	2 944 154	39,0	934 534	0,8	17 440 566	11,7
<i>Asiakkailta takaisin perityn toimeentulotuen osuus (%) kustannuksista</i>	2010	4,1		2,4		3,2		5,8		3,2		4,3		3,8	
	2011	4,7		3,1		3,1		5,4		3,8		5,2		4,2	
	2012	5,0		3,4		3,5		7,8		4,9		4,3		4,7	
	2013	4,7		2,8		2,9		7,3		5,3		4,0		4,3	
	2014	4,8		4,3		2,9		5,3		6,8		3,9		4,6	

Liite 3D/2: Toimeentulotuen asiakkaat ja kustannukset 2010-2014 (sisältäen pakolaiset, paluumuuttajat ja turvapaikanhakijat)

	Vuosi	Helsinki	Muutos %	Espoo	Muutos %	Vantaa	Muutos %	Turku	Muutos %	Tampere	Muutos %	Oulu	Muutos %	Kuusikko	Muutos %
Kustannukset euroa/kotitalous	2010	3 171,6	8,6	3 562,5	-0,7	3 361,7	3,4	2 426,4	11,0	2 276,8	8,8	2 335,4	3,4	2 958,6	6,6
	2011	3 324,3	4,8	3 758,3	5,5	3 437,7	2,3	2 351,2	-3,1	2 392,1	5,1	2 392,0	2,4	3 075,9	4,0
	2012	3 642,1	9,6	4 153,4	10,5	3 759,8	9,4	2 488,4	5,8	2 516,6	5,2	2 662,6	11,3	3 358,4	9,2
	2013	3 761,9	3,3	4 136,7	-0,4	4 014,8	6,8	2 537,9	2,0	2 674,6	6,3	2 603,9	-2,2	3 465,3	3,2
	2014	3 656,7	-2,8	4 144,7	0,2	3 956,8	-1,4	2 479,5	-2,3	2 603,2	-2,7	2 619,3	0,6	3 404,7	-1,7
Kustannukset euroa/henkilö	2010	2 199,3	9,0	2 139,8	2,6	1 997,9	3,7	1 562,1	10,7	1 608,0	13,0	1 617,0	5,2	1 968,0	7,8
	2011	2 305,3	4,8	2 281,6	6,6	2 066,4	3,4	1 526,6	-2,3	1 623,4	1,0	1 642,7	1,6	2 038,6	3,6
	2012	2 512,1	9,0	2 514,3	10,2	2 256,4	9,2	1 600,6	4,8	1 725,8	6,3	1 819,4	10,8	2 219,8	8,9
	2013	2 591,5	3,2	2 513,9	0,0	2 390,4	5,9	1 645,2	2,8	1 785,0	3,4	1 711,4	-5,9	2 273,5	2,4
	2014	2 506,0	-3,3	2 482,3	-1,3	2 383,4	-0,3	1 598,8	-2,8	1 766,2	-1,1	1 730,3	1,1	2 233,7	-1,8
Kustannukset euroa/väestö	2010	228,1	10,0	153,1	6,5	199,6	3,4	137,9	7,3	159,0	5,7	124,0	2,0	183,7	6,9
	2011	234,8	3,0	167,3	9,3	205,9	3,1	129,5	-6,1	163,7	2,9	126,8	2,2	189,1	3,0
	2012	259,9	10,7	185,2	10,7	228,5	11,0	134,0	3,5	171,0	4,5	140,2	10,5	207,0	9,4
	2013	279,5	7,5	195,3	5,4	254,1	11,2	136,1	1,5	184,8	8,0	122,8	-12,4	217,1	4,9
	2014	286,9	2,7	205,5	5,2	270,5	6,5	131,2	-3,6	197,6	7,0	125,9	2,5	225,2	3,7

Taulukon eurot ovat kunkin vuoden absoluuttisia euroja, joita ei ole deflatoitu vuoden 2014 rahanarvoon.

Liite 4A: Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien perhetyypit 2012 - 2014

	Vuosi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yksinasuvat Miehiä	2012	20 085	4 583	5 165	4 108	6 407	3 390	43 738
	2013	20 911	5 015	5 623	4 100	6 677	3 992	46 318
	2014	22 147	5 267	6 545	4 060	7 383	4 095	49 497
Yksinasuvat Naisia	2012	12 902	2 900	2 860	2 542	4 348	2 043	27 595
	2013	13 761	3 119	3 150	2 643	4 584	2 399	29 656
	2014	14 740	3 376	3 773	2 646	5 032	2 411	31 978
Yksinasuvat yhteensä	2012	32 987	7 483	8 025	6 650	10 755	5 433	71 333
	2013	34 672	8 134	8 773	6 743	11 261	6 391	75 974
	2014	36 887	8 643	10 318	6 706	12 415	6 506	81 475
Pari, ei lapsia	2012	1 885	612	742	569	895	517	5 220
	2013	2 089	699	795	549	961	571	5 664
	2014	2 248	747	704	571	1 075	580	5 925
Yksinhuoltaja	2012	4 857	1 663	1 936	1 061	1 668	842	12 027
	2013	5 146	1 700	2 111	1 073	1 734	1 053	12 817
	2014	5 607	1 796	1 910	1 060	1 952	1 133	13 458
Pari, lapsia	2012	2 751	1 104	1 216	863	983	538	7 455
	2013	2 959	1 213	1 313	834	1 064	702	8 085
	2014	3 328	1 350	1 293	843	1 482	710	9 006
Kotitalouksia yhteensä	2012	42 480	10 862	11 919	9 143	14 301	7 330	96 035
	2013	44 866	11 746	12 992	9 199	15 020	8 717	102 540
	2014	48 070	12 536	14 225	9 180	16 924	8 929	109 864

Perhetyyppien osuus kaikista kotitalouksista, %

	Vuosi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yksinasuvat, miehet	2012	47,3	42,2	43,3	44,9	44,8	46,2	45,5
	2013	46,6	42,7	43,3	44,6	44,5	45,8	45,2
	2014	46,1	42,0	46,0	44,2	43,6	45,9	45,1
Yksinasuvat, naiset	2012	30,4	26,7	24,0	27,8	30,4	27,9	28,7
	2013	30,7	26,6	24,2	28,7	30,5	27,5	28,9
	2014	30,7	26,9	26,5	28,8	29,7	27,0	29,1
Yksinasuvat, yhteensä	2012	77,7	68,9	67,3	72,7	75,2	74,1	74,3
	2013	77,3	69,2	67,5	73,3	75,0	73,3	74,1
	2014	76,7	68,9	72,5	73,1	73,4	72,9	74,2
Pari, ei lapsia	2012	4,4	5,6	6,2	6,2	6,3	7,1	5,4
	2013	4,7	6,0	6,1	6,0	6,4	6,6	5,5
	2014	4,7	6,0	4,9	6,2	6,4	6,5	5,4
Yksinhuoltaja	2012	11,4	15,3	16,2	11,6	11,7	11,5	12,5
	2013	11,5	14,5	16,2	11,7	11,5	12,1	12,5
	2014	11,7	14,3	13,4	11,5	11,5	12,7	12,2
Pari, lapsia	2012	6,5	10,2	10,2	9,4	6,9	7,3	7,8
	2013	6,6	10,3	10,1	9,1	7,1	8,1	7,9
	2014	6,9	10,8	9,1	9,2	8,8	8,0	8,2
Kotitaloudet yhteensä	2012	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Liite 4B: Lapsien määrä toimeentulotukiperheissä 2012 - 2014

	Vuosi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yksinhuoltajilla lapsia yhteensä	2012	7 840	2 891	3 290	1 712	2 571	1 354	19 658
	2013	8 424	2 908	3 540	1 709	2 782	1 797	21 160
	2014	9 131	3 151	3 180	1 738	3 157	1 962	22 319
Pareilla lapsia yhteensä	2012	6 257	2 434	2 742	1 831	2 001	1 157	16 422
	2013	6 669	2 648	3 003	1 773	2 163	1 682	17 938
	2014	7 507	2 944	2 854	1 788	3 241	1 756	20 090
Kotitalouksissa lapsia yhteensä	2012	14 097	5 325	6 032	3 543	4 572	2 511	36 080
	2013	15 093	5 556	6 543	3 482	4 945	3 479	39 098
	2014	16 638	6 095	6 034	3 526	6 398	3 718	42 409
<i>Yksinhuoltajien lasten osuus tt-tukea saaneiden perheiden lapsista %</i>	2012	55,6	54,3	54,5	48,3	56,2	53,9	54,5
	2013	55,8	52,3	54,1	49,1	56,3	51,7	54,1
	2014	54,9	51,7	52,7	49,3	49,3	52,8	52,6
<i>Kahden huoltajan lasten osuus tt-tukea saaneiden perheiden lapsista %</i>	2012	44,4	45,7	45,5	51,7	43,8	46,1	45,5
	2013	44,2	47,7	45,9	50,9	43,7	48,3	45,9
	2014	45,1	48,3	47,3	50,7	50,7	47,2	47,4
<i>Ttt-perheiden lasten osuus alle 18 v väestöstä % (1.1.)</i>	2012	14,5	9,1	13,6	12,6	12,9	8,6	12,3
	2013	15,3	9,4	14,7	12,5	13,9	7,9	12,6
	2014	16,6	10,2	13,5	12,6	17,8	8,4	13,5

Liite 5: Kotitalouksille maksetut toimeentulotukikaudet vuonna 2014 ja 2013

2014	1-3 kk	4-6kk	7-9kk	10-12kk	10-11kk	12kk	Yhteensä
Helsinki	13 522	8 185	6 399	19 964	5 737	14 227	48 070
Espoo	4 298	2 292	2 120	3 826	1 896	1 930	12 536
Vantaa	4 200	2 384	2 042	5 582	2 037	3 545	14 208
Turku	3 693	1 791	1 685	2 011	1 246	765	9 180
Tampere	6 412	3 169	2 561	4 413	2 319	2 094	16 555
Oulu	3 762	1 476	1 175	2 757	861	1 896	9 170
Kuusikko	35 887	19 297	15 982	38 553	14 096	24 457	109 719

2014	1-3 kk	4-6kk	7-9kk	10-12kk	10-11kk	12kk	Yhteensä
Helsinki	28,1	17,0	13,3	41,5	11,9	29,6	100,0
Espoo	34,3	18,3	16,9	30,5	15,1	15,4	100,0
Vantaa	29,6	16,8	14,4	39,3	14,3	25,0	100,0
Turku	40,2	19,5	18,4	21,9	13,6	8,3	100,0
Tampere	38,7	19,1	15,5	26,7	14,0	12,6	100,0
Oulu	41,0	16,1	12,8	30,1	9,4	20,7	100,0
Kuusikko	32,7	17,6	14,6	35,1	12,8	22,3	100,0

2013	1-3 kk	4-6kk	7-9kk	10-12kk	10-11kk	12kk	Yhteensä
Helsinki	12 616	7 666	6 182	18 402	5 581	12 821	44 866
Espoo	4 201	2 023	1 868	3 654	1 733	1 921	11 746
Vantaa	3 708	2 238	1 794	5 252	2 024	3 228	12 992
Turku	3 643	1 823	1 633	2 100	1 270	830	9 199
Tampere	6 252	2 885	2 230	3 653	2 204	1 449	15 020
Oulu	4 003	1 519	1 350	2 127	1 077	1 050	8 999
Kuusikko	34 423	18 154	15 057	35 188	13 889	21 299	102 822

2013	1-3 kk	4-6kk	7-9kk	10-12kk	10-11kk	12kk	Yhteensä
Helsinki	28,1	17,1	13,8	41,0	12,4	28,6	100,0
Espoo	35,8	17,2	15,9	31,1	14,8	16,4	100,0
Vantaa	28,5	17,2	13,8	40,4	15,6	24,8	100,0
Turku	39,6	19,8	17,8	22,8	13,8	9,0	100,0
Tampere	41,6	19,2	14,8	24,3	14,7	9,6	100,0
Oulu	44,5	16,9	15,0	23,6	12,0	11,7	100,0
Kuusikko	33,5	17,7	14,6	34,2	13,5	20,7	100,0

Liite 6: Kotitalouksille maksetut toimeentulotukikuukaudet iän mukaan vuonna 2014

	1-3 kk	4-6kk	7-9kk	10-12kk	josta 10-11kk	josta 12kk	Kotitaloudet yhteensä
Helsinki							
-24 v opiskelijat	656	532	389	682	285	397	2 259
-24 v muut	2 985	1 762	1 203	2 554	910	1 644	8 504
25 - 34 v	3 778	2 289	1 737	4 417	1 418	2 999	12 221
35 - 49 v	2 947	1 871	1 643	6 208	1 634	4 574	12 669
50 - 64 v	1 960	1 239	1 095	5 085	1 215	3 870	9 379
65 v täyttäneet	1 196	492	332	1 018	275	743	3 038
Kaikki kotitaloudet yhteensä	13 522	8 185	6 399	19 964	5 737	14 227	48 070
Espoo							
-24 v opiskelijat	539	259	245	215	132	83	1 258
-24 v muut	798	404	344	395	231	164	1 941
25 - 34 v	1 129	587	523	806	440	366	3 045
35 - 49 v	1 005	611	548	1 135	530	605	3 299
50 - 64 v	583	322	347	1 116	472	644	2 368
65 v täyttäneet	244	109	113	159	91	68	625
Kaikki kotitaloudet yhteensä	4 298	2 292	2 120	3 826	1 896	1 930	12 536
Vantaa							
-24 v opiskelijat	202	152	166	283	147	136	803
-24 v muut	1 034	567	415	699	311	388	2 715
25 - 34 v	1 005	586	489	1 305	506	799	3 385
35 - 49 v	940	574	524	1 807	595	1 212	3 845
50 - 64 v	622	361	353	1 345	416	929	2 681
65 v täyttäneet	397	144	95	143	62	81	779
Kaikki kotitaloudet yhteensä	4 200	2 384	2 042	5 582	2 037	3 545	14 208
Turku							
-24 v opiskelijat	533	150	119	94	64	30	896
-24 v muut	767	411	346	299	200	99	1 823
25 - 34 v	956	465	434	410	275	135	2 265
35 - 49 v	736	431	447	684	415	269	2 298
50 - 64 v	494	303	326	503	280	223	1 626
65 v täyttäneet	207	31	13	21	12	9	272
Kaikki kotitaloudet yhteensä	3 693	1 791	1 685	2 011	1 246	765	9 180
Tampere							
-24 v opiskelijat	961	573	368	527	308	219	2 429
-24 v muut	1 044	471	359	545	315	230	2 419
25 - 34 v	1 765	928	763	1 173	680	493	4 629
35 - 49 v	1 268	639	632	1 200	573	627	3 739
50 - 64 v	867	431	396	940	431	509	2 634
65 v täyttäneet	507	127	43	28	12	16	705
Kaikki kotitaloudet yhteensä	6 412	3 169	2 561	4 413	2 319	2 094	16 555
Oulu							
-24 v opiskelijat
-24 v muut	1 316	546	436	741	284	457	3 039
25 - 34 v	1 058	468	383	765	270	495	2 674
35 - 49 v	735	286	231	752	191	561	2 004
50 - 64 v	481	159	119	489	113	376	1 248
65 v täyttäneet	172	17	6	10	3	7	205
Kaikki kotitaloudet yhteensä	3 762	1 476	1 175	2 757	861	1 896	9 170
Kuusikko							
-24 v opiskelijat	2 891	1 666	1 287	1 801	936	865	7 645
-24 v muut	7 944	4 161	3 103	5 233	2 251	2 982	20 441
25 - 34 v	9 691	5 323	4 329	8 876	3 589	5 287	28 219
35 - 49 v	7 631	4 412	4 025	11 786	3 938	7 848	27 854
50 - 64 v	5 007	2 815	2 636	9 478	2 927	6 551	19 936
65 v täyttäneet	2 723	920	602	1 379	455	924	5 624
Kaikki kotitaloudet yhteensä	35 887	19 297	15 982	38 553	14 096	24 457	109 719

Liite 7/1: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: kaikki työttömät työnhakijat, pitkäaikais-työttömät

Joulukuu	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			KOKO MAA		
		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%
Työttömät työnhakijat 12/2009-12/2014																								
2009	26 878	7 382	37,9	8 715	2 562	41,6	10 039	3 120	45,1	11 856	3 286	38,3	16 783	4 293	34,4	9 668	1 539	18,9	83 939	22 182	35,9	301 839	66 370	28,2
2010	24 648	-2 230	-8,3	7 647	-1 068	-12,3	9 293	-746	-7,4	11 688	-168	-1,4	15 139	-1 644	-9,8	9 150	-518	-5,4	77 565	-6 374	-7,6	269 499	-32 340	-10,7
2011	23 793	-855	-3,5	7 185	-462	-6,0	8 888	-405	-4,4	11 356	-332	-2,8	13 937	-1 202	-7,9	9 208	58	0,6	74 367	-3 198	-4,1	255 467	-14 032	-5,2
2012	26 580	2 787	11,7	8 463	1 278	17,8	9 666	778	8,8	12 289	933	8,2	16 027	2 090	15,0	13 028	3 820	41,5	86 053	11 686	15,7	282 174	26 707	10,5
2013	32 785	6 205	23,3	11 155	2 692	31,8	11 642	1 976	20,4	14 053	1 764	14,4	18 848	2 821	17,6	15 027	1 999	15,3	103 510	17 457	20,3	329 899	47 725	16,9
2014	38 585	5 800	17,7	13 368	2 213	19,8	12 870	1 228	10,5	15 527	1 474	10,5	20 115	1 267	6,7	16 696	1 669	11,1	117 161	13 651	13,2	363 268	33 369	10,1
Työttömyysaste, työttömiä työnhakijoita työvoimasta (%) joulukuussa 2009-2014																								
2009	8,7			6,8			9,4			13,5			15,5			14,3			10,4			11,7		
2010	7,8			5,8			8,6			13,2			13,8			13,2			9,5			10,3		
2011	7,6			5,5			8,2			12,9			12,8			13,3			9,1			9,9		
2012	8,4			6,5			8,9			13,9			14,7			14,4			10,2			10,9		
2013	10,3			8,4			10,5			15,8			17,1			16,3			12,1			12,6		
2014	11,9			9,9			11,6			17,3			18,0			17,9			13,5			13,9		
Työttömistä työhakijoista yli vuoden työttömänä olleet (pitkäaikaistyöttömät) kunnittain 12/2009 - 12/2014																								
2009	3 987	586	17,2	1 387	265	23,6	1 787	245	15,9	2 307	772	50,3	3 571	764	27,2	1 750	262	17,6	14 789	586	17,2	47 237	5 970	14,5
2010	5 409	1 422	35,7	1 643	256	18,5	2 344	557	31,2	3 294	987	42,8	4 424	853	23,9	1 982	232	13,3	19 096	4 307	29,1	57 959	10 722	22,7
2011	5 136	-273	-5,0	1 386	-257	-15,6	2 310	-34	-1,5	3 244	-50	-1,5	3 925	-499	-11,3	2 020	38	1,9	18 021	-1 075	-5,6	57 033	-926	-1,6
2012	6 079	943	18,4	1 690	304	21,9	2 635	325	14,1	3 083	-161	-5,0	5 048	1 123	28,6	3 088	1 068	52,9	21 623	3 602	20,0	66 047	9 014	15,8
2013	8 515	2 436	40,1	2 896	1 206	71,4	2 922	287	10,9	3 511	428	13,9	6 845	1 797	35,6	3 666	578	18,7	28 355	6 732	31,1	82 747	16 700	25,3
2014	12 540	4 025	47,3	4 142	1 246	43,0	3 706	784	26,8	4 282	771	22,0	5 591	-1 254	-18,3	4 498	832	22,7	34 759	6 404	22,6	98 537	15 790	19,1
Pitkäaikaistyöttömyys työvoimasta %																								
2009	1,3			1,1			1,7			2,6			3,3			2,6			1,8			1,8		
2010	1,7			1,3			2,2			3,7			4,0			2,9			2,3			2,2		
2011	1,6			1,1			2,1			3,7			3,6			2,9			2,2			2,2		
2012	1,9			1,3			2,4			3,5			4,6			3,4			2,6			2,5		
2013	2,7			2,2			2,6			3,9			6,2			4,0			3,3			3,2		
2014	3,9			3,1			3,3			4,8			5,0			4,8			4,0			3,8		
Pitkäaikaistyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																								
2009	14,8			15,9			17,8			19,5			21,3			18,1			17,6			15,6		
2010	21,9			21,5			25,2			28,2			29,2			21,7			24,6			21,5		
2011	21,6			19,3			26,0			28,6			28,2			21,9			24,2			22,3		
2012	22,9			20,0			27,3			25,1			31,5			23,7			25,1			23,4		
2013	26,0			26,0			25,1			25,0			36,3			24,4			27,4			25,1		
2014	32,5			31,0			28,8			27,6			27,8			26,9			29,7			27,1		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot toimiala online -palvelu.

Liite 7/2: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: nuoret ja työvoima

Joulukuu	HELSINKI		Muutos ed. vuoteen		ESPOO		Muutos ed. vuoteen		VANTAA		Muutos ed. vuoteen		TURKU		Muutos ed. vuoteen		TAMPERE		Muutos ed. vuoteen		OULU		Muutos ed. vuoteen		KUUSIKKO		Muutos ed. vuoteen		KOKO MAA		Muutos ed. vuoteen	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%		
Alle 25-vuotiaat työttömät (nuorisotyöttömät) kunnittain 12/2009-12/2014																																
2009	2 342	953	68,6	951	391	69,8	1 300	590	83,1	1 585	528	50,0	2 478	822	49,6	1 722	219	14,6	10 378	3 503	51,0	40 473	11 883	41,6								
2010	2 091	-251	-10,7	572	-379	-39,9	1 082	-218	-16,8	1 377	-208	-13,1	2 144	-334	-13,5	1 638	-84	-4,9	8 904	-1 474	-14,2	33 437	-7 036	-17,4								
2011	2 131	40	1,9	589	17	3,0	871	-211	-19,5	1 367	-10	-0,7	1 827	-317	-14,8	1 736	98	6,0	8 521	-383	-4,3	31 557	-1 880	-5,6								
2012	2 257	126	5,9	700	111	18,8	914	43	4,9	1 619	252	18,4	2 158	331	18,1	2 078	342	19,7	9 726	1 205	14,1	34 836	3 279	10,4								
2013	3 014	757	33,5	1 100	400	57,1	1 209	295	32,3	2 034	415	25,6	2 757	599	27,8	2 665	587	28,2	12 779	3 053	31,4	44 229	9 393	27,0								
2014	3 840	826	27,4	1 424	324	29,5	1 328	119	9,8	2 119	85	4,2	3 093	336	12,2	3 167	502	18,8	14 971	2 192	17,2	50 382	6 153	13,9								
Nuorisotyöttömyys työvoimasta %																																
2009	0,8			0,7			1,2			1,8			2,3			2,5			1,3			1,6										
2010	0,7			0,4			1,0			1,6			2,0			2,4			1,1			1,3										
2011	0,7			0,5			0,8			1,6			1,7			2,5			1,0			1,2										
2012	0,7			0,5			0,8			1,8			2,0			2,3			1,2			1,3										
2013	0,9			0,8			1,1			2,3			2,5			2,9			1,5			1,7										
2014	1,2			1,1			1,2			2,4			2,8			3,4			1,7			1,9										
Nuorisotyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																																
2009	8,7			10,9			12,9			13,4			14,8			17,8			12,4			13,4										
2010	8,5			7,5			11,6			11,8			14,2			17,9			11,5			12,4										
2011	9,0			8,2			9,8			12,0			13,1			18,9			11,5			12,4										
2012	8,5			8,3			9,5			13,2			13,5			16,0			11,3			12,3										
2013	9,2			9,9			10,4			14,5			14,6			17,7			12,3			13,4										
2014	10,0			10,7			10,3			13,6			15,4			19,0			12,8			13,9										
Työvoima 12/2009 - 12/2014																																
2009	308 861	4 979	1,6	128 602	2 501	2,0	106 510	2 224	2,1	87 733	773	0,9	108 078	1 714	1,6	67 632	962	1,4	807 416	13 153	1,7	2 587 739	25 192	1,0								
2010	314 261	5 400	1,7	130 865	2 263	1,8	108 375	1 865	1,8	88 394	661	0,8	109 495	1 417	1,3	69 312	1 680	2,5	820 702	13 286	1,6	2 610 668	22 929	0,9								
2011	315 022	761	0,2	130 069	-796	-0,6	108 283	-92	-0,1	87 717	-677	-0,8	108 608	-887	-0,8	69 222	-90	-0,1	818 921	-1 781	-0,2	2 589 838	-20 830	-0,8								
2012	315 455	433	0,1	130 645	576	0,4	108 814	531	0,5	88 193	476	0,5	109 232	624	0,6	90 289	21 067	30,4	842 628	23 707	2,9	2 593 914	4 076	0,2								
2013	319 286	3 831	1,2	132 772	2 127	1,6	110 387	1 573	1,4	89 182	989	1,1	110 394	1 162	1,1	92 042	1 753	1,9	854 063	11 435	1,4	2 611 164	17 250	0,7								
2014	323 952	4 666	1,5	134 866	2 094	1,6	111 140	753	0,7	90 003	821	0,9	111 936	1 542	1,4	93 191	1 149	1,2	865 088	11 025	1,3	2 621 312	10 148	0,4								

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot toimiala online -palvelu.

Liite 7/3: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: Yli 50-vuotiaat ja ulkomaalaiset

Joulukuun	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			KOKO MAA		
	Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %	
Yli 50-vuotiaat työttömät kunnittain 12/2009 - 12/2014																								
2009	8 318	1 495	21,9	2 852	580	25,5	3 109	689	28,5	3 419	653	23,6	4 680	677	16,9	2 214	187	9,2	24 592	4 281	21,1	102 662	14 628	16,6
2010	8 109	-209	-2,5	2 827	-25	-0,9	3 044	-65	-2,1	3 759	340	9,9	4 482	-198	-4,2	2 236	22	1,0	24 457	-135	-0,5	99 659	-3 003	-2,9
2011	8 035	-74	-0,9	2 762	-65	-2,3	3 098	54	1,8	3 737	-22	-0,6	4 365	-117	-2,6	2 342	106	4,7	24 339	-118	-0,5	98 126	-1 533	-1,5
2012	8 734	699	8,7	3 118	356	12,9	3 406	308	9,9	3 775	38	1,0	4 914	549	12,6	3 493	1 151	49,1	27 440	3 101	12,7	107 240	9 114	9,3
2013	10 381	1 647	18,9	3 794	676	21,7	3 885	479	14,1	4 158	383	10,1	5 588	674	13,7	3 921	428	12,3	31 727	4 287	15,6	120 286	13 046	12,2
2014	11 985	1 604	15,5	4 433	639	16,8	4 311	426	11,0	4 587	429	10,3	6 053	465	8,3	4 337	416	10,6	35 706	3 979	12,5	131 280	10 994	9,1
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työvoimasta %																								
2009	2,7			2,2			2,9			3,9			4,3			3,3			3,0			4,0		
2010	2,6			2,2			2,8			4,3			4,1			3,2			3,0			3,8		
2011	2,6			2,1			2,9			4,3			4,0			3,4			3,0			3,8		
2012	2,8			2,4			3,1			4,3			4,5			3,9			3,3			4,1		
2013	3,3			2,9			3,5			4,7			5,1			4,3			3,7			4,6		
2014	3,7			3,3			3,9			5,1			5,4			4,7			4,1			5,0		
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																								
2009	30,9			32,7			31,0			28,8			27,9			22,9			29,3			34,0		
2010	32,9			37,0			32,8			32,2			29,6			24,4			31,5			37,0		
2011	33,8			38,4			34,9			32,9			31,3			25,4			32,7			38,4		
2012	32,9			36,8			35,2			30,7			30,7			26,8			31,9			38,0		
2013	31,7			34,0			33,4			29,6			29,6			26,1			30,7			36,5		
2014	31,1			33,2			33,5			29,5			30,1			26,0			30,5			36,1		
Ulkomaalaiset työttömät kunnittain 12/2007 - 12/2013																								
2009	4 503	1 194	36,1	1 299	351	37,0	1 659	488	41,7	1 458	365	33,4	1 346	331	32,6	418	75	21,9	10 683	2 804	35,6	20 166	5 192	34,7
2010	4 556	53	1,2	1 206	-93	-7,2	1 737	78	4,7	1 577	119	8,2	1 375	29	2,2	548	130	31,1	10 999	316	3,0	20 826	660	3,3
2011	4 547	-9	-0,2	1 321	115	9,5	1 862	125	7,2	1 594	17	1,1	1 355	-20	-1,5	494	-54	-9,9	11 173	174	1,6	21 487	661	3,2
2012	5 366	819	18,0	1 615	294	22,3	2 141	279	15,0	1 929	335	21,0	1 489	134	9,9	607	113	22,9	13 147	1 974	17,7	24 941	3 454	16,1
2013	6 680	1 314	24,5	2 160	545	33,7	2 596	455	21,3	2 129	200	10,4	1 636	147	9,9	797	190	31,3	15 998	2 851	21,7	29 984	5 043	20,2
2014	7 804	1 124	16,8	2 736	576	26,7	3 048	452	17,4	2 329	200	9,4	1 759	123	7,5	759	-38	-4,8	18 435	2 437	15,2	33 709	3 725	12,4
Ulkomaalaisten työttömien osuus työvoimasta %																								
2009	1,5			1,0			1,6			1,7			1,2			0,6			1,3			0,8		
2010	1,4			0,9			1,6			1,8			1,3			0,8			1,3			0,8		
2011	1,4			1,0			1,7			1,8			1,2			0,7			1,4			0,8		
2012	1,7			1,2			2,0			2,2			1,4			0,7			1,6			1,0		
2013	2,1			1,6			2,4			2,4			1,5			0,9			1,9			1,1		
2014	2,4			2,0			2,7			2,6			1,6			0,8			2,1			1,3		
Ulkomaalaisten työttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																								
2009	16,8			14,9			16,5			12,3			8,0			4,3			12,7			6,7		
2010	18,5			15,8			18,7			13,5			9,1			6,0			14,2			7,7		
2011	19,1			18,4			20,9			14,0			9,7			5,4			15,0			8,4		
2012	20,2			19,1			22,1			15,7			9,3			4,7			15,3			8,8		
2013	20,4			19,4			22,3			15,1			8,7			5,3			15,5			9,1		
2014	20,2			20,5			23,7			15,0			8,7			4,5			15,7			9,3		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot toimiala online -palvelu.

Liite 7/4: Kuusikon kuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2009 – 2014: rakennetyöttömyys

Joulukuu	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			KOKO MAA		
	Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %	
Rakennetyöttömyys (vähintäänvuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleet tai viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleet)																								
2009	11 972	1 631	37,2	3 656	441	34,8	4 382	609	39,0	5 502	462	32,1	7 834	368	30,5	5 517	90	24,6	38 863	3 601	35,2	132 678	6 096	33,5
2010	13 393	1 421	11,9	4 157	501	13,7	5 229	847	19,3	6 390	888	16,1	8 995	1 161	14,8	5 793	276	5,0	43 957	5 094	13,1	146 149	13 471	10,2
2011	13 259	-134	-1,0	3 876	-281	-6,8	5 240	11	0,2	6 776	386	6,0	8 364	-631	-7,0	6 115	322	5,6	43 630	-327	-0,7	142 801	-3 348	-2,3
2012	13 704	445	3,4	4 342	466	12,0	5 374	134	2,6	7 017	241	3,6	8 995	631	7,5	6 581	466	7,6	46 013	2 383	5,5	148 235	5 434	3,8
2013	16 957	3 253	23,7	5 648	1 306	30,1	6 144	770	14,3	7 966	949	13,5	10 810	1 815	20,2	7 652	1 071	16,3	55 177	9 164	19,9	170 740	22 505	15,2
2014	21 596	4 639	27,4	7 367	1 719	30,4	7 126	982	16,0	9 248	1 282	16,1	12 589	1 779	16,5	8 932	1 280	16,7	66 858	11 681	21,2	199 556	28 816	16,9
Rakennetyöttömien osuus työvoimasta %																								
2009	3,9			2,8			4,1			6,3			7,2			8,2			4,8			5,1		
2010	4,3			3,2			4,8			7,2			8,2			8,4			5,4			5,6		
2011	4,2			3,0			4,8			7,7			7,7			8,8			5,3			5,5		
2012	4,3			3,3			4,9			8,0			8,2			7,3			5,5			5,7		
2013	5,3			4,3			5,6			8,9			9,8			8,3			6,5			6,5		
2014	6,7			5,5			6,4			10,3			11,2			9,6			7,7			7,6		
Rakennetyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																								
2009	44,5			42,0			43,6			46,4			46,7			57,1			46,3			44,0		
2010	54,3			54,4			56,3			54,7			59,4			63,3			56,7			54,2		
2011	55,7			53,9			59,0			59,7			60,0			66,4			58,7			55,9		
2012	51,6			51,3			55,6			57,1			56,1			50,5			53,5			52,5		
2013	51,7			50,6			52,8			56,7			57,4			50,9			53,3			51,8		
2014	56,0			55,1			55,4			59,6			62,6			53,5			57,1			54,9		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Liite 8: Väestörakennetietoja 31.12.2008 - 31.12.2013.

Aluejako 1.1.2014 kaikkien vuosien osalta.

	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KOKO MAA	
	%yks		%yks		%yks		%yks		%yks		%yks		%yks	
loulukuu														
Väestöllinen huoltosuhte eli lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti (alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään)														
2008	38,9		43,3		41,9		43,9		41,7		45,5		50,3	
2009	39,1		43,9		42,5		44,3		41,8		45,7		50,6	
2010	39,9		44,9		43,6		45,2		42,4		46,3		51,6	
2011	40,8		46,1		44,8		46,1		43,4		47,4		52,9	
2012	41,6		47,2		46,2		47,0		44,5		48,3		54,3	
2013	42,6		48,4		47,4		47,8		45,6		49,4		55,8	
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %														
2008	13,7	.	19,7	.	18,5	.	13,1	.	13,8	.	19,5	.	16,7	.
2009	13,6	-0,1	19,6	-0,1	18,3	-0,2	13,0	-0,1	13,6	-0,2	19,5	0,0	16,6	-0,1
2010	13,5	-0,1	19,5	-0,1	18,3	0,0	13,0	0,0	13,5	-0,1	19,5	0,0	16,5	-0,1
2011	13,6	0,1	19,4	-0,1	18,2	-0,1	12,9	-0,1	13,5	0,0	19,5	0,0	16,5	0,0
2012	13,6	0,0	19,4	0,0	18,2	0,0	12,8	-0,1	13,5	0,0	19,4	-0,1	16,4	-0,1
2013	13,7	0,1	19,5	0,1	18,2	0,0	12,8	0,0	13,6	0,1	19,5	0,1	16,4	0,0
15-64-vuotiaiden osuus väestöstä, %														
2008	72,0	.	69,8	.	70,5	.	69,5	.	70,6	.	68,7	.	66,5	.
2009	71,9	-0,1	69,5	-0,3	70,2	-0,3	69,3	-0,2	70,5	-0,1	68,6	-0,1	66,4	-0,1
2010	71,5	-0,4	69,0	-0,5	69,7	-0,5	68,9	-0,4	70,2	-0,3	68,3	-0,3	66,0	-0,4
2011	71,0	-0,5	68,5	-0,5	69,0	-0,7	68,4	-0,5	69,7	-0,5	67,9	-0,4	65,4	-0,6
2012	70,6	-0,4	67,9	-0,6	68,4	-0,6	68,0	-0,4	69,2	-0,5	67,4	-0,5	64,8	-0,6
2013	70,1	-0,5	67,4	-0,5	67,8	-0,6	67,7	-0,3	68,7	-0,5	66,9	-0,5	64,2	-0,6
65 vuotta:65 vuotta täyttäneiden osuus, %														
2008	14,3	.	10,5	.	11,1	.	17,4	.	15,7	.	11,8	.	16,7	.
2009	14,5	0,2	10,9	0,4	11,5	0,4	17,7	0,3	15,9	0,2	11,9	0,1	17,0	0,3
2010	15,0	0,5	11,5	0,6	12,1	0,6	18,1	0,4	16,3	0,4	12,2	0,3	17,5	0,5
2011	15,4	0,4	12,1	0,6	12,7	0,6	18,6	0,5	16,8	0,5	12,7	0,5	18,1	0,6
2012	15,8	0,4	12,6	0,5	13,4	0,7	19,2	0,6	17,3	0,5	13,1	0,4	18,8	0,7
2013	16,1	0,3	13,2	0,6	14,0	0,6	19,5	0,3	17,7	0,4	13,5	0,4	19,4	0,6
Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä, %. (Molemmat/ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla tai ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden vanhemmista ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä)														
2008	10,0	.	8,2	.	8,8	.	7,1	.	4,7	.	2,2	.	3,8	.
2009	10,6	0,6	8,9	0,7	9,5	0,7	7,5	0,4	5,1	0,4	2,4	0,2	4,1	0,3
2010	11,2	0,6	9,5	0,6	10,3	0,8	8,0	0,5	5,4	0,3	2,6	0,2	4,4	0,3
2011	11,8	0,6	10,5	1,0	11,2	0,9	8,4	0,4	5,7	0,3	2,8	0,2	4,8	0,4
2012	12,6	0,8	11,4	0,9	12,3	1,1	9,0	0,6	6,0	0,3	3,0	0,2	5,2	0,4
2013	13,2	0,6	12,4	1,0	13,6	1,3	9,6	0,6	6,4	0,4	3,2	0,2	5,5	0,3

Liite 9 Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijatyöryhmä 2015

Työryhmän puheenjohtaja

Minna Virta

Avohuollon toimistopäällikkö
Hyvinvointitoimiala
Sosiaalityön tulosalue/avohuollon sosiaalityö
minna.virta(at)turku.fi

Helsinki

Anne Kuvaja

Toiminnansuunnittelija
Sosiaali- ja terveysvirasto
Kehittämisen ja toiminnan tuki
anne.kuvaja(at)hel.fi

Anne Qvist

Toimeentulotuen maksupäällikkö
Sosiaali- ja terveysvirasto
Toimeentulotuen maksatus
anne.qvist(at)hel.fi

Anne Leppänen

Suunnittelija
Sosiaali- ja terveysvirasto
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
anne.leppanen(at)hel.fi

Marja Heikkinen (vara)

Kehittämissuunnittelija
Sosiaali- ja terveysvirasto
Kehittämisen ja toiminnan tuki
marja.heikkinen(at)hel.fi

Anne Siipola (vara)

Suunnittelija
Sosiaali- ja terveysvirasto
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
anne.siipola(at)hel.fi

Espoo

Tua Ekblad

Erityissuunnittelija
Sosiaali- ja terveystoimi
Esikunta
tua.ekblad(at)espoo.fi

Eveliina Cammarano

Asiantuntija
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
eveliina.cammarano(at)espoo.fi

Tapio Nieminen

Aluepäällikkö
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
tapio.e.nieminen(at)espoo.fi

Pasi Sipola

Aluepäällikkö
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
pasi.sipola(at)espoo.fi

Heidi Nihtilä

työllisyyspalvelujen päällikkö
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
heidi.nihtila(at)espoo.fi

Vantaa

Leena Kaijala

Suunnittelija
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
leena.kaijala(at)vantaa.fi

Kirsti Huvinen

Sosiaalityön koordinaattori
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
kirsti.huvinen(at)vantaa.fi

Virve Flinkkilä

Aikuissosiaalityön palvelupäällikkö
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
virve.flinkkila(at)vantaa.fi

Assi Sihvonen

Sosiaalityön esimies
Sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
assi.sihvonen(at)vantaa.fi

Anu Tirkkonen

Työllisyyspalveluiden johtaja
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala
Työllisyyspalvelut
anu.tirkkonen(at)vantaa.fi

Anne Karjalainen

Tutkija
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala
Työllisyyspalvelut
anne.karjalainen(at)vantaa.fi

Turku**Jaakko Penttinen**

Projektipäällikkö
Hyvinvointitoimiala
Sosiaalityön palvelut
jaakko.penttinen(at)turku.fi

Ritva-Liisa Riitakorpi (vara)

Johtava sosiaalityöntekijä
Hyvinvointitoimiala
Avohuollon sosiaalityö
ritva-liisa.riitakorpi(at)turku.fi

Mirjam Jarhio (vara)

Suunnittelija
Hyvinvointitoimiala
Kehittäminen
mirjam.jarhio(at)turku.fi

Jaana Malen

Toimistopäällikkö
Konsernihallinto
Kaupunkikehitysryhmä
jaana.malen(at)turku.fi

Janne Samsten

Controller
Hyvinvointitoimiala
Sosiaalityön palvelut
janne.samsten(at)turku.fi

Jussi Rantalainen

Projektipäällikkö
Hyvinvointitoimiala
Kaupunkikehitysryhmä
jussi.rantalainen(at)turku.fi

Suvi Heiniola

Projektipäällikkö
Hyvinvointitoimiala
Kaupunkikehitysryhmä
suvi.heiniola(at)turku.fi

Inkeri Huuhka

Kuntoutussuunnittelija
Konsernihallinto
Työelämäkuntoutus/työllistämispalvelut
irmeli.huuhka(at)turku.fi

Tampere**Terhikki Ahonen**

Johtava sosiaalityöntekijä
Hyvinvointipalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut / Toimeentulotuki
terhikki.ahonen(at)tampere.fi

Ari Maijanen

Palveluvastaava
Hallintopalvelut
Toiminnan tuki- ja ohjausjärjestelmät
ari.maijanen(at)tampere.fi

Maritta Närhi (vara)

Suunnittelupäällikkö
Hyvinvointipalvelut
Tilaajaryhmä
maritta.narhi(at)tampere.fi

Tuija Rajala (vara)

Johtava sosiaalityöntekijä
Hyvinvointipalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut /Aikuissosiaalityö
tuija.rajala(at)tampere.fi

Mika Itänen

Palveluyksikön johtaja
Konsernihallinto
Työllisyydenhoidon palveluyksikkö
mika.itanen(at)tampere.fi

Riina Hiipakka-Lahti (vara)

Kehittämispäällikkö
Konsernihallinto
Työllisyydenhoidon palveluyksikkö
riina.hiipakka-lahti(at)tampere.fi

Oulu**Esa Yritys**

Palveluesimies
Hyvinvointipalvelut
Etuusyksikkö
esa.yritys(at)ouka.fi

Anna-Liisa Karppinen (vara)

Palvelupäällikkö
Hyvinvointipalvelut
Sosiaalinen hyvinvointi
anna-liisa.karppinen(at)ouka.fi

Seija Mustonen

Työllisyyspalveluiden päällikkö
Hallinnon palvelualue
Työllisyyspalvelut
seija.mustonen(at)ouka.fi

Mika Vierimaa (vara)

Suunnittelija
Hallinnon palvelualue
Työllisyyspalvelut
mika.vierimaa(at)ouka.fi

Tuovi Mattanen

Pääkäyttäjä
Hyvinvointipalvelut
Sosiaalipalvelut
tuovi.mattanen(at)ouka.fi

Työryhmän sihteeri**Hanna Ahlgren-leinvuo**

Projektitutkija
Helsingin kaupungin tietokeskus
Tilastot ja tietopalvelu
hanna.ahlgren-leinvuo(at)hel.fi

